

Budsjett 2024 og økonomiplan 2024- 2027

Bamble kommune

Kommunestyrets vedtak 14.12.23 - Sak 58/23

Kommunestyrets vedtak sak 58/23.....	3
Satsingsområder i kommuneplanens samfunnsdel	12
Forskriftsrapporter	14
Økonomisk utvikling i planperioden.....	42
Investeringer i økonomiplanen	50
Kommunens tjenesteområder	61
Samfunn	61
Oppvekst.....	74
Velferd	80
Støtte og utvikling	87
Folkevalgte	93
Finansiering og sentrale poster	94

Kommunestyrets vedtak sak 58/23

KST vedtak 14.12.2023 Økonomiplan 2024-2027 - budsjett 2024

1. Målene og budsjettpremissene slik de fremkommer i kunnskapsgrunnlaget og i økonomiplanen legges til grunn for Bamble kommunes virksomhet og tjenester i perioden.
2. Driftsbudsjettet for 2024 og økonomiplan 2024-2027 vedtas i henhold til bevilgningsoversikter drift etter § 5-4 første ledd og § 5-4 andre ledd. Investeringsbudsjettet for 2024 og økonomiplan 2024-2027 vedtas i henhold til bevilgningsoversikter investering etter § 5-5 første ledd og § 5-5 2. ledd. I budsjettet for 2024 forutsettes det at kommunalombudets driftsrammer og investeringsrammer bevilges netto. Kommunedirektøren har fullmakt til å disponere/avsette på kommunalombudenes fond, samt å overføre midler fra kommunalombudenes driftsbudsjetter til investeringsbudsjetter.
3. Kommunestyret godkjenner låneopptak på inntil kr. 120.757.000 til finansiering av investeringer i 2024. Kommunestyret godkjenner opptak av Startlån i Husbanken i 2024 til videre utlån på inntil kr. 60 000 000.
4. Kommunestyret vedtok ny alminnelig taksering av alle eiendommer, gjeldende fra 1.1.2021, K-sak 1/21 den 11.02.21. Den generelle skattesatsen settes til 4 promille
  1. I henhold til eiendomsskatteloven (eskl.) § 12, bokstav a differensieres skattesatsen, ved at satsen som skal gjelde for bolig- og fritidseiendommer settes til 3,0 promille.
  2. Det tilordnes bunnfradrag for bolig- og fritidseiendommer i 2023 på kr. 400 000,-
  3. Eiendommer i henhold til vedlagte liste gis fritak etter eiendomsskatteloven §7. Fritaket gis for et år av gangen.
  4. Retningslinjer for bunnfradrag videreføres uendret.
  5. Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget (overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4, første ledd første pkt.).
5. Tidligere vedtatte bevilgninger til investeringer som er ubrukte ved utgangen av 2023 videreføres til bruk i 2024 i den utstrekning det er behov for rebudsjettering av ubrukte midler. Kommunedirektøren delegeres fullmakt til å justere budsjettene for 2024 når regnskapet for 2023 er klart.
6. Budsjettet for KF Frisk Bris vedtas i styremøte ultimo november. Budsjettvedtak legges ved.
7. Gjeldende økonomireglement vedtatt av kommunestyret legges til grunn for disposisjoner iht. dette vedtaket.
8. Budsjetttramme for kontrollarbeidet i Bamble kommune (kontroll, tilsyn og revisjon) for 2024 settes til 1.650.000, -.
9. I henhold til kommuneloven § 14.2 vedtas følgende finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi, prosent i forhold til brutto driftsutgifter:
  1. Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter skal for perioden gjennomsnittlig minst være på nasjonalt mål for netto er fra TBU satt til 1,75%.

2. Kommunens samlede disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter skal minst være på gjennomsnittet for KOSTRA gruppe 7 i sist avlagt regnskap, 12,6%.
3. Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter skal normalt ikke overstige gjennomsnitt i KOSTRA gruppe 7 i siste regnskapsår, 101,2%
4. Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter skal normalt ikke overstige gjennomsnitt i KOSTRA gruppe 7 i siste regnskapsår, 4,5.

10. Kommunedirektøren gis fullmakter til å justere mellom kommunalområdenes driftsrammer for tekniske og ikke prinsipielle endringer i løpet av året.

11. Kommunedirektøren gis fullmakt til å gjennomføre innsparingstiltakene slik de fremkommer i budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027. Det skal rapporteres i driftsrapportene om status og fremdrift for innsparingstiltakene.

12. Kommunedirektøren gis fullmakt til å kunne iverksette avtalen om bruk av kassekreditt med kassekreditt inntil 50 mill. kroner slik den er angitt i avtalen med vår hovedbankforbindelse DNB, og kan trekke på denne ved behov.

13. Ved omstilling i Bamble kommune skal det avklares

1. mulighet for omplassering i lignende stilling fast
2. mulighet for omplassering lignende stilling midlertidig
3. mulighet for omplassering i annen stilling
4. mulighet for kvalifisering til annen stilling

Omstilling og nedbemanning skal gjennomføres i tråd med lov og avtaleverk og vedtatte retningslinjer i Bamble kommune. Dersom den ansatte etter endt prosess selv velger å takke nei til foreslåtte løsning, kan oppsigelsesprosess igangsettes.

14. Kommunale avgifter og betalingssetser økes med 6,7 % (kommunal deflator 2022) med følgende unntak:

1. Avgifter og gebyrer der satsene fastsettes sentralt.
2. Husleier innenfor kontraktsperioden justeres i tråd med husleielovens bestemmelser.
3. Husleiene i omsorgsboliger skal inkludere kostnader til TV og internett.
4. Priser for utlevering av eiendomsinformasjon reguleres med 3,7%. Avrundes opp til nærmeste 1 krone for beløp under 100 kroner og nærmeste 5 kroner for beløp over 100 kroner.
5. Mindre endringer av reguleringsplaner etter plan og bygningsloven §12-14 settes opp til 25 000 kroner.
6. Gebyrområdene har følgende dekningsgrader for 2024:
  - Vann 100%
  - Avløp 100%
  - Renovasjon 100%
  - Feiing 100%
  - Slamtømming 100%
  - Private planer 100%
  - Byggesak 100%
  - Oppmåling 100%
  - Tilsyn og kontroll 100%

7. Forskrift for gebyrer etter plan- og bygningsloven, eierseksjonsloven, matrikkelloven, forurensingsloven, konsesjonsloven og jordloven behandles som egen sak. Gebyrregulativene reguleres slik at målet om 100% dekning av selvkost i oppnås i 2024.
8. Årsgebyret for vann i Bamble kommune er todelt, bestående av et fast abonnementsgebyr og et variabelt forbruksgebyr. Abonnementsgebyret i 2024 settes lik kr 3 631 og forbruksgebyret lik 17,19 kr/m³. Samlet årsgebyr blir da kr 5 780 for en normalabonnet med årlig vannforbruk lik 125 m³.
9. Årsgebyret for avløp i Bamble kommune er todelt, bestående av et fast abonnementsgebyr og et variabelt forbruksgebyr. Abonnementsgebyret i 2024 settes lik kr 4 634 og forbruksgebyret lik 23,75 kr/m³. Samlet årsgebyr blir da kr 7 603 for en normalabonnet med årlig vannforbruk lik 125 m³.
10. Normalgebyret for renovasjon i 2024 settes lik 4 370 kroner. Dette er en endring på 12,5 % fra 2023 til 2024. Gebyret til den enkelte abonnet vil variere med abonentkategori.
11. Normalgebyret for slamtømming i 2024 settes lik 4 531 kroner. Dette er en endring på 15,0 % fra 2023 til 2024. Gebyret til den enkelte abonnet vil variere med abonentkategori.
12. Normalgebyret for feiing i 2024 settes lik 950 kroner. Dette er en endring på 4 % fra 2023 til 2024. Gebyret til den enkelte abonnet vil variere med abonentkategori.
13. Salg av tilleggstomt til eksisterende bolig: med henvisning til Kommunestyresak 99/12 fastsetter administrasjonen pris ut ifra lokale forhold.
14. Bevillingsgebyret blir regulert av Helse- og omsorgsdepartementet som vedtar en endring av «Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv» § 6-2. Endringsforskriften blir som oftest vedtatt i november og endringen trer i kraft 1. januar året etter.
15. Tobakksgebyr: Tilsynsgebyret for tobakk er regulert av Lov om vern mot tobakkskader (tobakkskadeloven) § 15 og forskrift om registrerings- og bevillingsordning for tobakksvarer mv § 33. Tilsynsgebyret blir regulert Helse- og omsorgsdepartementet gjennom en endringsforskrift som vanligvis blir vedtatt i november og trer i kraft 1. januar året etter.
16. Foreldrebetaling for mat på SFO, kost i barnehagene, betaling kost barnehageansatte, salg av kantineprodukter på skolene og husholdningspenger i bofellesskap økes med prisveksten for 2024 på 3,9% slik at inntektene økes i takt med kostnadene.
17. Det foreslås i statsbudsjettet at maksimalprisen for et ordinært heltidstilbud i barnehage opprettholdes med 3 000 kroner fra 01.01.2024 og reduseres til 2 000 kroner fra 01.08.2024. Foreldrebetaling gjelder for 11 måneder og hvis statsbudsjett-forslaget blir vedtatt, skal foreldrene maksimalt betale 28 000 kroner for en barnehageplass i 2024.
18. Helse og omsorgs betalingssetser følger forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester (FOR-2011 - 12 - 16 - 1349).
19. For konsultasjoner ved vaksinasjonskontoret tas en konsultasjonstakst på 150 kr for de over 16 år, under 16 år gratis. I tillegg kommer vaksineprisen rundet av til nærmeste 50 kr. Influensavaksine prises hver høst i forhold til innkjøpspris og andre kostnader evt. ved statlige føringer så brukes disse.
20. Middager som kjøres ut økes med 5 kroner per porsjon.
21. Når det gjelder egenandeler som ikke er fastsatt av Stortinget vil disse legges på samme nivå som nærliggende og sammenlignbare kommuner innenfor forskriftens rammer.
22. Når det gjelder betalingssetser for praktisk bistand og opplæring så vil betalingsregulativet i tillegg til å holde seg innenfor forskriftens rammer gjelde for alle brukere.
23. For nye tjenester, spesielt innenfor velferdsteknologi, vil betalingsregulativet settes opp i henhold til de rammer forskriften setter.
24. Tilskudd og refusjoner som går mot lønn, reguleres mot reell lønnsøkning.

Administrasjonen gis fullmakt til å justere gjeldende betalingsregulativer med vedtatt prisstigning. Hvis det ikke er vedtatt noe annet, så avrundes satsene til nærmeste hele krone. Hvis det er aktuelt med andre endringer enn prisregulering fremmes dette som egen sak til kommunestyret.

Verbalforslag

25. Plassering av finanskapital – etiske retningslinjer

Kommunedirektøren legger fram en sak om etiske retningslinjer for plassering av kommunens finanskapital

26. Kommunal strømvtale

Administrasjonen bes om å utrede mulighet for en frivillig kommunal ordning der innbyggerne går inn på en felles strømvtale med kommunen og dermed kan oppnå en «storkunde-fordel».

27. Mer lek i skolen

I evalueringen av seksårsreformen, gjennomført av OsloMet i 2022, dokumenteres en bekymringsfull utvikling med stadig mindre lek i norske skoler. Dette er relevant også i vår kommune. Vi støtter oss til rapporten, og oppfordrer til mer lek som pedagogisk virkemiddel i skolehverdagen, og også at fri-lek kan bli en mer naturlig del av skolehverdagen. Moseby Oppvekstsenter i Kristiansand kan vise til gode erfaringer med lek i skolen, og her kan det være inspirasjon å hente. Vi oppfordrer til at tiltakene spesielt retter seg inn mot våre førsteklassinger.

28. Digitalisering 3.0

Det er på tide at kommunen gjør all åpen informasjon lett tilgjengelig i digitale formater som kan benyttes både internt i administrasjonen, av politikere og av innbyggerne. Ofte har man behov for å kunne se en utvikling over tid og slik informasjon er i dag svært krevende å oppdrive. Det kreves gjennomgang av rapporter som kan være publisert og tilgjengelige, men likevel vanskelig å finne, eller man må kjenne "rette vedkommende". Ved å samle relevante data i tabeller som kan leses både av mennesker og maskiner, får vi en demokratisering gjennom lik tilgang til informasjon.

29. Redd fisken i Skagerak!

Vi vil at Bamble kommune skal være en foregangskommune i kampen for å redde fisken i Skagerak. Dette skal gjøres gjennom en kunnskapsbasert tilnærming der man aktivt går inn for å forstå og kartlegge mekanismene som påvirker fiskens levevilkår.

30. Kartlegging av restaurerbar natur

Vi vil utrede muligheten for å kartlegge restaurerbar natur i kommunen slik at utbygging som innebærer nedbygging av naturområder kan kompenseres ved tilbakeføring av natur i andre områder. Utredning gjøres i sammenheng med revisjon av kommuneplanens arealdel.

31. Lærlinger

Det forutsettes at man ved ansettelse av lærlinger hensyntar kommunens behov for kompetanse.

32. Salg av festetomter

Kommunedirektøren bes intensivere salg av kommunale festetomter og vurdere prisfastsetting som gir gode incentiver for kjøp.

33. Venneklubben

Det har tidligere vært driftet en "Venneklubb" for de eldste barna på barneskolene gjennom prosjektmidler. Dette er en sosialiseringsarena for barna og bidrar til at de blir vant til å bruke klubbtilbudet i kommunen, som igjen er positivt med tanke på bruk ved overgang til ungdomsskolen.

Det bes om en sak som beskriver kostnader, fordeler og ulemper ved en lav-terskel klubbdrift 1 gang i uka per barneskole.

34. Legge ut flere flytebrygger ved Langøya

Administrasjonen bes om å legge frem en sak om å sette ut flere flytebrygger med kapasitet for større båter, primært ved kommunalt område, på Langøya før sommeren.

35. Bobilparkering i Langesund 2024

Vi ber administrasjonen om å etablere en løsning for bobilparkering på tomten til Langesund ungdomsskole for 2024. Sak legges frem til politisk behandling innen utgangen av april.

36. Prøveprosjekt med økt grunnbemanning for å redusere sykefravær innen velferd

Bamble kommune har nå et prøveprosjekt om økt grunnbemanning i barnehage.

Administrasjon bes om å fremme en sak om tilsvarende prøveprosjekt innenfor velferd, med hovedfokus på å få redusert sykefraværet. Oppstart innen 01.09.24

37. Gjøre Bambles private skogsbilveger mer tilgjengelig for allmenheten.

Administrasjonen bes kontakte Bamble Skogeierlag med formål å avklare muligheter for å kunne benytte private skogsbilveger for å øke allmenhetens tilgjengelighet til kommunens utmark.

38. Redusere konsekvensene av å vokse opp i familie med lav inntekt

I Bamble vokser om lag 300 barn opp i familier med vedvarende lav inntekt. Kommunestyret ber om å få en sak om hvordan man kan hjelpe disse familiene til å benytte alle tilgjengelige ordninger for å bedre situasjonen for disse barna, f.eks. gjennom bruk av Bli-Med midler osv. Det må også sikres at alle muligheter benyttes ift. at foresatte kan få en tilknytning til arbeidslivet.

Kommunestyret ber også om en vurdering av løsninger hvor kommunen og frivillige organisasjoner kan samarbeide bedre.

39. Organisering av eiendomsvirksomheten

Kommunedirektøren bes utrede alternative løsninger for organisering av Eiendomsvirksomheten med målsetting om effektiv drift og forvaltning, optimalisert arealbruk, og ivaretagelse av eiendoms kapitalen.

Kommunestyret ber om en egen sak så raskt som mulig - senest i 3 kvartal 2024.

40. Kommunen i samskaping med lag og foreninger

Kommunen bes om, sammen med frivillige lag og foreninger, om å se på løsninger for hvordan kommunen kan bistå for å stimulere til aktivitet for frivillige lag og foreninger til tross for at tilskudd til dette avvikles. Eksempelvis: Kan det være løsninger med utlån av utstyr eller annet?

Fellesbudsjett 2024-2027 - H, Krf, Frp

Driftsendringer oppsummert

Både prognosene for årets regnskap og kommunedirektørens budsjettforslag for 2024 beskriver en kommuneøkonomi med store utfordringer. Vi har de siste årene brukt mer penger enn vi har hatt, noe som både har tæret på fondene og økt behovet for låneopptak, med påfølgende høye rentekostnader.

Da budsjettet for 2023 ble vedtatt, var det med et forventet underskudd på ca. 32 millioner kroner. Gjennom året er vi blitt presentert for stadig større overskridelser, og underskuddet har nærmet seg 100 millioner kroner!

Heldigvis får vi ca.34 millioner kroner i ekstraordinært utbytte fra Skagerak Energi, noe som igjen fører til at årets underskudd "bare" blir på ca.60 millioner kroner.

I kommunedirektørens budsjettforslag vises det at kommunen for alvor vil sette "tæring etter næring", og stoppe opp en kostnadsutvikling som ellers ville ført oss inn i "register om betinget godkjenning og kontroll" (ROBEK).

Havner vi i dette registeret, blir vi satt under administrasjon, og vi kan forvente at alle ikke lovpålagte oppgaver vil bli avvirket.

Vi er enige i at kostnadsutviklingen må stanses, men vi vil endre flere av kutforslagene.

Ved hvert enkelt endringsforslag ligger forklarende kommentarer, men vi vil her fremheve de postene som har skapt mest engasjement:

- **Eiendomsskatt**
  - Vi vil ikke kaste enda flere kostnader over på bedriftene eller innbyggerne i kommunen.
  - Derfor øker vi ikke eiendomsskatt.
  - Vi vil for 2024 øke bunnfradraget fra 350.000 til 400.000
- **Salg av eiendommer og bygninger:**
  - Vi har hele tiden vært tydelige på at vi vil redusere kommunens forpliktelser og driftskostnader knyttet til eiendom. Innbyggerne har også støttet oss i dette.
  - Vi freder ingen bygninger fra å bli solgt, men vi ser det er viktig å ta flere innspill knyttet til enkelte bygninger på alvor. For eksempel:
    - **Sentrumsgården, Langesund**
      - Storsalen benyttes mye til øvelser, konserter, revyer, bygdekino og andre arrangementer. Det er i øyeblikket uklart hvor mye av dette som kan overføres til den nye storsalen på Grasmyr.
      - Over storsal, galleri og 2 små butikker er det 2 etasjer som er så og si tomme. De kontor plassene som er igjen, kan flyttes til f.eks. rådhuset eller et annet tilgjengelig lokale.
      - Kommunen bruker årlig 1,1 millioner kroner for å drifte dette bygget.
      - Vi vil be om en sak som beskriver konsekvenser for økonomi, dagens bruk og mulig fremtidig bruk.

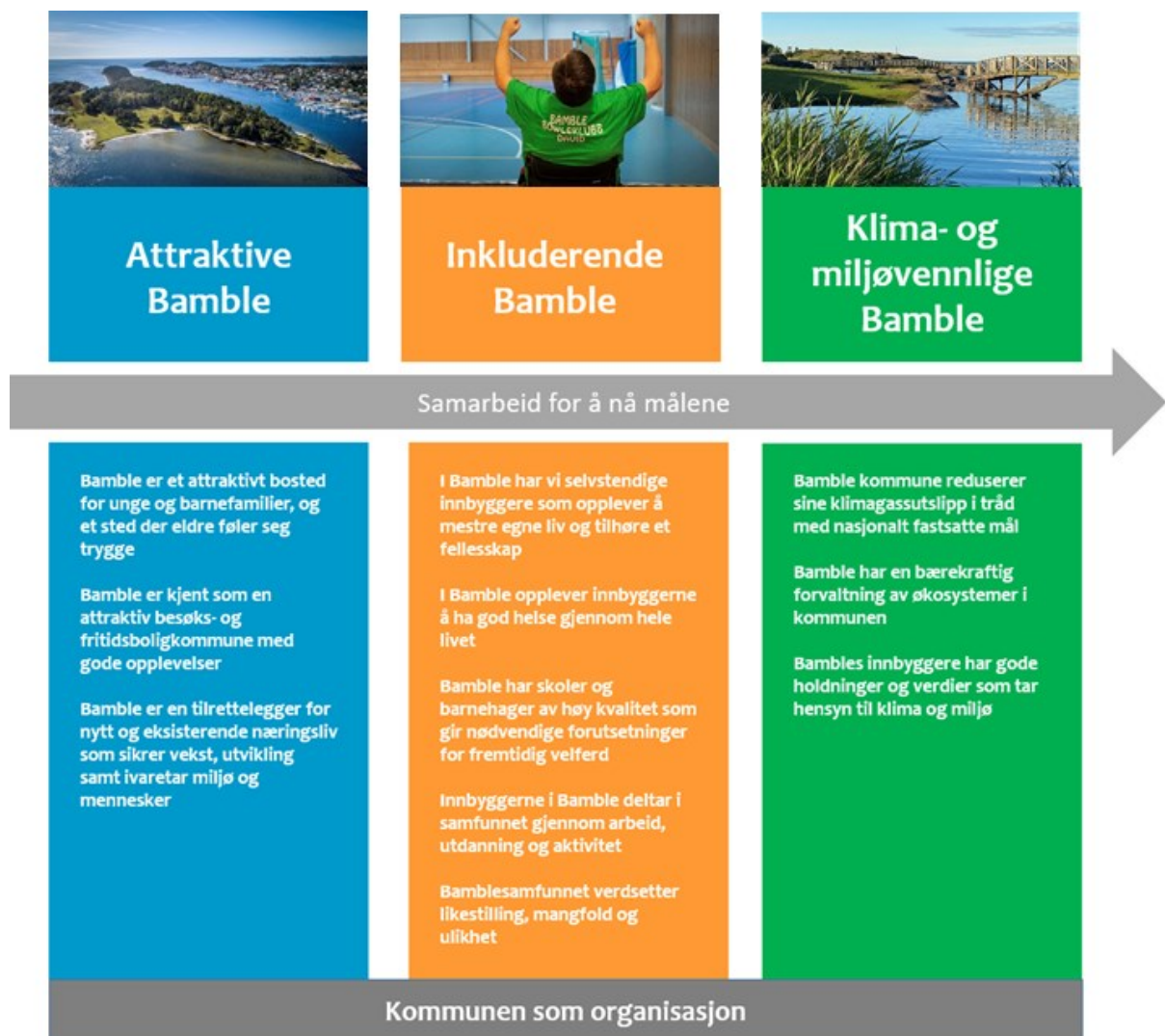
- **Clarks Minde, Langesund**
  - Det er i øyeblikket uklart om det er noen juridiske hindringer for et salg.
  - Det er opplyst at bygget nå benyttes av 9 foreninger som sammen representerer oppunder 2000 medlemmer.
  - Foreningene bidrar selv med deler av driften, og det har også kommet innspill på at foreningene har kapasitet til å ta et større ansvar for drift og vedlikehold.
  - Kommunen bruker årlig ca.350.000 kroner for å drifte dette bygget.
  - Vi vil be om en sak som beskriver konsekvenser for økonomi, dagens bruk og mulig fremtidig bruk.
- **Cudrios Gate 3, Langesund**
  - Det er tidligere bedt om planer for bygget som også inkluderer totaløkonomi.
  - Cudrios Gate 3, slik planene nå foreligger, har en totalkostnad på ca.20 millioner kroner.
  - Vi har mottatt flere forslag som kan innebære lavere driftskostnader.
    - Disse vil bli vurdert før vi konkluderer.
- **Ansatte i kommunen**
  - Alle som har vært gjennom omstilling og nedbemanning vet at dette er en vond opplevelse.
    - Vi ønsker så langt mulig å skjerme de ansatte i første linje, og vi starter med administrasjon og organisering.
    - Vi foreslår nedbemanning, og vi foreslår fjerning av betalt spisepause for de som ikke er tvunget til å være på arbeidsplassen gjennom en hel vakt.
    - Dette er svært omfattende prosesser, og det er viktig at dette gjennomføres innenfor gjeldende lover og avtaleverk.
- **Rehabiliteringsteam og koordinatorene innen velferd**
  - Vi vil skjerme rehabiliteringsteamet, og vi vil også opprettholde dagens tilbud med kreftkoordinator og demenskoordinator.
  - Stillingsbrøker og samordning av kommunalområdets øvrige koordinatorfunksjoner vurderes.
- **SLT-koordinator og miljøveiledere.**
  - På lik linje med alle de andre partiene i Bamble vil også vi at dette opprettholdes i sin helhet.
- **Ungdom og fritid**
  - Vi ønsker å videreføre det svært gode arbeidet som gjøres i ungdomskubbene våre. Det må fremdeles gjøres tiltak for å redusere utgiftene noe, men vi har stor tillit til at man finner løsninger som i minst mulig grad går ut over oppslutningen om klubbkveldene.
- **Kulturskolen**
  - Kutt reduseres, men gitt at elevtallet har gått ned fra ca. 300 for 3-4 år siden til dagens 200 elever, forventes det at et kutt på 200 000kr (av ca. 5 mill. kr) kan gjennomføres uten at det går vesentlig ut over tilbudet til elevene.

- **Kantine, skole**
  - Kantinedrift på ungdomsskole videreføres som nå ut 2024.
  - Vi ønsker at alternative driftsformer vurderes, med virkning fra neste årsskifte.

- **Fådeling, skole**
  - Fådelte undervisning ble foreslått som tiltak tilbake i 2020. Siden den gang har elevtallet ved de berørte skoler (Herre og Rønholt) sunket med 15-20%, og er nå på ca. 85 elever per skole.
  - Det forutsettes at administrasjonen gjør en evaluering av «beste praksis» på dette området for å unngå de dårlige erfaringene man gjorde i 2020. Det finnes i underkant av 1000 skoler som driver fådelt i Norge, og det er publisert forskning på dette området, så det er mye god erfaring å lære fra her.
  - Ved å utsette innføringen til høsten 2025 har administrasjonen god tid til å forberede dette tiltaket.

- **Mat hjemme til eldre**
  - Vi vil for 2024 opprettholde tilbudet som i dag.
    - Vi vil at det gjennomføres en undersøkelse blant brukerne for å få mer kunnskap om deres ønsker og behov.
    - Priser økes med kr.5,- pr.porsjon. Dette er i underkant av vanlig prisstigning

Satsingsområder i kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel definerer hvilke områder Bamble kommune skal prioritere frem mot 2040. I strategidokumentet og økonomiplanen skal vi følge opp satsingsområder, mål og strategier fra samfunnsdelen.

Alle satsingsområdene er tverrsektorielle. Det vil si at de gjelder for alle kommunalområdene, og at vi må jobbe som et lag for å oppnå ønsket utvikling. Nedenfor følger en illustrasjon som viser satsingsområdene og målene fra samfunnsdelen. Se kommunestyrets vedtatte kommuneplanens samfunnsdel for en mer fylldig beskrivelse av satsingsområdene.

Delmål og prioriteringer neste 4 år

Satsningsområdene, målene og strategiene i samfunnsdelen har et langsiktig perspektiv, og er utformet på et overordnet strategisk nivå. Kunnskapsgrunnlaget, som ble vedtatt i Bamble kommunestyre 07.09.2023, sak 73/23, beskriver at prosessen med mål og prioriteringer flyttes til økonomiplanarbeidet. Delmålene knyttes til de overordnede målene i samfunnsdelen, og delmålene vises under hvert kommunalområde i økonomiplandokumentet. Bakgrunnen for dette er at selv om målene er tverrsektorielle, så kan det være delmål som er særlig relevante for de ulike kommunalområdene. Bamble kommunestyre vedtok at kommunedirektørens kunnskapsgrunnlag 2024-2027 legges til grunn for utarbeidelse av budsjettgrunnlaget for 2024 og økonomiplan 2024-2027. Kommunalområdenes prioriteringer fremkommer i tiltaksoversikten.

Forskriftsrapporter

Inntekts- og formuesskatt

Økt skatteanslag som følge av forventning om fortsatt høy lønnsvekst og et næringsliv som i stort gjør det bra, selv om enkelte bransjer sliter.

Eiendomsskatt

For 2024 øker vi bunnfradraget fra 350.000, - til 400.000, -

For de påfølgende årene øker vi bunnfradragene ytterligere.

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000

	2024			2025			2026			2027		
	Innstilling	Mitt forslag	Endring	Innstilling	Mitt forslag	Endring	Innstilling	Mitt forslag	Endring	Innstilling	Mitt forslag	Endring
Samfunn	77 776	74 602	-3 174	66 218	61 961	-4 257	50 806	47 749	-3 057	39 723	35 566	-4 157
Oppvekst	352 107	358 442	6 335	338 984	345 454	6 470	327 488	332 758	5 270	318 306	323 576	5 270
Velferd	430 154	433 440	3 286	425 021	424 572	-449	436 382	435 933	-449	427 396	426 947	-449
Støtte og utvikling	97 629	95 575	-2 054	94 899	93 399	-1 500	92 640	91 140	-1 500	90 760	89 260	-1 500
Folkevalgte	7 910	7 850	-60	7 727	7 667	-60	7 580	7 520	-60	7 433	7 373	-60
Finansiering og sentrale poster	32 433	32 433	0	39 933	38 933	-1 000	47 433	45 433	-2 000	54 933	52 933	-2 000
Herav:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto renteutgifter og -inntekter	12	12	0	12	12	0	12	12	0	12	12	0
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	1 759	1 759	0	1 071	1 071	0	1 671	1 671	0	1 671	1 671	0
Bruk av bundne driftsfond	-1 701	-1 701	0	-1 523	-1 523	0	-1 401	-1 401	0	-1 401	-1 401	0
Avsetninger til disposisjonsfond	1 602	1 602	0	1 602	1 602	0	1 602	1 602	0	602	602	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	996 337	1 000 670	4 333	971 620	970 824	-796	960 445	958 649	-1 796	937 666	934 770	-2 896

Tiltak i driftsbudsjettet med endringer

Beløp i 1000

	2024			2025			2026			2027		
	Innstilling	Mitt forslag	Endring	Innstilling	Mitt forslag	Endring	Innstilling	Mitt forslag	Endring	Innstilling	Mitt forslag	Endring
Innsparingstiltak												
Reduksjon av vedlikehold	-3 500	-2 000	1 500	-3 500	-2 500	1 000	-3 500	-1 600	1 900	-3 500	-2 500	1 000
Utgiftsdekning for renhold i utleielokaler	-1 500	0	1 500	-1 500	0	1 500	-1 500	0	1 500	0	1 500	1 500
Avvikle arrangementstilskudd	-500	-500	0	-500	-250	250	-500	-150	350	-500	-150	350
Redusere strømkostnader - gatelys	-500	-750	-250	-500	-750	-250	-500	-750	-250	-500	-750	-250
Avvikle tilskudd til miljøtiltak i landbruket	-400	-100	300	-400	-150	250	-400	-200	200	0	0	0
Markedsføring av sommeraktiviteter - omlegging	-400	-200	200	-400	-200	200	-400	-200	200	-400	-200	200
Redusere vintervedlikehold	-250	0	250	-250	0	250	-250	0	250	-250	0	250
Redusere kurs byggesak	-30	0	30	-30	0	30	-30	-30	0	-30	-30	0
Redusere kurs regulering	-20	0	20	-20	0	20	-20	-20	0	-20	-20	0
Redusere vikarbruk og overtid	-1	-500	-499	-1	-500	-499	-1	-500	-499	-1	-500	-499
Vurdere flere eiendommer for salg, f.eks. Grasmyr sør, Sundbykåsa, Clarks Minde, Sentrumsgården	-1	-1 201	-1 200	1	-2 299	-2 300	1	-2 999	-3 000	1	-2 999	-3 000
Aktiv på like vilkår Bamble IF	0	0	0	-350	0	350	-350	0	350	0	350	350
Effektiviseringskrav økes fra 1,5 % av brutto driftsutgifter til 2 % av brutto driftsutgifter fra 2025	0	-2 700	-2 700	-1 840	-4 840	-3 000	-2 760	-4 760	-2 000	-3 680	-5 680	-2 000
Politiske vedtak												
Fsak 4/22 næringsstilling 1 årsverk	733	-267	-1 000	733	-1 000	-1 733	733	-1 000	-1 733	733	-1 000	-1 733
Sommerblomster - Langesund/Stathelle	350	175	-175	350	175	-175	350	175	-175	350	175	-175
Tilskuddsordning energieffektivisering*	0	-1 000	-1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Økt avgift gjestehavner*	0	-150	-150	0	-150	-150	0	-150	-150	0	-150	-150
Sum Samfunn	-6 019	-9 193	-3 174	-8 207	-12 464	-4 257	-9 127	-12 184	-3 057	-7 797	-11 954	-4 157

Innsparingstiltak												
Ta bort miljøveiledere/miljøterapeuter i skole samt SLT koordinator	-5 034	0	5 034	-5 034	0	5 034	-5 034	0	5 034	-5 034	0	5 034
Ungdom og fritid legges ned	-2 835	-335	2 500	-2 835	-500	2 335	-2 835	-500	2 335	-2 835	-500	2 335
Kulturskolen reduseres med en million kroner	-1 000	-200	800	-1 000	-200	800	-1 000	-200	800	-1 000	-200	800
Redusere vikarbruk og overtid	-1	-500	-499	-1	-500	-499	-1	-500	-499	-1	-500	-499
Effektiviseringskrav økes fra 1,5 % av brutto driftsutgifter til 2 % av brutto driftsutgifter fra 2025	0	-1 500	-1 500	-3 750	-3 750	0	-5 630	-5 630	0	-7 506	-7 506	0
Politiske vedtak												
Fådelte skoler*	0	0	0	0	-1 200	-1 200	0	-2 400	-2 400	0	-2 400	-2 400
Sum Oppvekst	-8 870	-2 535	6 335	-12 620	-6 150	6 470	-14 500	-9 230	5 270	-16 376	-11 106	5 270
Driftskonsekvens av investeringer												
Finansiering av fast stilling som rådgiver velferdsteknologi	900	450	-450	900	450	-450	900	450	-450	900	450	-450
Innsparingstiltak												
Redusere årsverk	-4 500	-2 000	2 500	-6 000	-5 000	1 000	-6 000	-5 000	1 000	-6 000	-5 000	1 000
Endre middagsleveranser til hjemmeboende	-1 000	0	1 000	-1 000	-1 000	0	-1 000	-1 000	0	-1 000	-1 000	0
Avvikle kantine Bamble ungdomsskole	-810	0	810	-810	-810	0	-810	-810	0	-810	-810	0
Økt pris på middagsporsjon hjemmeboende	-500	-125	375	-500	-500	0	-500	-500	0	-500	-500	0
Avvikle eller flytte gjenbruksbutikken Secundus	-300	0	300	-300	-300	0	-300	-300	0	-300	-300	0
Redusere vikarbruk og overtid	-1	-1 000	-999	-1	-1 000	-999	-1	-1 000	-999	-1	-1 000	-999
Politiske vedtak												
Salg av Corona-telt*	0	-250	-250	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum Velferd	-6 211	-2 925	3 286	-7 711	-8 160	-449	-7 711	-8 160	-449	-7 711	-8 160	-449

Innsparingstiltak												
Ikke ansette i vacant rådgiverstilling	-1 000	-2 000	-1 000	-1 000	-2 000	-1 000	-1 000	-2 000	-1 000	-1 000	-2 000	-1 000
Reduksjon av avsatte midler til bedriftsintern attføring	-500	-1 000	-500	-500	-1 000	-500	-500	-1 000	-500	-500	-1 000	-500
Effektiviseringskrav økes fra 1,5 % av brutto driftsutgifter til 2 % av brutto driftsutgifter fra 2025	0	-554	-554	-940	-940	0	-1 410	-1 410	0	-1 880	-1 880	0
Sum Støtte og utvikling	-1 500	-3 554	-2 054	-2 440	-3 940	-1 500	-2 910	-4 410	-1 500	-3 380	-4 880	-1 500
Innsparingstiltak												
Effektiviseringskrav økes fra 1,5 % av brutto driftsutgifter til 2 % av brutto driftsutgifter fra 2025	0	-60	-60	-73	-133	-60	-110	-170	-60	-147	-207	-60
Sum Folkevalgte	0	-60	-60	-73	-133	-60	-110	-170	-60	-147	-207	-60
Politiske vedtak												
Fjerne betalt spisepause*	0	0	0	0	-1 000	-1 000	0	-2 000	-2 000	0	-2 000	-2 000
Sum Finansiering og sentrale poster	0	0	0	0	-1 000	-1 000	0	-2 000	-2 000	0	-2 000	-2 000

Reduksjon av vedlikehold

Tiltaksbeskrivelse

Det foreslås å redusere vedlikeholdsmidlene til kjøp av tjenester og materiell på drift med 3,5 millioner kroner for å nå de oppsatte innsparingskrav på eiendom. Det betyr at ordinært vedlikehold minimaliseres til det som er lovpålagt, mens oppgraderinger som kan føres på investeringer fredes.

Endringsbeskrivelse

Vi finner det uforsvarlig å kutte for mye i vedlikehold, og vi har derfor tilbakeført noe av reduksjonen.

Utgiftsdekning for renhold i utleielokaler

Tiltaksbeskrivelse

Bamble kommune låner ut sine lokaler til lokale lag og foreninger gratis, som medfører ekstrakostnader til renhold og energi. Kostnader til renhold foreslås dekket av brukerne. Det er også en forventning om økt renhold i helger. Miljøserviceavdeling må avklare om dette kan imøtekommes.

Endringsbeskrivelse

Vi ønsker ikke å belaste frivilligheten i kommunen med denne driftskostnaden

Avvikle arrangementstilskudd

Tiltaksbeskrivelse

Det blir mer krevende for frivillige lag og foreninger å holde aktiviteten i gang

Endringsbeskrivelse

Vi må kutte hardt første året, men vi legger dette delvis tilbake fra 2025

Redusere strømkostnader - gatelys

Tiltaksbeskrivelse

Omlegging til LED vil gi reduserte energikostnader på sikt, og være miljøvennlig. Krever investering

Endringsbeskrivelse

Innføring av LED-lys vil ifølge rapport for Kommunalteknikk gi en innsparing på 1 mill per år. Vi legger oss midt mellom dette og kommunedirektørens forslag.

Avvikle tilskudd til miljøtiltak i landbruket

Tiltaksbeskrivelse

Det er bevilget 400 000 kroner i tilskuddsordning til miljøtiltak i landbruket. Tiltaket foreslås avviklet og midlene går til innsparing.

Endringsbeskrivelse

Tilskuddet reduseres med 100 000 i 2024.

Det planlegges med en nedtrapping gjennom økonomiplanperioden.

Markedsføring av sommeraktiviteter - omlegging

Tiltaksbeskrivelse

Det foreslås å redusere kjøp av tjenester fra eksterne til markedsføring av sommeraktiviteter.

Redusere vintervedlikehold

Tiltaksbeskrivelse

Redusere kvaliteten på vintervedlikehold, brøyte litt senere og strø litt mindre. Kun vedlikehold i normal arbeidstid

Endringsbeskrivelse

Vi ønsker ikke å redusere nivået på vintervedlikeholdet i kommunen og vi ser det som urealistisk å kun skulle utføre dette innenfor normal arbeidstid.

Redusere kurs byggesak

Tiltaksbeskrivelse

Streng vurdering av behov

Endringsbeskrivelse

Streng vurdering av behov er viktig, men vi kan ikke se at behovet er så lavt at det er riktig å budsjettere med 0,-

Redusere kurs regulering

Tiltaksbeskrivelse

Streng vurdering av behov

Endringsbeskrivelse

Streng vurdering av behov er viktig, men vi kan ikke se at behovet er så lavt at det er riktig å budsjettere med 0,-

Redusere vikarbruk og overtid

Endringsbeskrivelse

Vi forventer en gevinst på 500.000 på å redusere vikarbruk innen Samfunn

Vurdere flere eiendommer for salg, f.eks. Grasmyr sør, Sundbykåsa, Clarks Minde, Sentrumsgården

Tiltaksbeskrivelse

Det gjøres en vurdering av konsekvenser av salg av flere eiendommer og bygninger, f.eks. Grasmyr sør, Sundbykåsa, Clarks Minde og Sentrumsgården Dette legges frem i egne saker.

Endringsbeskrivelse

Hvilke av disse som faktisk skal selges avgjøres først når disse sakene er grundig behandlet. Vi ønsker oversikt over eventuelle juridiske begrensninger og konsekvenser/alternative løsninger for brukerne av disse byggene.

Vi kommer til å fremme en sak som beskriver konsekvenser for økonomi, dagens bruk og mulig fremtidig bruk.

Festetomter selges

Kommunens administrasjon bes prioritere salg av festetomter, og om nødvendig justere pris.

Salgsinntekter benyttes til å betale ned gjeld.

Aktiv på like vilkår Bamble IF

Tiltaksbeskrivelse

Redusere sosialt aktivitetstilskudd til BIF når bevilgningen fra KST 108/20 opphører i fra 2025

Endringsbeskrivelse

Vi vil videreføre denne aktiviteten, men ønsker at tiltaket ses i sammenheng med tilbudet som gis ved Frisk Bris.

Effektiviseringskrav økes fra 1,5 % av brutto driftsutgifter til 2 % av brutto driftsutgifter fra 2025

Tiltaksbeskrivelse

På bakgrunn av erfaringene vi har med kostnadsvekst på områder hvor kommunen ikke har inntektsgrunnlag for å finansiere økes effektiviseringskravet fra 1,5 % til 2 % av kommunalområdenes brutto driftsutgifter fra 2025. Selvfinsierte tjenester er ikke med i beregningsgrunnlaget. Økningen er beregnet på samme grunnlag som beregningen som ble gjort i 2023. Dette ble satt i forhold til kommunalområdenes brutto driftsutgifter i budsjettet for 2023. Det nye tiltaket i ØP for 2024 viser endringen fra 1,5 % til 2 % økning hvert år fra 2025.

Det er ikke definert tiltak for inndekning av innsparingskravet. Dette må utredes og defineres i løpet av 2024 for realisering i 2025.

Endringsbeskrivelse

Nedbemanning eller opphør av tjenester iverksettes snarlig. Vi beregner 1/2 års virkning for 2024

F-sak 4/22 næringsstilling 1 årsverk

Tiltaksbeskrivelse

I Formannskapet 02.06.22 ble det vedtatt ny stilling på næring. Kostnaden skulle finansieres ved reduksjon av bevilningene til andre tjenesteområder. Stillingen ble besatt i januar 2023, men er ikke lagt inn i økonomiplan for 2023-2026.

Endringsbeskrivelse

Tiltaksbeskrivelse

Posisjonen prioriterer ned en ikke lovpålagt tjeneste. Posisjonen ser seg nødt til av avvike/reducere med to årsverk knyttet til kommunenes næringsfunksjon.

Hvorfor:

Som følge av et stort behov for kostnadsreducerende tiltak i kommunen ser posisjonen seg nødt til å gjennomføre en reduksjon med to årsverk knyttet til kommunenes næringsfunksjon.

Posisjonen legger til grunn at kommunenes næringsarbeid prioriteres og følges opp gjennom det breie næringsperspektivet kommunen generelt har, blant annet via følgende:

- Det løpende arbeidet med kommuneplanenes samfunns- og arealdel.
- Kommunenes næringsstrategi, som søkes innarbeidet i alle kommunalområder og virksomheter i stort og ikke bare i næringsfunksjonen. Handlingsplan fastsettes administrativt og søkes tilpasset den nye situasjonen.
- Utnyttelse og videreutvikling av allerede avsatte arealer til næringsvirksomhet. Utvikling skjer blant annet gjennom samarbeid mellom private næringsdrivende, offentlige eide selskaper og private investorer, eller enkeltvis av disse.
- Kommunenes samarbeid med profesjonelle næringsaktører, eksempelvis Grenlandssamarbeidet, Power by Telemark, Proventia, NHO m.fl.
- Kommunenes støtte til etablering av Bamble næringsforening og dennes funksjon som næringslivets samlende talerør og lyttepost ovenfor kommunen.

Sommerblomster - Langesund/Stathelle

Tiltaksbeskrivelse

Som en konsekvens av innsparingstiltak i budsjettet for 2023 ble det vedtatt en reduksjon av rammen for drift og vedlikehold innenfor tjenesteområdet Park. Dette medførte at det ikke ble planlagt for sommerblomster i 2023. Bamble kommunestyre fattet i interpellasjonssak 2/23 i møtet 4/5-2023 vedtak om at midler til sommerblomster fra engangsbevilgning til "Nærmiljømidler". For at sommerblomster skal etableres og vedlikeholdes i økonomiplan perioden må det bevilges tilsvarende midler til ordinær driftsramme for Park.

Endringsbeskrivelse

Vi vil ikke kutte dette helt, men innkjøp og drift av dette må kunne utføres til en lavere kostnad, f.eks. ved mindre omfattende beplantning.

Tilskuddsordning energieffektivisering*

Tiltaksbeskrivelse

Tilskuddsordning energieffektivisering videreføres ikke. Det gjenstår nå ca. 3 millioner på den potten som i utgangspunktet var på 5 mill. Vi antar at 1 mill. vil være ubrukt når tiltaket har opphørt.

Økt avgift gjestehavner*

Tiltaksbeskrivelse

Øke avgifter for gjestehavner - samt prioritere innkreving/kontroll ved bruk av frivillige ressurser. Inntekt 2023: 450. 000,- uten kontroll (antas inntekt m/kontroll 600.000) Økning avgift: 100.000 Kostnad ved kontroll/innkreving 100.000 Forventet økt inntekt totalt 150.000 Administrasjonen bes finne en løsning for innkreving og kontroll ved å engasjere lag og foreninger.

Ta bort miljøveiledere/miljøterapeuter i skole samt SLT koordinator

Tiltaksbeskrivelse

Hele budsjettet til miljøterapeuter i skole samt SLT koordinator trekkes inn, det er ikke realistisk at vi klarer å kutte hele budsjettet i 2024 da det vil ta noe tid å få effektivere et slikt vedtak. Konsekvenser er redusert fokus på forebyggende arbeid i skolene og redusert fokus på kriminalitetsforebyggende arbeid. Samlet er det 6,7 årsverk knyttet til miljøterapeuter/veiledere skole og 50% stilling som SLT koordinator

Endringsbeskrivelse

Vi vil beholde disse ressursene som gjør en svært viktig jobb for Bambles barn og unge.

Ungdom og fritid legges ned

Tiltaksbeskrivelse

Alle fritidsklubber i kommunen legges ned. Fritid til barn og unge må ivaretas av frivilligheten. Hele beløpet vil ikke kunne spares inn i 2024, da det vil ta tid å effektivere vedtaket.

Det foreslås å legge ned alle fritidsklubbene i kommunen da tjenesten ikke er lovpålagt.

Stjerneklubben på Herre

- Jølle på Rønholt
- Mandagsklubben på Knutepunktet
- 2 etg. på Bamble ungdomsskole.

Samt gratis transport som koster 160 000kr. pr. år.

Endringsbeskrivelse

Vi ønsker å videreføre det svært gode arbeidet som gjøres i ungdomsklubbene våre. Det må fremdeles gjøres tiltak for å redusere utgiftene noe, men vi har stor tillit til at man finner løsninger som i minst mulig grad går ut over oppslutningen om klubbkveldene.

Av foreslåtte sparetiltak nevnes

- redusere/fjerne bruk av taxi
- redusere bruk av vikar
- redusere matbudsjett
- forenkle administrasjon

Kulturskolen reduseres med en million kroner

Tiltaksbeskrivelse

Kulturskolen er et lovpålagt tjenestetilbud, men nivået er ikke lovregulert. En reduksjon av budsjettene vil medføre en kraftig reduksjon av kulturskoletilbudet til barn og unge. På hvilke områder kulturskolen skal redusere sitt tilbud vil vi måtte komme tilbake til.

Endringsbeskrivelse

Kutt reduseres, men gitt at elevtallet har gått ned fra ca. 300 for 3-4 år siden til dagens 200 elever, forventes det at et kutt på 200 000kr (av ca. 5 mill. kr) kan gjennomføres uten at det går vesentlig ut over tilbudet til elevene.

En eventuell prisøkning kan kompenseres for ved at det er mulig å søke om «Bli-med» -midler, for de gruppene som omfattes av ordningen.

Redusere vikarbruk og overtid

Endringsbeskrivelse

Vi forventer en effekt på 500.000 ved redusert vikarbruk

Effektiviseringskrav økes fra 1,5 % av brutto driftsutgifter til 2 % av brutto driftsutgifter fra 2025

Tiltaksbeskrivelse

På bakgrunn av erfaringene vi har med kostnadsvekst på områder hvor kommunen ikke har inntektsgrunnlag for å finansiere økes effektiviseringskravet fra 1,5 % til 2 % av kommunalområdenes brutto driftsutgifter fra 2025. Selvfinansierte tjenester er ikke med i beregningsgrunnlaget. Økningen er beregnet på samme grunnlag som beregningen som ble gjort i 2023. Dette ble satt i forhold til kommunalområdenes brutto driftsutgifter i budsjettet for 2023. Det nye tiltaket i ØP for 2024 viser endringen fra 1,5 % til 2 % økning hvert år fra 2025.

Det er ikke definert tiltak for inndekning av innsparingskravet. Dette må utredes og defineres i løpet av 2024 for realisering i 2025.

Endringsbeskrivelse

Nedbemanning i administrasjon iverksettes allerede fra 2024.

1/2 års effekt for 2024

Førstelinje skjermes.

Fådelte skoler*

Tiltaksbeskrivelse

Fådelte undervisning ble foreslått som tiltak tilbake i 2020. Siden den gang har elevtallet ved de berørte skoler (Herre og Rønholt) sunket med 15-20%, og er nå på ca. 85 elever per skole. Det forutsettes at administrasjonen gjør en evaluering av "beste praksis" på dette området for å unngå de dårlige erfaringene man gjorde i 2020. Det finnes i underkant av 1000 skoler som driver fådelt i Norge (det nøyaktig tallet har vist seg vanskelig å finne), og det er publisert forskning på dette området, så det er mye god erfaring å lære fra her. Ved å utsette innføringen til høsten 2025 har administrasjonen god tid til å forberede dette tiltaket, og det forutsettes at skolene er godt forberedt fra dag 1.

Finansiering av fast stilling som rådgiver velferdsteknologi

Tiltaksbeskrivelse

Velferd har hatt denne stillingen i snart 8 år, finansiert av investeringsmidler og noe tilskuddsmidler. Det er vesentlig å fortsatt benytte velferdsteknologi med tanke på å jobbe effektivt og brukerrettet, samtidig som vi kan prioritere vår kompetanse til brukere som trenger dette.

Endringsbeskrivelse

Reduser egen bemanning - kjøp av tjenester eksternt etter nøye vurdert behov

Redusere årsverk

Tiltaksbeskrivelse

Redusere 5,5 årsverk med fordeling på alle virksomheter %-vis, alternativt redusere og/eller fjerne ikke lovpålagte tjenester. Innsparingen videreføres med 4,5 årsverk fordelt på planperioden. I hovedsak må virksomhetene melde inn til egen ledergruppe, hver stilling som blir ledig for å vurdere om denne skal inn til innsparing.

Konsekvenser for innsparingene blir betydelige.

Endringsbeskrivelse

Reduksjon av administrative tjenester.

Førstelinjetjenester forutsettes ikke kuttet.

Vi vil skjerme rehabiliteringsteamet, og vi vil også opprettholde dagens tilbud med kreftkoordinator og demenskoordinator.

Stillingsbrøker og samordning av kommunalområdets øvrige koordinatorkfunksjoner vurderes.

Endre middagsleveranser til hjemmeboende

Tiltaksbeskrivelse

Kommunestyret har vedtatt utkjøring av varm mat daglig, med levering mellom kl. 15.00-16.30. Tidfestingen gir negative konsekvenser for brukere som må være hjemme til en bestemt tid for å motta middag.

Det foreslås å endre middagsleveranse til 2 ganger per uke og maten leveres vakuumpakket.

Dette krever oppgradering av kjøkkendrift til også å produsere sous-vide mat, og en effekt av forslaget kan først forventes etter en oppgradering av kjøkkenet.

Endringsbeskrivelse

Kommunedirektøren bes legge frem sak(er) innen utgangen av juni 2024 vedrørende:

- Konkretisering av kostnad- og tidsplan for nødvendig oppgradering av kjøkkendriften.
- Gjennomføring av en brukerundersøkelse, for å avdekke syn på matkvalitet, utkjøringstjenesten, pris, etc.
- Kriterier for å bli omfattet av ordningen, med forslag til endringer av disse, slik at flere personer kan komme i målgruppen og dermed potensielt øke antall brukere.

Avvikle kantine Bamble ungdomsskole

Tiltaksbeskrivelse

Budsjetterte midler til skolekantine ligger på 817 000 kroner, og det foreslås å avvikle kantina på Bamble ungdomsskole.

Endringsbeskrivelse

Kantinedrift på ungdomsskole videreføres som nå ut 2024.

Vi ber om en sak for å se på alternative driftsformer som ikke medfører kostnader for kommunen, med virkning fra 01.01.25.

Økt pris på middagsporsjon hjemmeboende

Tiltaksbeskrivelse

Det foreslås å øke pris på middag med 20 kroner per porsjon.

Endringsbeskrivelse

Økning på kr.5,- pr. porsjon, dvs. at vi følger generell prisstigning i samfunnet.

Avvikle eller flytte gjenbruksbutikken Secundus

Tiltaksbeskrivelse

Gjenbruksbutikken Secundus betaler 264 000 kroner årlig i husleie. Det må vurderes flytting til et kommunalt bygg, alternativt avvikle butikken.

Endringsbeskrivelse

Vi opprettholder driften for 2024.

Kommunedirektøren bes legge frem sak(er) innen utgangen av september 2024 vedrørende Secundus, som gir mer kunnskap om gevinstene ved fortsatt drift, både i forhold til sosiale tjenester, arbeidstrening og miljø.

Redusere vikarbruk og overtid

Tiltaksbeskrivelse

Kommunalområdets drift gjennomgås med tanke på redusert bruk av vikarer og overtid.

Ikke ansette i vacant rådgiverstilling

Tiltaksbeskrivelse

Støtte og utvikling har vacant rådgiverstilling.

Endringsbeskrivelse

Nedbemanning. Vurdere å redusere andre støttefunksjoner. Prioriterte oppgaver overføres Servicetorget, eller omdisponere ressursene

Reduksjon av avsatte midler til bedriftsintern attføring

Tiltaksbeskrivelse

Bamble kommune har et eget budsjett for bedriftsintern attføring, som benyttes blant annet i behandling av omstillingsprosesser, personalsituasjoner og langtidsfravær. Med disse midlene kan vi iverksette ulike tiltak som arbeidsutprøving på tvers av kommunalområder, omplasseringer eller andre målrettede tiltak for å få mennesker til å stå i jobben. Disse tiltakene er gode virkemidler som har gitt gode resultater. Det antas at det også gir gode samfunnsmessige effekter/virkninger. Hvor mye midler som behøves vil variere fra år til år, og det vurderes som forsvarlig å redusere rammen med 500 000 kroner.

Effektiviseringskrav økes fra 1,5 % av brutto driftsutgifter til 2 % av brutto driftsutgifter fra 2025

Tiltaksbeskrivelse

På bakgrunn av erfaringene vi har med kostnadsvekst på områder hvor kommunen ikke har inntektsgrunnlag for å finansiere økes effektiviseringskravet fra 1,5 % til 2 % av kommunalområdenes brutto driftsutgifter fra 2025. Selvfinansierte tjenester er ikke med i beregningsgrunnlaget. Økningen er beregnet på samme grunnlag som beregningen som ble gjort i 2023. Dette ble satt i forhold til kommunalområdenes brutto driftsutgifter i budsjettet for 2023. Det nye tiltaket i ØP for 2024 viser endringen fra 1,5 % til 2 % økning hvert år fra 2025.

Det er ikke definert tiltak for inndekning av innsparingskravet. Dette må utredes og defineres i løpet av 2024 for realisering i 2025.

Effektiviseringskrav økes fra 1,5 % av brutto driftsutgifter til 2 % av brutto driftsutgifter fra 2025

Tiltaksbeskrivelse

På bakgrunn av erfaringene vi har med kostnadsvekst på områder hvor kommunen ikke har inntektsgrunnlag for å finansiere økes effektiviseringskravet fra 1,5 % til 2 % av kommunalområdenes brutto driftsutgifter fra 2025. Selvfinansierte tjenester er ikke med i beregningsgrunnlaget. Økningen er beregnet på samme grunnlag som beregningen som ble gjort i 2023. Dette ble satt i forhold til kommunalområdenes brutto driftsutgifter i budsjettet for 2023. Det nye tiltaket i ØP for 2024 viser endringen fra 1,5 % til 2 % økning hvert år fra 2025.

Det er ikke definert tiltak for inndekning av innsparingskravet. Dette må utredes og defineres i løpet av 2024 for realisering i 2025.

Endringsbeskrivelse

Ordførerlønn redusert - godtgjøringer politisk justert ned

Fjerne betalt spisepause*

Tiltaksbeskrivelse

Ved å fjerne betalt spisepause for de som har mulighet for å gå fra arbeidsplassen sin, vil kommunen oppnå en gevinst ved lengre daglig og ukentlig arbeidstid og større effektivitet. Dette krever prosess med tillitsvalgte og kan tidligst få budsjettmessig effekt fra 2025. Ifølge kommunedirektøren er betalt spisepause en del av de administrative bestemmelser og således ikke en del av forhandlingsgrunnlaget. Vi ber om at kommunedirektøren snarlig starter prosessen.

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

Investeringer

Beløp i 1000

	2024			2025			2026			2027		
	Innstilling	Mitt forslag	Endring	Innstilling	Mitt forslag	Endring	Innstilling	Mitt forslag	Endring	Innstilling	Mitt forslag	Endring
Oppgradering kommunale bygg	20 615	13 300	-7 315	46 000	5 500	-40 500	46 000	45 500	-500	6 000	48 000	42 000
IKT investeringer	5 400	5 400	0	5 400	5 400	0	5 400	5 400	0	5 400	5 400	0
Attraktivitet, miljø, friområder, mm.	4 365	4 365	0	5 535	5 535	0	4 300	4 300	0	4 625	4 625	0
Boligutvikling, boligtomter, boligbygging	23 250	23 250	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vann, avløp, renovasjon	67 000	67 000	0	86 000	86 000	0	80 000	80 000	0	67 500	67 500	0
Veg og trafiksikkerhet	5 000	5 000	0	5 000	5 000	0	5 625	5 625	0	8 125	8 125	0
Investeringer helse og omsorg	42 200	42 200	0	106 500	106 500	0	113 000	113 000	0	42 000	42 000	0
Sum Investeringer	167 830	160 515	-7 315	254 435	213 935	-40 500	254 325	253 825	-500	133 650	175 650	42 000

Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	2024			2025			2026			2027		
	Innstilling	Mitt forslag	Endring	Innstilling	Mitt forslag	Endring	Innstilling	Mitt forslag	Endring	Innstilling	Mitt forslag	Endring
KIR-1: Felles investeringsprosjekter, Ramme	1 000	1 000	0	1 000	1 000	0	1 000	1 000	0	1 000	1 000	0
KIR-3: Nødvendig vedlikehold kirkebygg (Langesund og Bamble	7 000	7 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum Investeringer	8 000	8 000	0	1 000	1 000	0	1 000	1 000	0	1 000	1 000	0

Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	2024			2025			2026			2027		
	Innstilling	Mitt forslag	Endring	Innstilling	Mitt forslag	Endring	Innstilling	Mitt forslag	Endring	Innstilling	Mitt forslag	Endring
FIN-1: Egenkapitalinnskudd	3 414	3 414	0	3 414	3 414	0	3 414	3 414	0	3 414	3 414	0
KLP												
Sum Investeringer	3 414	3 414	0	3 414	3 414	0	3 414	3 414	0	3 414	3 414	0

Investeringer med endringer

Beløp i 1000

Investering	Startår	2024			2025			2026			2027		
		Innstilling	Mitt forslag	Endring	Innstilling	Mitt forslag	Endring	Innstilling	Mitt forslag	Endring	Innstilling	Mitt forslag	Endring
Oppgradering kommunale bygg													
Rammebevilgning oppgradering og ombygging kommunale bygg fom.2022	2024	6 000	5 000	-1 000	6 000	5 000	-1 000	6 000	5 000	-1 000	6 000	8 000	2 000
Rammebevilgning oppgradering og ombygging kommunale bygg fom.2022	2024	6 000	5 000	-1 000	6 000	5 000	-1 000	6 000	5 000	-1 000	6 000	8 000	2 000
Bygge ny barnehage til erstatning for Falkåsen kunst og kulturbarnehage.	2024	0	0	0	40 000	0	-40 000	40 000	40 000	0	0	40 000	40 000
Rivning av Grasmyrhallen	2024	4 750	0	-4 750	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fornyning av biler på Eiendom	2024	2 565	1 000	-1 565	0	500	500	0	500	500	0	0	0
Sum Oppgradering kommunale bygg		19 315	11 000	-8 315	52 000	10 500	-41 500	52 000	50 500	-1 500	12 000	56 000	44 000

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Samfunn	85 478	87 673	74 602	61 961	47 749	35 566
Oppvekst	332 213	345 157	358 442	345 454	332 758	323 576
Velferd	405 642	409 102	433 440	424 572	435 933	426 947
Støtte og utvikling	91 204	92 860	95 575	93 399	91 140	89 260
Folkevalgte	7 237	7 571	7 850	7 667	7 520	7 373
Finansiering og sentrale poster	2 665	29 032	32 433	38 933	45 433	52 933
Sum bevilgninger drift, netto	924 438	971 395	1 002 342	971 986	960 533	935 654
Herav:						
Avskrivninger	0	0	0	0	0	0
Netto renteutgifter og -inntekter	8	12	12	12	12	12
Overføring til investering	1 185	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	3 500	0	1 759	1 071	1 671	1 671
Bruk av bundne driftsfond	-17 535	-2 822	-1 701	-1 523	-1 401	-1 401
Avsetninger til disposisjonsfond	10 512	602	1 602	1 602	1 602	602
Bruk av disposisjonsfond	-41 353	0	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	968 121	973 603	1 000 670	970 824	958 649	934 770

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Investeringer i varige driftsmidler	167 440	105 116	160 515	213 935	252 700	174 525
Tilskudd til andres investeringer	4 864	21 000	8 000	1 000	1 000	1 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	7 723	2 853	3 414	3 414	3 414	3 414
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	180 026	128 969	171 929	218 349	257 114	178 939
Kompensasjon for merverdiavgift	-21 980	-8 415	-12 609	-29 725	-35 145	-4 187
Tilskudd fra andre	-1 550	0	0	0	-39 000	0
Salg av varige driftsmidler	-6 278	-26 000	-35 000	-35 000	-30 000	-10 000
Salg av finansielle anleggsmidler	-3 819	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-2 500	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-150 490	-91 701	-120 906	-150 210	-149 555	-164 191
Sum investeringsinntekter	-186 617	-126 116	-168 515	-214 935	-253 700	-178 378
Videreutlån	55 035	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
Bruk av lån til videreutlån	-55 035	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000
Avdrag på lån til videreutlån	19 717	29 700	30 500	31 300	32 100	33 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-11 376	-29 700	-30 500	-31 300	-32 100	-33 000
Netto utgifter videreutlån	8 341	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-4 089	-2 853	-3 414	-3 414	-3 414	-561
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-6 943	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	9 282	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-1 750	-2 853	-3 414	-3 414	-3 414	-561
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024-2027
Beredskap og brannsikkerhet	277	0	0	0	0	0	0
Kommunale utleieboliger, boligsosial handlingsplan	880	0	0	0	0	0	0
Oppgradering kommunale bygg	4 977	7 875	8 300	5 000	43 875	46 875	104 050
Utbygging Grasmyr, framtidens ungdomsskole mv.	80 998	0	0	0	0	0	0
IKT investeringer	11 503	8 650	5 400	5 400	5 400	5 400	21 600
Større prosjekter vedtatt av kommunestyret	2 123	250	0	0	0	0	0
Attraktivitet, miljø, friområder, mm.	7 036	16 840	4 365	5 535	4 300	4 625	18 825
Næringsutvikling, næringsstomter, næringsbygg	95	0	0	0	0	0	0
Boligutvikling, boligtomter, boligbygging	11 138	1	23 250	0	0	0	23 250
Vann, avløp, renovasjon	40 714	50 000	67 000	86 000	80 000	67 500	300 500
Veg og trafiksikkerhet	4 604	9 000	5 000	5 000	5 625	8 125	23 750
Investeringer helse og omsorg	1 281	12 500	42 200	106 500	113 000	42 000	303 700
Investeringer finansiert av virksomhetenes egne driftsmidler	1 813	0	0	0	0	0	0
Prosjektstruktur mangler	0	0	5 000	500	500	0	6 000
Investeringer i varige driftsmidler	167 440	105 116	160 515	213 935	252 700	174 525	801 675

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024-2027
KIR-1: Felles investeringsprosjekter, Ramme	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
KIR-3: Nødvendig vedlikehold kirkebygg (Langesund og Bamble	5 000	20 000	7 000	0	0	0	7 000
GRA-1: Framtidens ungdomsskole, Forprosjekt fase 2	-19 553	0	0	0	0	0	0
GRA-4: Skole	8 360	0	0	0	0	0	0
GRA-7: Basishall	1 026	0	0	0	0	0	0
GRA-6: Svømmehall	1 221	0	0	0	0	0	0
GRA-11: Knutepunktet, ombygging gamle Grasmyr U	18 602	0	0	0	0	0	0
GRA-8: Erstatning Grasmyrhallen	1 293	0	0	0	0	0	0
GRA-9: Nærmiljøanlegg	980	0	0	0	0	0	0
GRA-1: Annen planlegging prosjektleder	-18 602	0	0	0	0	0	0
VEG-2: Aksjon Skolevei	50	0	0	0	0	0	0
GRA-4: Skole, inventar og utstyr	4 391	0	0	0	0	0	0
GRA-7: Basishall, inventar og utstyr	332	0	0	0	0	0	0
GRA-6: Svømmehall, inventar og utstyr	249	0	0	0	0	0	0

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024-2027
GRA-8: Erstatning Grasmyrhallen, inventar og utstyr	470	0	0	0	0	0	0
GRA-9: Nærmiljøanlegg, inventar og utstyr	45	0	0	0	0	0	0
Tilskudd til andres investeringer	4 864	21 000	8 000	1 000	1 000	1 000	11 000

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024-2027
Kjøp av aksjer og andeler	4 819	0	0	0	0	0	0
FIN-1: Egenkapitalinnskudd KLP	2 904	2 853	3 414	3 414	3 414	3 414	13 656
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	7 723	2 853	3 414	3 414	3 414	3 414	13 656

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024-2027
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0	0
Sum del 1-4	180 026	128 969	171 929	218 349	257 114	178 939	826 331

Økonomisk utvikling i planperioden

I dette kapittelet gis det en samlet redegjørelse for kommunens økonomiske utvikling i fireårsperioden slik det fremkommer i budsjett og handlingsprogram. Kommuneloven har bestemmelser om bruk av måltall og indikatorer for å vurdere og bestemme den økonomiske handleevne, risiko og utvikling.

Måltall og indikatorer for økonomisk utvikling

Kommuneloven § 14-1 - Grunnleggende krav til økonomiforvaltningen - krever at kommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid, samt utarbeide samordnete og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets utvikling. Kommuner skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

Kommuneloven Kapittel 28 har bestemmelser om statlig kontroll med kommuner med økonomisk ubalanse (ROBEK). Et usaldert budsjett, eller et budsjett med uspesifiserte innsparinger vil medføre ROBEK.

Kommunestyret skal selv vedta finansielle måltall for kommunens økonomi. Måltallene er brukt for å redegjøre for den økonomiske utviklingen i perioden.

De sentrale økonomiske indikatorer som er relevante og viktige for å opprettholde stabil tjenesteproduksjon er netto driftsresultat, lånegjeld og disposisjonsfond. Måltallene skal sette langsiktige bærekraftige nivåer på netto driftsresultat og disposisjonsfond sett i lys av kommunens økonomiske situasjon, forventede inntekter og de risikofaktorene kommunen er eksponert for. Her må økonomisk risiko, inkludert lånegjeld og finansplasseringer, ses i sammenheng med evnen til å frigjøre driftsinntekter gjennom netto driftsinntekter og størrelsen på økonomiske buffere avsatt til fond.

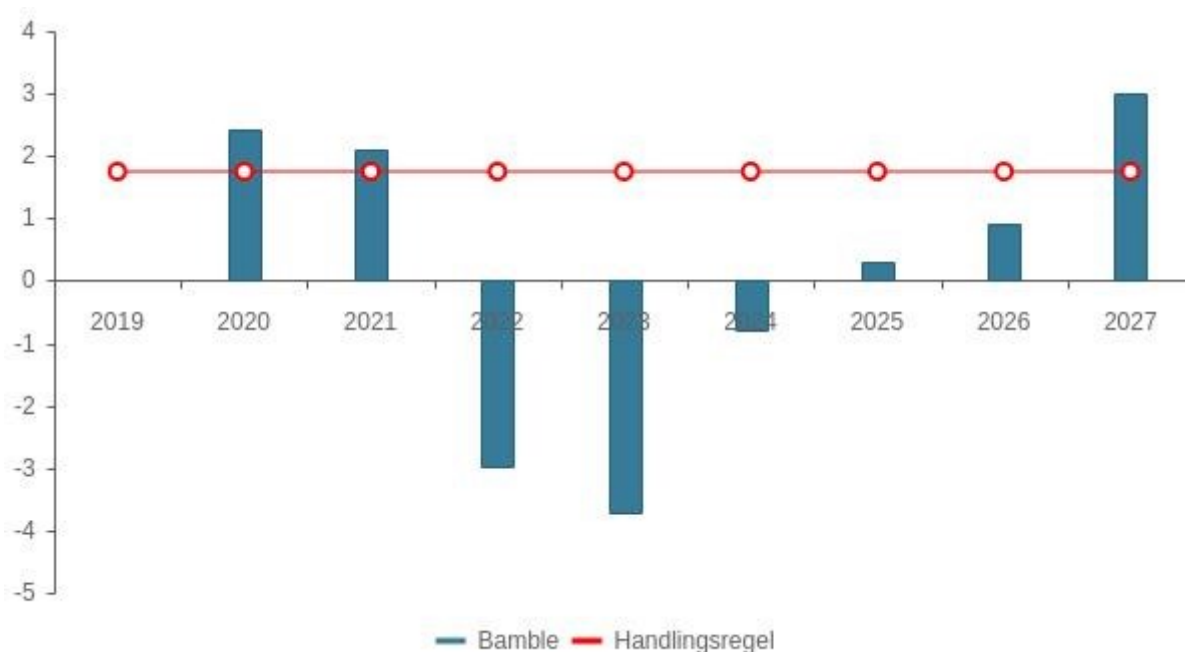
KS har utarbeidet forslag til måltall og satt rammer for anbefalte nivåer for den enkelte kommune:

Økonomisk handlingsrom – nøkkeltall brukt av KS for vurdering av økonomisk handlefrihet		
Netto lånegjeld korrigert for ubunde investeringsfond i pst av driftsinntekter	Netto driftsresultat inkl netto bunde avsetninger i pst av driftsinntekter	Disposisjonsfond inkl. regnskapsmessig mer-/mindreforbruk i pst av driftsinntekter
Over 75 pst av driftsinntekter	Under 1 pst av driftsinntekter	Under 5 pst av driftsinntekter
65 - 75 pst av driftsinntekter	1 - 2 pst av driftsinntekter	5 - 8 pst av driftsinntekter
Under 65 pst av driftsinntekter	Over 2 pst av driftsinntekter	8 pst av driftsinntekter
Strengere krav for kommuner med lånegjeld over 130 pst		

Nedenfor er det fire indikatorer som er vurdert som vesentlige for å beskrive og målsette den økonomiske utviklingen de neste fire årene. Indikatorene beregnes i forhold til brutto driftsinntekter, som er alle kommunens driftsinntekter unntatt finansinntekter, renteinntekter, finansavkastning og eierutbytte, og bruk av fond/avsetninger. Når disse indikatorene vurderes samlet ser vi at Bamble har en svært høy netto lånegjeld og høye netto finans/avdrag. Dette medfører økt økonomisk risiko i årene fremover. Samtidig har Bamble kommune fortsatt bra med disposisjonsfond, men disse reduseres ved bruk i 2023 og 2024. Samlet sett viser dette en betydelig strammere økonomi fremover enn det som har vært status foregående år.

Samlet sett er det utfordrende å utarbeide gode prognoser for budsjettene for Bamble kommune for årene utover i økonomiplanperioden. Kjente økonomiske forutsetninger er lagt til grunn, og hovedtallene i vedtatt. Driftsrapportene for 2023 er gjennomgått og etterberegnet så langt det lar deg gjøre. Budsjettet bygger på forutsetningene i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2024 som ble fremlagt i oktober. Disse forutsetningene kan endre seg i løpet av 2023 og 2024. Stortinget vedtar etter planen endelig statsbudsjett i midten av desember.

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Bamble	0,00 %	2,44 %	2,11 %	-2,96 %	-3,70 %	-0,80 %	0,30 %	0,90 %	3,00 %
Handlingsregel	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %

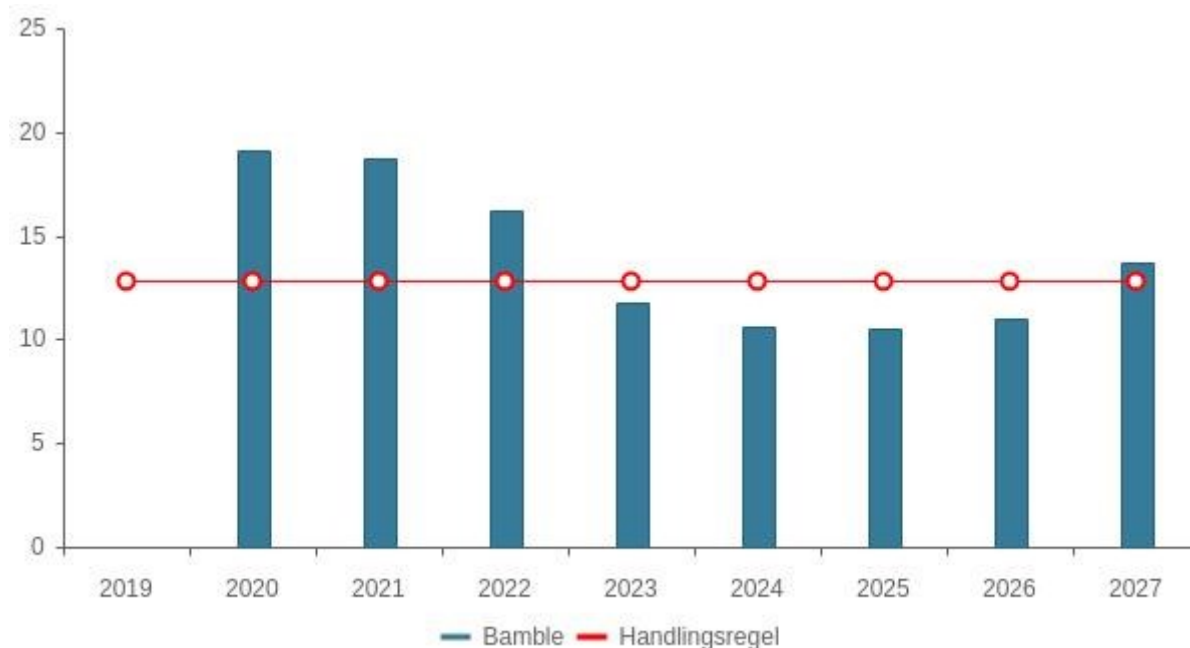
Handlingsregel: Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter skal for perioden gjennomsnittlig minst være på nasjonalt mål for netto er fra TBU satt til 1,75%.

Netto driftsresultat er kommunens overskudd før avsetninger og er kommunebudsjettets sentrale resultatbegrep. Netto driftsresultat over tid skal være positivt hvis kommunen skal ha en bærekraftig økonomisk utvikling.

Bamble kommune har tidligere regnskapsår hatt gode resultater og har hatt positive netto driftsresultat som er avsatt til fond for bruk senere år. For 2022 var det et negativt netto driftsresultat på 2,96 % og revidert budsjett for 2023 viser negativt netto driftsresultat på 3,8 %. I økonomiplanen fremover er det budsjettert med negativt netto driftsresultat i starten av økonomiplanperioden som utjevnes med positivt netto driftsresultat mot slutten av perioden. For hele økonomiplan perioden 2024-2026 er netto driftsresultat positivt med til sammen 32 mill. kroner.

I perioden når ikke Bamble kommune målet i handlingsregelen på gjennomsnittlig netto driftsresultat på 1,75% for perioden

Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Bamble	0,00 %	19,08 %	18,69 %	16,19 %	11,80 %	10,60 %	10,50 %	11,00 %	13,70 %
Handlingsregel	12,80 %	12,80 %	12,80 %	12,80 %	12,80 %	12,80 %	12,80 %	12,80 %	12,80 %

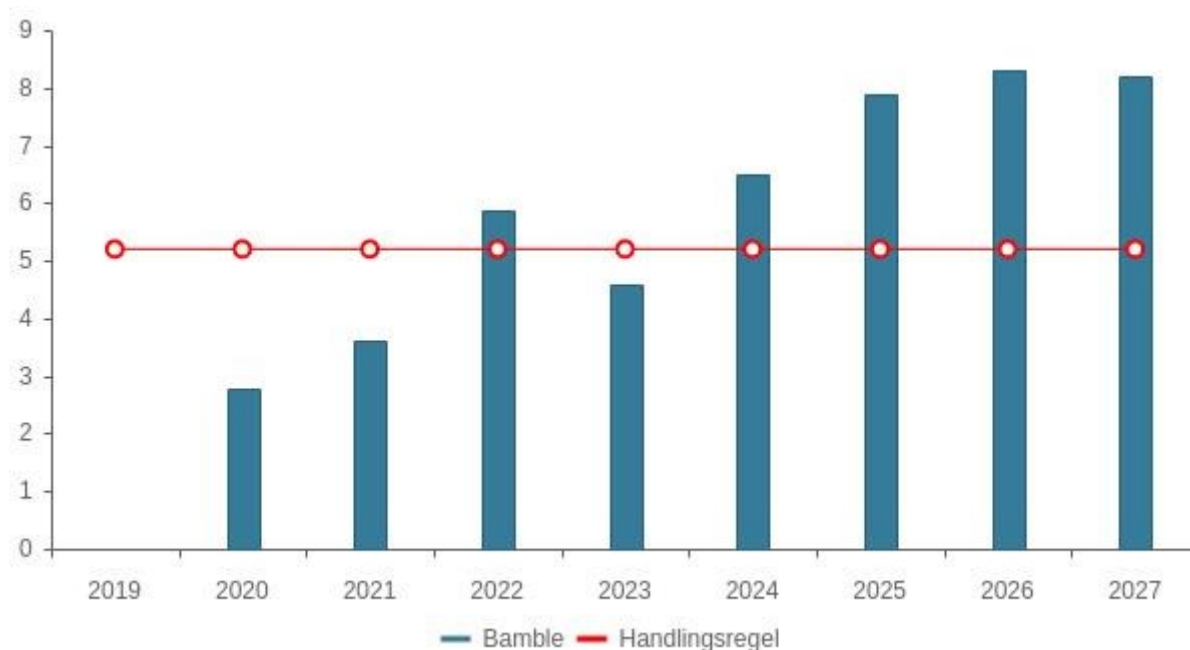
Handlingsregel: Kommunens samlede disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter skal minst være på gjennomsnittet for KOSTRA gruppe 7 i sist avlagt regnskap, 12,8 %.

Kommunens disposisjonsfond er avsatt fra ubundne driftsmidler over tid. Disposisjonsfondene omfatter midler avsatt fra driftsoverskudd av kommunestyret selv til Driftsfondet, men også midler til gjennomføring av vedtatt tiltak, øremerkede buffer og virksomhetenes oppsparte midler. Disposisjonsfond brukes til å finansiere både investeringer og driftsutgifter, og er kommunens driftsbuffer som brukes til å dekke utgifts- eller inntektsutfordringer i løpet av året.

Ved inngangen til 2023 utgjorde kommunens samlede disposisjonsfond 16,19 % av brutto driftsinntekter. Revidert budsjett viser av disposisjonsfondene vil være på 12,2 % ved utgangen av 2023. Det ble brukt betydelig med fond både i 2022 og i 2023.

Disposisjonsfondene reduseres til 10,9 % i 2024 og er lavere enn handlingsregelen i årene frem mot 2027, og er tilbake på nivå med handlingsregelen i 2027 til 12,8 %.

Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Bamble	0,00 %	2,79 %	3,62 %	5,88 %	4,60 %	6,50 %	7,90 %	8,30 %	8,20 %
Handlingsregel	5,20 %	5,20 %	5,20 %	5,20 %	5,20 %	5,20 %	5,20 %	5,20 %	5,20 %

Handlingsregel: Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter skal normalt ikke overstige gjennomsnitt i KOSTRA gruppe 7 i siste regnskapsår, 5,2 %.

Resultatbegrepet viser hvor stor andel av driftsinntektene som netto er bundet opp til tilbakebetaling av lån og plasseringer. I netto finans omfattes renteutgifter/-inntekter på lån, avdrag, renteinntekter, tap/gevinst på finansplasseringer og utbytter/eieruttak. Netto finans og avdrag er avhengig av valgt finansieringsstrategi, størrelsen på kommunens gjeld og størrelsen på innskudd, plasserte midler og utbytter av eierskap. Rentenivået er økt betydelig det siste året. Norges bank satte opp styringsrenten på siste rentemøte til 4,25 % og signaliserte ytterligere hevinger av rentenivået fremover. På de siste refinansieringer og nye lån i 2023 har kommunen fått rentebetingelser på om lag 5 %.

I 2020/2021 økte kommunens netto lånegjeld betydelig, i hovedsak som følge av investeringene i Bamble ungdomsskole med tilliggende anlegg. Dette medførte til økte rentekostnader i 2021, og i 2022 startet avdragsbetalingene. Disse investeringene, sammen med nye investeringer i kommende år, og økt rentenivå medfører en betydelig økning i finanskostnadene fremover.

I 2024 er det forutsatt et utbytte fra Skagerak energi på 24 mill. kroner, og 15 mill. kroner fom 2025. Utbytte fra Skagerak energi for 2023 var rekordhøyt og ble på 38 mill. kroner. Det høye utbyttet bidrar positivt til å holde måltallet netto finans og avdrag lavere enn det ville vært uten dette.

I perioden øker netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter fra 5,88 % i 2022 til 8,3 % i 2027. Kommunen når ikke målsetningen på 5,2 % i perioden.

Vurdering av den økonomiske utviklingen

Beløp i 1000

	Budsjett 2023	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Sum inntekter	-1 340 432	-1 449 058	-1 466 083	-1 479 596	-1 492 412
Sum utgifter	1 400 334	1 462 782	1 443 070	1 443 357	1 425 573
Brutto resultat	59 902	13 724	-23 013	-36 239	-66 840
Netto finansutgifter og inntekter	68 150	94 342	115 658	123 490	122 116
Motpost avskrivninger	-97 157	-96 771	-96 447	-100 042	-100 021
Netto resultat	30 895	11 295	-3 802	-12 791	-44 745
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-30 895	-11 295	3 802	12 791	44 745
Årsresultat	0	0	0	0	0
Netto resultat i prosent av sum inntekter	-2,3 %	-0,8 %	0,3 %	0,9 %	3,0 %

Tabellen viser hovedtallene i oppdatert budsjettgrunnlag for perioden. I forhold til gjeldende handlingsprogram er hovedendringene som følger:

- Budsjettet er oppjustert til 2024-pris. Det er lagt inn forutsetninger fra statsbudsjettet om 4,9 % lønnsvekst for 2024. Regjeringens anslag på deflator er på 4,3 % i 2024. Utgifter og inntekter er justert med forventet prisstigning for 2024 på 3,9% og for enkelte poster er det gjort en egen vurdering og lagt inn reell kostnadsvekst.
- Skatt og rammetilskudd er beregnet av Telemarksforskning iht. statsbudsjettet og prognosemodell fra KS. Det er lagt inn anslag på økt tilskudd som finansiering av økte demografikostnader i Bamble og det er lagt inn udisponert realvekst f.o.m. 2025 på 0,8 %. Midler til oppgaveendringer er lagt inn i kommunalområdenes rammer.
- Rentenivået er økt i hele perioden, dette er det tatt hensyn til i beregningen av renteutgiftene og for renteinntektene. Rentene er beregnet utfra dagens låneavtaler, refinansiering av disse og budsjetterte nye låneopptak. Netto renteutgifter økes utover i perioden og er i 2027 nær det dobbelte av 2022 som følge av nye låneopptak og økende rente på kommunens lån.
- Det er beregnet og budsjettert minimumsavdrag i perioden. Som følge av nyinvesteringer øker avdragene noe utover i perioden.
- Eiendomsskatten er videreført med samme budsjettmessige forutsetninger som i ØP 2023-2026 og med samme reell verdi som i 2024. Inntektene er noe nedjustert etter klagesaksbehandlingen etter nytakseringen.
- Det er lagt inn en budsjettmessig buffer for å dekke uforutsett utgiftsvekst i tjenestene utover i perioden.
- Det er lagt inn reduserte driftsrammer for kommunalområdene årlig med 2 % av brutto driftsutgifter f.o.m. 2025.
- Det er lagt inn forslag til konkrete innsparingstiltak i 2024-2027 for saldering av budsjettet.
- Det er lagt inn driftskonsekvenser av påregnede fremtidige investeringer i velferd som følge av flere eldre.
- Det er lagt inn styrking av rammene til kommunalområdene som følge av folkevalgte vedtak.
- Budsjettet i 2024 er saldert med bruk av 20,6 mill. kroner fra driftsfondet.

For øvrig er alle vedtatte tiltak fra vedtatt handlingsprogram 2023-2026 videreført.

Vurdering av den økonomiske utviklingen

Bamble kommune er i en usikker og svært krevende økonomisk situasjon fremover. Det er høy lønns- og prisstigning og høyt rentenivå, som Norge ikke har erfart på flere tiår. Det er foretatt store investeringer de siste årene som har medført høy gjeld, økte utgifter til renter og avdrag, og økte driftskostnader til

bygg og nye tjenester. I tillegg er det et press på tjenestene og kostnadsøkninger som følge av endrede statlige krav, brukerrettigheter og økte forventninger fra befolkningen.

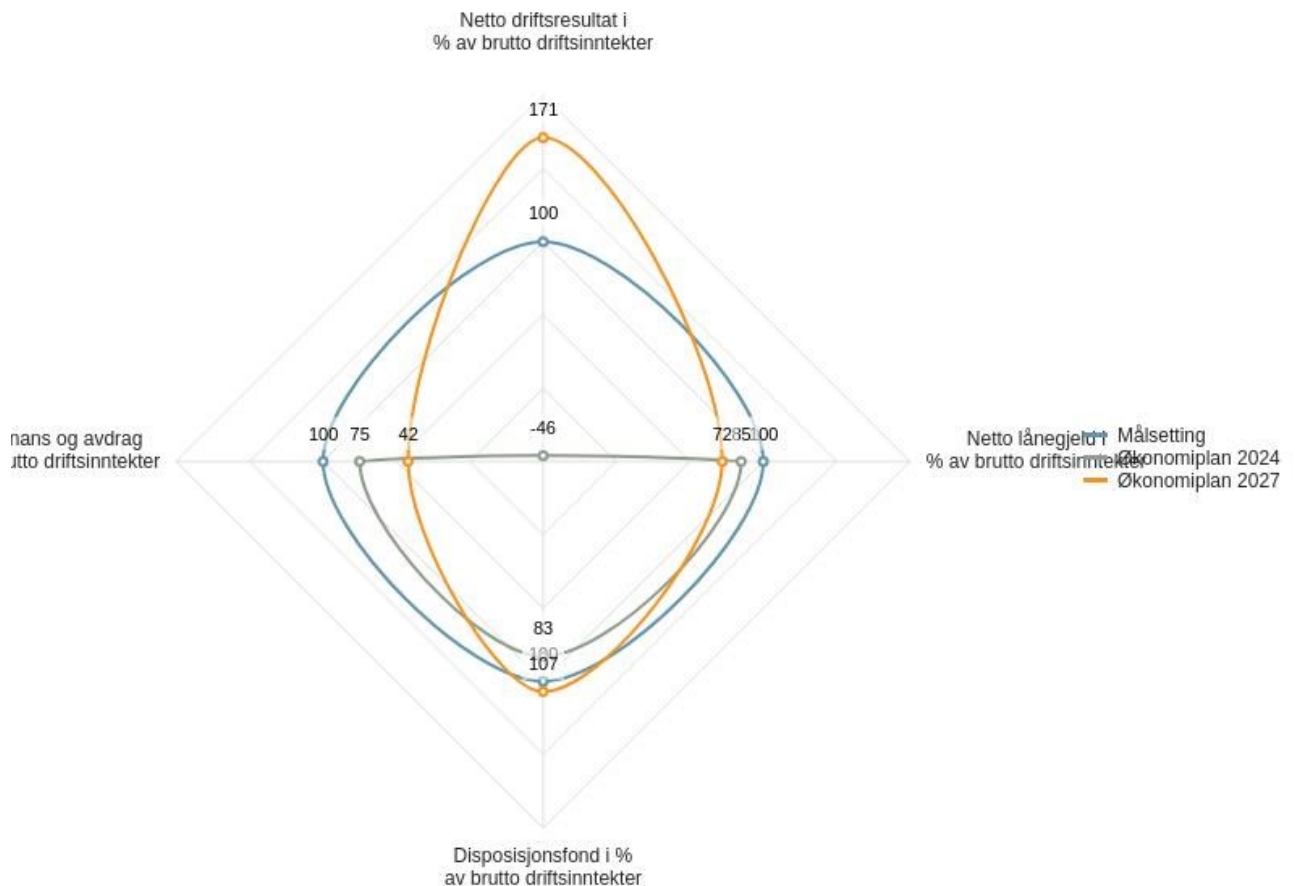
Bamble kommune har i flere år hatt et gjennomgående omstillings- og effektiviseringsarbeid for å få fremtidige budsjetter i balanse. Det er også for perioden 2024-2026 forutsatt realisert innsparinger og effektivisering i tjenestene. Kommunalområdene får reduserte budsjetttrammer og må tilpasse tjenestene i henhold til dette. Det er ikke mulig å redusere kostnadsnivået i kommunalområdene uten at dette får konsekvenser for tjenestetilbudet til kommunens innbyggere.

Likviditet

På grunn av den krevende økonomiske situasjonen hvor kommunen har større utgifter enn inntekter over tid, påvirker dette også kommunens likviditet. Kommunen har avtale om kassekreditt med ny hovedbankforbindelse med ramme på 50 mill. kroner. Med mulighet for å kunne benytte seg av en kassekreditt vil det dempe svingninger i likviditetsbehov og opptak av nye lån.

Kommunaløkonomisk bærekraft (KØB)

Grafen viser avviket mellom vedtatte mål for de tre viktigste finansielle indikatorene som skal bidra til kommunaløkonomisk bærekraft (KØB). Verdiene i trekanten er relative, og målet er omregnet til 100 for alle tre indikatorer. Verdi under 100 indikerer behov for ytterligere tilpasning for å nå målsettingen.

Virkelige verdier

Indikatornavn	Målsetting	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2027
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	1,75 %	-0,80 %	3,00 %
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	101,70 %	117,06 %	130,29 %
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	12,80 %	10,60 %	13,70 %
Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter	5,20 %	6,50 %	8,20 %

Relative verdier

Indikatornavn	Målsetting	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2027
---------------	------------	------------------	------------------

Kommunestyrets vedtak 14.12.23 - Sak 58/23 - Budsjett 2024 og økonomiplan 2024 - 2027

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	100,00 %	-46,00 %	171,00 %
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	100,00 %	85,00 %	72,00 %
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	100,00 %	83,00 %	107,00 %
Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter	100,00 %	75,00 %	42,00 %

Kommunedirektøren legger frem et budsjett for 2024 som ikke er tråd med vedtatte målsetninger for økonomiske nøkkeltall. Utover i perioden er det forutsatt store innsparingstiltak som medfører at nøkkeltallene samlet sett bedrer seg. Det må påpekes at lånegjelden fortsatt øker og forblir høyere enn ønsket i hele perioden.

Investeringer i økonomiplanen

I kunnskapsgrunnlaget redegjøres det for behov for investeringer. I økonomiplanen blir investeringene gjennomgått, etterberegnet og prioritert.

Investeringer

Bamble kommune har behov for investeringer i bygg og anlegg for å imøtekomme eksterne pålegg, nødvendig utvikling av tjenestene og rasjonell drift. Investeringer må vurderes i et langsiktig perspektiv i forhold til livsløpskostnader og behov for utvikling av tjenestene. Investeringene må ses i sammenheng med kommunens økonomiske rammer for øvrig, investeringene vil belaste fremtidige driftsbudsjetter med renter, avdrag og kostnader til bygningsmessig drift.

Større investeringsprosjekter skal i henhold til kommunens økonomireglement utredes og fremmes til folkevalgt behandling i flere omganger med forstudie, forprosjekt og hovedprosjekt før gjennomføring. En slik trinnvis behandling av større prosjekter sikrer at nybygg imøtekommer de behovene kommunen har fremover, og at kostnadskalkylene blir sikrere før igangsettelse.

Ønsker om nyinvesteringer er høyere enn det kommunen har økonomisk evne til å gjennomføre. Følgende rekkefølge legges til grunn for prioritering av investeringer:

1. Selvfinansierte tiltak der kostnadene i sin helhet finansieres ved inntekter.
2. Effektiviseringstiltak som bidrar til reduserte kostnader eller økte inntekter.
3. Utviklingstiltak som bidrar til å løse kommunens oppgaver på en bedre og mer effektiv måte.

I perioden er de løpende investeringsrammene i all hovedsak videreført, men justert ift. behov og prisvekst. VAR investeringene er lagt inn i henhold til oppdatert VA-plan. I økonomiplanperioden er det foreslått nye investeringer i sum på 834 mill. kroner. Av dette utgjør 810 mill. kroner i egne investeringer i varige driftsmidler. Her utgjør investeringer helse og omsorg 304 mill. kroner, Vann,/avløp,/renovasjon 301 mill. kroner og oppgradering kommunale bygg, inkludert erstatning Falkåsen barnehage, 119 mill. kroner.

11 mill. kroner er tilskudd til Kirkelig fellesråds investeringer og 14 mill. kroner er innskudd i KLP som en del av kommunens pensjonsordning.

De enkelte investeringsprosjektene er nærmere beskrevet i kommunalområdenes kapitler. Investeringsprosjektene vises brutto, inklusive mva.

Finansiering av investering

Bamble kommune har liten evne til å frigjøre midler til egenfinansiering av investeringer. Nyinvesteringer finansieres derfor i all hovedsak ved låneopptak. Høyere lånegjeld medfører at kommunen får høyere utgifter til renter og avdrag, og behov for nye kutt i driftsrammene til kommunalområdene. For å dempe denne effekten er det viktig at lånegjelda ikke øker mer enn det kommunen klarer å bære fremover.

I perioden er det totalt forutsatt momskompensasjon på 80 mill. kroner, statlige tilskudd på 39 mill. kroner og salg av tomter på 100 mill. kroner. Resterende av investeringsutgiftene, 605 mill. kroner er forutsatt finansiert ved nye låneopptak.

Videreføring av ubrukte bevilgninger fra 2023 til 2024

Ved utgangen av 2023 vil det gjenstå ubrukte bevilgninger i investeringsbudsjettet. Disse bevilgningene er i stor grad knyttet til pågående investeringsprosjekter der fremdriften er forsinket i forhold til forutsetningene lagt til grunn i budsjettet. Ubrukte bevilgninger foreslås videreført til 2024 slik at pågående investeringer kan fortsette som forutsatt og ikke blir ytterligere forsinket. I forbindelse med regnskapsavslutningen for 2023 vil kommunedirektøren ta en gjennomgang av alle ubrukte bevilgninger fra 2023 for å sikre riktig budsjett i 2024. Det må også tas en gjennomgang av tidligere års bevilgninger som fortsatt står udisponert og en ny vurdering av prioriteringene av disse.

Investeringstabell for kommunen samlet

Ikke-avgiftsfinansierte investeringer

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan							
	2024	Inntekt 2024	2025	Inntekt 2025	2026	Inntekt 2026	2027	Inntekt 2027
Oppgradering kommunale bygg								
Bygge ny barnehage til erstatning for Falkåsen kunst og kulturbarnehage.	0	0	0	0	40 000	0	40 000	0
Oppgradering og rehabilitering gamle rådhuset Langesund	3 300	0	0	0	0	0	0	0
Rammebevilgning oppgradering og ombygging kommunale bygg fom.2022	5 000	0	5 000	0	3 875	0	6 875	0
Sum Oppgradering kommunale bygg	8 300	0	5 000	0	43 875	0	46 875	0
Finansielle investeringer								
Egenkapitalinnskudd KLP	3 414	-3 414	3 414	-3 414	3 414	-3 414	3 414	-561
Sum Finansielle investeringer	3 414	-3 414	3 414	-3 414	3 414	-3 414	3 414	-561
IKT investeringer								
Rammebevilgning IKT-plan	5 400	0	5 400	0	5 400	0	5 400	0
Sum IKT investeringer	5 400	0	5 400	0	5 400	0	5 400	0
Kirkelig fellesråd								
Tilskudd til Bamble kirkelig fellesråd, Generell investeringsramme	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0
Tilskudd til Bamble kirkelig fellesråd, utbedring Bamble kirke	7 000	0	0	0	0	0	0	0
Sum Kirkelig fellesråd	8 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0
Attraktivitet, miljø, friområder, mm.								
Friluft- og miljøtiltak fom.2022	1 300	0	4 300	0	4 300	0	4 625	0
Kongens dam på Herre	3 000	0	0	0	0	0	0	0
Plan for Kystkultur - gjennomføring	65	0	1 235	0	0	0	0	0
Sum Attraktivitet, miljø, friområder, mm.	4 365	0	5 535	0	4 300	0	4 625	0
Boligutvikling, boligtomter, boligbygging								
Boligområde Bunestoppen	23 250	-20 000	0	-20 000	0	-20 000	0	0
Boligområde Grasmyr Sør	0	-10 000	0	-10 000	0	-10 000	0	-10 000
Kjøp og salg av boligtomter	0	-5 000	0	-5 000	0	0	0	0
Sum Boligutvikling, boligtomter, boligbygging	23 250	-35 000	0	-35 000	0	-30 000	0	-10 000
Veg og trafiksikkerhet								
Veg- og trafiksikkerhetstiltak fom.2022	5 000	0	5 000	0	5 625	0	8 125	0
Sum Veg og trafiksikkerhet	5 000	0	5 000	0	5 625	0	8 125	0
Investeringer helse og omsorg								
Investeringer i helse- og omsorgsbygg iht. plan	42 200	0	106 500	0	113 000	-39 000	42 000	0

Investeringsprosjekter	Økonomiplan							
	2024 Inntekt 2024	2025 Inntekt 2025	2026 Inntekt 2026	2027 Inntekt 2027				
Sum Investeringer helse og omsorg	42 200	0 106 500	0 113 000	-39 000	42 000	0		
Ingen verdi								
Investeringer finansiert av drift Samfunn	1 000	0	500	0	500	0	0	0
Kommunal overtakelse Stokkevannet barnehage	4 000	0	0	0	0	0	0	0
Sum Ingen verdi	5 000	0	500	0	500	0	0	0
Sum	104 929	-23 414	132 349	-23 414	177 114	-62 414	111 439	-561

Avgiftsfinansierte investeringer

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan							
	2024 Inntekt 2024	2025 Inntekt 2025	2026 Inntekt 2026	2027 Inntekt 2027				
Vann, avløp, renovasjon								
Investeringer iht. Vann- og avløpsplan	67 000	0 86 000	0 80 000	0 67 500	0			
Sum Vann, avløp, renovasjon	67 000	0 86 000	0 80 000	0 67 500	0			
Sum	67 000	0 86 000	0 80 000	0 67 500	0			

Ikke-avgiftsfinansierte investeringer

Oppgradering kommunale bygg

Bygge ny barnehage til erstatning for Falkåsen kunst og kulturbarnehage.

Kommunestyret behandlet 27.10.22 sak 104/22 - Barnehageplan 2022 - 2030. Det ble vedtatt å sette i gang et forstudie for å vurdere muligheten for å erstatte Falkåsen barnehage med et nytt og fremtidsrettet barnehagebygg. En slik løsning vil sette kommunen i bedre stand til å ivareta svingningene i barnetallet, og samtidig imøtekomme barnefamilienes ønsker og behov, på en enda bedre måte enn i dag. Bamble kommune er i en krevende økonomisk situasjon, og de økonomiske konsekvensene av en slik investering må vurderes nærmere. En utbygging kan tidligst forventes realisert i 2025/2026.

I K-sak 83/23 vedtok kommunestyret følgende mål for forprosjektet:

Bambles barnehage tilbud fremstår samlet sett som attraktivt og bidrar til å trekke flere småbarnsfamilier til kommunen.

Falkåsen kunst og kulturbarnehage fremstår som en moderne barnehage med en utforming som tilfredsstillende dagens krav til:

- en god pedagogisk virksomhet
- et godt fysisk arbeidsmiljø
- et godt fysisk lekemiljø

Barnehagen trekker til seg personale med god og riktig kompetanse.

Resultatmål:

Utarbeide et grunnlag til folkevalgt behandling vedrørende bygging av ny barnehage på Stathelle:

- vurdere størrelsen på bygget i forhold til tilstrekkelig antall barnehageplasser, mulighet for fleksibilitet og uteområdet
- vurdere om barnehagen skal ha egen tilrettelagt avdeling for barn med store hjelpebehov.
- utarbeide rom og funksjonsprogram

- utarbeide kostnadsoverslag

Forprosjektet skal levere en rapport som skal til folkevalgt behandling høsten 2024.

Prosjektperioden er satt fra september 2023 til juni 2024.

Dagens Falkåsen barnehage består av to bygg som ikke ligger i umiddelbar nærhet av hverandre. Begge byggene har store behov for renovering, og mangler funksjonelle arbeidsplasser for ansatte. Dette kom frem i en rapport allerede i 2013. Byggende har henholdsvis 17 barn under 3 år og 36 barn over 3 år. I 2023 ble forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager endret, dette kan medføre at det vil bli krav om en styrer på hvert av disse byggene. Dette spørsmålet ble løftet til Statsforvalteren av barnehagemyndighet våren 2023, men er pr. i dag ikke avklart.

Oppgradering og rehabilitering gamle rådhuset Langesund

Det Gamle rådhuset er utleid til Geoparken fra 1.1.2025. Før lokalene kan tas i bruk er det behov for en oppgradering. Kostnadene er foreløpig anslått til litt i overkant av 3 mill. kroner. Bamble kommune må tilby en pakkeløsning for Geoparken inkludert alt. Husleia forutsetter å dekke kapitalkostnader, strøm, renhold og vaktmestertjenester. Leiekontrakt er underskrevet og ombyggingene starter på nyåret i 2024.

Rammebevilgning oppgradering og ombygging kommunale bygg fom.2022

Det er årlig behov for oppgraderinger og investeringer i eksisterende bygg som kommunen har. Det er lagt inn brutto 6 mill. kroner, netto 5 mill. kroner eks mva. til dette hvert år i perioden. Det foreslås ingen endringer i dette investeringsprosjektet da bruk av midler på sikt vil spare kommunen for økte driftskostnader.

Finansielle investeringer

Egenkapitalinnskudd KLP

Kommunen har KLP som leverandør for pensjon for kommunalt ansatte utenom lærerne som har sine i Statens pensjonskasse. Kommunen er medeier i KLP, og som en del av kommunens pensjonskostnader innbetales det årlig et egenkapitalinnskudd. Innskuddet kan ikke lånefinansieres og finansieres dermed ved overføring fra drift. Det er budsjettet med et egenkapitalinnskudd på 3,414 mill. kroner i 2024.

IKT investeringer

Rammebevilgning IKT-plan

Det bevilges årlig midler til nyinvesteringer til IKT. Investeringsrammen går til finansiering av pågående og nye IKT prosjekter i henhold til kommunens IKT-plan. Det er nedsatt et tverrfaglig, administrativt IKT-forum som fordeler den årlige bevilgningen på prioriterte prosjekter. Det ligger inne en forutsetning om at investeringene skal ha en årlig gevinstrealisering på 280.000 pr. år.

Rammen fra ØP 2023 - 2026 på 8,4 mill. kroner årlig er redusert med 3 mill. kroner årlig i kommunedirektørens innstilling til 5,4 mill. kroner brutto, ned til 4 mill. kroner netto eks mva hvert år i perioden.

Kirkelig fellesråd

Tilskudd til Bamble kirkelig fellesråd, Generell investeringsramme

Investeringsrammen er etablert fra og med 2017 for å kunne ivareta behov for nødvendige nyinvesteringer for kirkelig fellesråd. Fellesrådet melder årlig inn en rekke mindre investeringsbehov i

forbindelse med budsjettbehandlingen. Midlene overføres til Fellesrådet og fordeles til prosjekter etter prioritering av Kirkelig fellesråd selv. Årlig ramme er satt til 1 mill. kroner eks. mva.

Tilskudd til Bamble kirkelig fellesråd, utbedring Bamble kirke

Bamble kirke er vernet og under utbedring for råteskader. Omfanget av skadene i tårnet viste seg langt verre enn hva som var avdekket da Bamble kirkelige fellesråd søkte om 20 mill.kr i 2022. Det er i perioden 2017-2023 bevilget samlet ca 36,3 mill.kr til utbedringene. Det er i tillegg nødvendig med en større oppgradering av det elektriske anlegget for å opprettholde brannsikkerheten i kirkebygget. Summene av de ekstra skadene og el-anlegget mm gir behov for en tilleggsbevilgning på 7 mill.kr. Det er nødvendig å gjennomføre all utbedring nå, slik at kirken blir ferdig. En delvis gjennomføring vil medføre at kirken ser uferdig ut. Arbeidet skal slutføres tidlig i 2024.

Attraktivitet, miljø, friområder, mm.

Friluft- og miljøtiltak fom.2022

Investeringsrammen er etablert for å samle investeringsprosjekter som fremmer attraktivitet og stedsutvikling. Rammen skal dekke investering til parker, oppgradering av friområder og skjærgårdsparken. Utskifting av maskiner og utstyr innenfor parkområdet ligger også under denne rammen. Videre er årlig ramme fra og med 2023 er lagt inn med 4,3 mill. kroner brutto, 3 mill. kroner netto eks. mva.

Kan ta ett år uten bevilgning i 2024 for å komme ajour med prosjekter. Bør tas opp igjen fra 2025

Kongens dam på Herre

Reguleringsplan for Kongen dam ble vedtatt i kommunestyre sak 49/23. Det gjenstår fortsatt avklaringer rundt rettigheter og eiendomsforhold før noe praktisk kan gjennomføres. NVE har fatte vedtak om rivning/nedleggelse av Kongens dam. Vedtaket er pålagt til Olje- og energidepartementet som har sendt en forespørsel om overtagelse til Bamble kommune. Det vil bli lagt frem en egen sak for Bamble kommunestyre i første møte i 2024.

Plan for Kystkultur - gjennomføring

I forbindelse med gjennomføring av prosjekt med en helhetlig plan for et fremtidig senter for kystkultur settes det av midler til å gjennomføre tiltak som foreslås i planen. Dette må ses i sammenheng med at arbeidet med senter for kystkultur "Horisont" ble vedtatt lagt på is, men at man i stedet skulle fokusere på de bygninger og det området man allerede hadde etablert kystkulturaktiviteter i. Det ble bevilget 1,5 mill. kroner i 2022. 1,2 mill. kroner i 2023 og 1,3 i 2024, totalt 4 mill. kroner netto eks mva. Det foreslås å utsette investeringene i 2024 til 2025.

Boligutvikling, boligtomter, boligbygging

Boligområde Bunestoppen

Bunestoppen er ferdig regulert og vil kunne gi plass for omlag 110 nye boenheter. Anbud for infrastruktur, vei, vann og avløp, samt opparbeidelse av fellesarealer ble planlagt og prosjektert i 2022 og startet på i 2023. Arbeidene skal etter planen slutføres i før sommeren 2024. Salg av tomter kan startes på i 2024.

Boligområde Grasmyr Sør

Prosjektet sørger for opparbeidelse av nødvendig infrastruktur for fremtidig boligbebyggelse og utbygging av Bamble ungdomsskole og Bamble videregående. Prosjektet er et resultat av «Områderegulering for Grasmyr» vedtatt i Bamble kommunestyre saksnummer 102/18 og i budsjettet for 2019(K-sak. 97/18). Det dreier seg om bygging av veier, parkeringsplasser, vann- og avløpsanlegg og kabelanlegg.

Kostnadene skal fordeles mellom utbyggingen av Bamble ungdomsskole med idrettshaller, Bamble videregående skole og nytt boligfelt Grasmyr Sør. Fordelingen av kostnadene og gjennomgang av budsjettet vil bli foretatt i 2024 og endringer innbakt i økonomiplan 2025-2028.

Videre utbygging av området krever detaljregulering og et utstrakt samarbeid med øvrige grunneiere. Utbygging av denne type er utenfor kommunens kjerneoppgaver og en har lite kapasitet og kompetanse til å gjennomføre en utbygging av denne størrelsen.

Kjøp og salg av boligtomter

Prosjekt skal sørge for kommunens forpliktelser i forbindelse med flytting av skytebane fra Fjelljordet til Stillinga. Vedtak fra sak 77/13 og sak 100/17.

I 2017 var det stor aktivitet for å få til bindende avtaler mellom Bamble kommune og Bamble skytterlag, og mellom Bamble kommune og Nye Veier. Samt sette avtalene ut i drift gjennom aktivt samarbeid med Hæhre entreprenør. Avtalen mellom Bamble kommune og Bamble skytterlag innebærer at Bamble kommune utbetaler et avtalt beløp til Bamble skytterlag som igjen utfører de forpliktelser som kommunen har overfor Skytterlaget.

Prosjektgruppen som er sammensatt av Bamble skytterlag, Bamble jeger og fisk, og Bamble kommune med politisk og administrativ deltagelse har gjennomført flere prosjektmøter i årene 2018 og 2019.

Når det gjelder fremdrift så benytter Hæhre seg av området til massedeponi og har et etablert asfaltverk.

Resterende forpliktelser som ikke dekkes av kommunenes avtale med skytterlaget vil dekkes av kommunens avtale med Nye Veier / Hæhre entreprenør. Kommunen har i samarbeid med Veidekke som er underentreprenør for Hæhre etablert borehull for vannforsyning.

Kommunen har benyttet seg av Rieber Prosjekt AS til mindre rådgivingstjenester.

Aktiviteten i 2019 blir fulgt opp av Bamble skytterlag. Det forventes en utbetaling til Bamble skytterlag i løpet av 2020 pålydende ca. 2 300 000,-

Veg og trafiksikkerhet

Veg- og trafiksikkerhetstiltak fom.2022

Investeringsrammen er etablert for å samle investeringsprosjekter innenfor vei- og trafiksikkerhetstiltak. Tiltak til "Aksjon skolevei" er også en del av denne rammen, med statlig tilskudd kommer i tillegg til kommunal bevilgning. Det er lagt inn en årlig kommunal bevilgning på 5 mill. kroner brutto, 4 mill. kroner netto eks mva. i perioden.

Aktiviteten innenfor rammen er i hovedsak trafiksikkerhetstiltak samt utskifting av maskiner og utstyr som benyttes til vegformål. Rammen dekker også større utskiftinger av veilyt til LED.

Investeringer helse og omsorg

Investeringer i helse- og omsorgsbygg iht. plan

Sammenslåing av hjemmetjenesten

Bamble kommunestyre vedtok i sak 20/23 Sammenslåing av hjemmetjenesten - rehabilitering av lokaler, 16.03.2023, at det iverksettes et hovedprosjekt med ombygging av tidligere Rugtvedt ungdomsskole til nye lokaler for hjemmetjenesten. Investeringsrammen er 46 mill. kroner. Økte kostnader til renter og avdrag, samt økte kostnader til bygningsmessig drift, innarbeides i budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027. Forventet innflytting er mars/april 2024.

Vissestad omsorgssenter

Bamble kommunestyre vedtok i sak 54/23 Vissestad omsorgssenter, 16.03.2023, at det iverksettes et hovedprosjekt med bygging av nye omsorgsboliger i tilknytning til eksisterende boliger på Vissestad. Investeringsrammen er 68,5 mill. kroner. Økte kostnader til renter og avdrag innarbeides i budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027. Prosjektet er under oppstart. Slik eksisterende forslag og økonomisk beregning foreligger per i dag, vil byggingen gi 17 plasser. Dette er en nedgang på 2 plasser fra i dag. Siden det er vedtatt å rive den gamle bygningen, vil utbygging av nytt Vissestad omsorgssenter ikke gi kommunen flere plasser

Fyret legesenter

Bamble kommunestyre vedtok i sak 84/23 Ombygging av avlastningsboligen på Rugtvedt til Fyret legesenter – forstudie, 07.09.2023, at det iverksettes et forprosjekt for vurdering av ombygging av avlastningsboligen på Rugtvedt til Fyret legesenter. Anslåtte investeringskostnader og driftskostnader til ombygging og utbygging av avlastningsboligen innarbeides i økonomiplan 2024-2027. Forprosjektet er under oppstart.

Nye sykehjemsplasser

Bamble kommunestyre vedtok i sak 85/23 Utbygging Bamble helsehus – prosjektspesifikasjon forstudie, 07.09.2023, at det iverksettes en forstudie for vurdering av utbygging av Bamble helsehus. Kommunestyrets bevilgning på 500 000 kroner til utredning av nytt hovedkjøkken ved Bamble helsehus, benyttes til finansiering av forstudiet (økonomiplan 2023-2026, k-sak 115/22). Prosjektet er under oppstart. Utbygging av helsehuset vil gi kommunen en netto økning av institusjonsplasser.

Bygging av ytterligere boenheter

Bamble kommunestyre vedtok i sak 42/22 Styrking av Demensomsorgen i Bamble kommune, 28.04.2022, temaplan for styrking av demensomsorgen. I samme sak ble det også vedtatt at Falkåsen senteret skulle utredes for døgnplasser, avlastning og dagsenter for hjemmeboende med demens. I k-sak 83/22 Styrking av demensomsorgen - Utredning av Falkåsveien 8, 15.09.2022, vedtok Bamble kommunestyre en prosjektspesifikasjon for forprosjekt utredning av Falkåsveien 8. Grunnet kommunens vanskelige økonomiske situasjon anbefaler kommunedirektøren at dette prosjektet skyves noe frem i tid.

Kommunal overtakelse Stokkevannet barnehage

Bamble kommune fattet følgende vedtak i K-sak 62/23

1. Kommunedirektøren gis fullmakt til å gjennomføre forhandlinger med Stokkevannet barnehage, i tråd med beskrivelsene i saken.
2. Den fremforhandlede avtalen legges frem for kommunestyret for endelig godkjenning, senest i forbindelse med kommunestyrets behandling av budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027.

Pr. 2.11.2023 er ikke avtalen endelig fremforhandlet, men følgende forutsetninger ligger til grunn:

Kommunen står som garantist for husbanklånet til Stokkevannet barnehage, og ved kommunal overtakelse 1.1.24 vil kommunen innfri lånet på omlag 4 millioner kroner.

Advokat Sten Løitegaard har oppdrag med å inngå avtale med Stokkevannet barnehage om kommunal overtakelse som innebærer at vi overtar bygg, løsøre, tomt og ansatte.

Stokkevannet barnehage gir barnehagetilbud til 50 barn.

Overtakelse av Stokkevannet barnehage sikrer at kommunen fortsatt kan gi barn med rett til barnehageplass tilbud. Dersom kommunen ikke overtar Stokkevannet barnehage vil kommunen ikke kunne oppfylle denne retten da det ikke er ledig kapasitet i eksisterende barnehager.

Avgiftsfinansierte investeringer

Vann, avløp, renovasjon

Investeringer iht. Vann- og avløpsplan

Investeringsrammen er etablert for å samle investeringsprosjekter innenfor områdene vann, avløp og renovasjon. Aktiviteten innenfor rammen er i hovedsak fornyelse og forlengelse av eksisterende vann- og avløpsnett, rehabilitering og kapasitetsutvidelse av rensesanleggene og utskiftinger av maskiner og utstyr. Ny hovedplan for vann og avløp ble vedtatt i mai 2023. For å nå målene i Hovedplan VA er det behov for en investeringsramme i 2024 på 67 mill. kroner.

Rammen dekker følgende investeringer:

Rehabilitering og kapasitetsutvidelse av rensesanleggene slik at de skal tilfredsstillere kravene til rensing. Kravene er satt i utslippstillatelser, forurensingsforskriften og EU sitt avløpsdirektiv. Det dreier seg om rehabilitering og utvidelse av Salen RA. Kapasitetsutvidelse av Rakkestad RA.

Utskifting og separering av vann- og avløpsledninger. Områdene er kartlagt gjennom arbeid med saneringsplan for Langesund rensedistrikt. Kommunen er pålagt av Statsforvalteren å ha en saneringsplan for sitt rensedistrikt. De største prosjektene vil være i avløpsområdene Omborsnes, Bunes og Møllebukta mm.

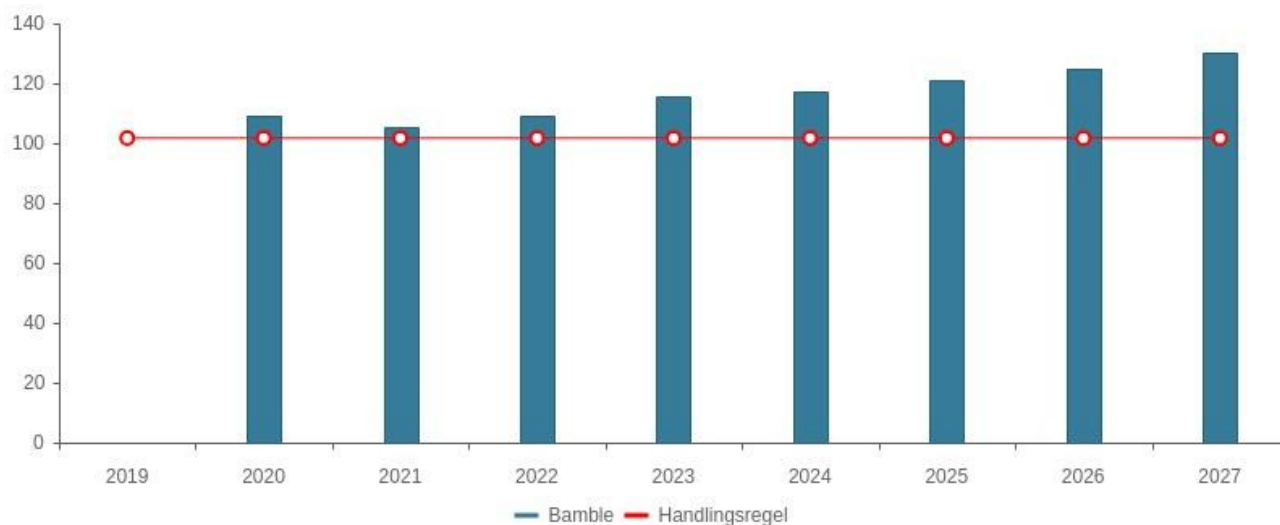
Utskifting av anleggsmaskiner, biler og utstyr. Investeringen vil være nødvendig dersom virksomheten skal tilpasse seg en mer miljøvennlig bil og maskin park. En del av virksomhetens drift vil være avhengig

av fossilt drivstoff, men deler vil også kunne elektrifiseres. Totalt investeringsbehov vil være 5 mill. kroner pr. år.

Utbygging og utskifting av vann- og avløpsledninger i forbindelse med bygging av gassveien og ny gang- og sykkelveg langsmed med fylkesvei 363.

Mindre investeringer innenfor renovasjonsområdet som i hovedsak gjelder effektivisering og innføring av ytterligere kildesortering av avfallet fra fritidsboliger.

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Bamble	0,00 %	109,10 %	105,48 %	109,06 %	115,66 %	117,06 %	121,06 %	125,12 %	130,29 %
Handlingsregel	101,70 %	101,70 %	101,70 %	101,70 %	101,70 %	101,70 %	101,70 %	101,70 %	101,70 %

Gjennomsnitt i KOSTRA gruppe 7 i siste regnskapsår, 101,2%

Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld, eksklusive pensjonsforpliktelser, fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler.

Grafen viser at prognosen for netto lånegjeld i prosent utvikler seg til å bli høyere enn brutto driftsinntekter i perioden 2024-2027. Store investeringer de siste årene, først og fremst på Grasmyr og på Nustad har økt gjelden til nå.

Utover i perioden er det lagt inn nye større investeringer, først og fremst innenfor velferd. Nye investeringer som følge av VA-plan som ble behandlet våren 2023 er også tatt med. Grafen viser at gjelden vil forbli høyere enn ønsket nivå i perioden. Det er viktig å vurdere ytterligere gjeldsøkning opp mot kommunens økonomiske handlingsevne. Høy lånegjeld gjør kommunen svært sårbar for nye rentehevinger og dagens rentenivå på over 5 % reduserer kommunens budsjetter betydelig. Økt lånegjeld og nye investeringer medfører økt risiko for økte kostnader i form av renter og avdrag. I tillegg får kommunen økte bygningsarealer som skal driftes.

Bamble når ikke målsetningen på 101,2% i perioden.

Kommunens tjenesteområder

Samfunn

Måltabell

Hovedmål	Delmål
Bamble er en tilrettelegger for nytt og eksisterende næringsliv som sikrer vekst, utvikling samt ivaretar miljø og mennesker.	Bamble er et attraktivt sted å drive næring
Bamble er et attraktivt bosted for unge og barnefamilier, og et sted der eldre føler seg trygge	Bamble er et attraktivt bosted, med trivelige tettsteder og gode turområder.
Bamble er kjent som en attraktiv besøks- og fritidsboligkommune med gode opplevelser	Bamble er et attraktivt reisemål
	Bamble er kjent for å ivareta og formidle sin kystkultur.
Bamble har en bærekraftig forvaltning av økosystemer i kommunen	Bamble er opptatt av å ta vare på kommunens unike naturområder både på land og i vann
Bamble kommune er en attraktiv arbeidsplass med kompetente ledere og medarbeidere som utnytter sitt handlingsrom og viser fleksibilitet og endringsvilje.	Bamble kommune bruker arbeidsmetoder, samarbeidsformer og teknologi for tjenesteutvikling i tråd med innbyggernes reelle utfordringer og behov.
Bamble kommune møter innbyggernes forventninger og tjenestebehov på en samskapende og utviklingsorientert måte.	Bamble kommune er tilrettelegger for frivillighet og engasjement i befolkningen
	I Bamble kommune har vi god kommunikasjon med innbyggerne
Bamble kommune reduserer sine klimagassutslipp i tråd med nasjonalt fastsatte mål	I Bamble har vi fokus på økt materialgjenvinning og gjenbruk
I Bamble kommune arbeider ansatte mot felles mål og oppfattes som ett lag som bygger kultur for kontinuerlig forbedring.	

Bamble er et attraktivt bosted, med trivelige tettsteder og gode turområder.

Vedlikeholde eksisterende uteområder og fellesarealer i byer og tettsteder.
Legge til rette for boligbygging i tilknytning til eksisterende tettsteder og trafikk knutepunkter

Bamble er et attraktivt reisemål

Programmering og samhandling Langesund Musikk og festivalby forum, tilrettelegge for bruk av skjærgården.
Aktiviteter i hele Bamble hele året.

Bamble er et attraktivt sted å drive næring

Følge opp Strategisk næringsplan 2023-2026

Bamble er kjent for å ivareta og formidle sin kystkultur.

Investeringer i Kystkulturkvartalet og utvikling av Skjærgårdsparken og Langøya

Bamble er opptatt av å ta vare på kommunens unike naturområder både på land og i vann

Forvalte i tråd med vedtatte planer, redusere antall dispensasjoner fra planverket

Bamble kommune er tilrettelegger for frivillighet og engasjement i befolkningen

Tilrettelegger for frivillighet med lokaler og tilskudd. Legger vekt på samskaping med frivillige organisasjoner.

I Bamble har vi fokus på økt materialgjenvinning og gjenbruk

Lagt til rette for økt gjenbruk ved Eik gjenvinningsstasjon

Virkemiddel for å nå mål

Kommunalområdet jobber systematisk og målrettet med utarbeidelse og oppfølging av vedtatte av planer innenfor sine ansvarsområder. Kommunedelplaner og temaplaner innen de ulike fagområder viser hvilke strategier og tiltak som er vedtatt.

Det innebærer bla. videreføring og oppfølging av vedtatte reguleringsplaner hvor kommunen er grunneier, oppfølging av hovedplan vann og avløp, trafiksikkerhetsplan, plan for kulturmiljø, klima- og miljøplan, primærnæringsplan, strategisk næringsplan, kystkulturkvartalet mm. Tilrettelegging for frivillighet, friluftsliv, trygge skoleveier, idrett og kultur aktiviteter mv.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett	87 668	87 668	87 668	87 668
Sum Tekniske justeringer	7 504	9 224	3 676	-2 440
Konsekvensjusteringer	7 504	9 224	3 676	-2 440
Konsekvensjustert ramme	95 172	96 892	91 344	85 228
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
100% gebyrdekning vann, avløp, renovasjon, slam, feiing, regulering, byggesak og oppmåling	208	-68	-68	-68
Drift Vilt og ettersøk	-175	-175	-175	-175
Ekstraordinær støtte næringslivet 2023	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Etablering Grenland Brann og Redning	8 155	8 188	8 220	8 220
Innsparinger på drift som ikke lar seg realisere før eiendommer er solgt	0	0	-6 840	-6 840
Justering av husleietaket på grunn av internett og tv signaler i husleia	-294	-294	-294	-294
Kommunalt støtteordning til utskifting av gamle vedovner	-150	-150	-150	-150
K-sak 71/22 kommunens bilordning	-130	-130	-130	-130
Ramme: Attraktivitet, miljø, friområder m.m.	30	60	90	90
Ramme: Oppgradering kommunale bygg og ENØK-tiltak	-50	-100	-150	-150
Reduksjon strømkostnader fra 2024	-6 900	-6 900	-6 900	-9 438
Redusere parkvedlikehold	-200	-200	-200	-200
Redusere vedlikehold av formålsbygg	1 000	1 000	1 000	1 000
Selvkostkalkyle vann, avløp, slam og renovasjon	-6 522	-13 514	-12 970	-12 970
Styrking næringsarbeid, 3-årig prosjekt	0	-600	-600	-600
Støtte til Tall Ships Races 2023	-100	-100	-100	-100
Årlig effektiviseringskrav 1,5% brutto utgifter fom. 2024	-2 760	-5 520	-8 280	-11 040
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan	-12 888	-23 503	-32 546	-37 844
Driftskonsekvens av investeringer				
Driftsmidler til nye områder	265	290	390	390
Sum Driftskonsekvens av investeringer	265	290	390	390
Innsparingstiltak				
Aktiv på like vilkår Bamble IF	0	0	0	350
Avvikle arrangementsstilskudd	-500	-250	-150	-150
Avvikle tilskudd til miljøtiltak i landbruket	-100	-150	-200	0
Avvikle tilskudd til private veier	-200	-200	-200	-200
Avvikle tilskudd til Skjærgårdsbuss	-100	-100	-100	-100
Avvikle tilskudd til utstyr og aktivitet	-500	-500	-500	-500
Effektiviseringskrav økes fra 1,5 % av brutto driftsutgifter til 2 % av brutto driftsutgifter fra 2025	-2 700	-4 840	-4 760	-5 680
F-sak 4/22 næringsstilling 1 årsverk	-267	-1 000	-1 000	-1 000
Markedsføring av sommeraktiviteter - omlegging	-200	-200	-200	-200
Reduksjon av vedlikehold	-2 000	-2 500	-1 600	-2 500
Redusere antall PC'er	-35	-35	-35	-35
Redusere kjøring og kjøp fra andre	-40	-40	-40	-40
Redusere kurs byggesak	0	0	-30	-30
Redusere kurs E skatt	-10	-10	-10	-10
Redusere kurs regulering	0	0	-20	-20
Redusere strømkostnader - gatelys	-750	-750	-750	-750
Redusere vikarbruk og overtid	-500	-500	-500	-500
Redusere årsverk ved naturlig avgang	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Reduserte driftsutgifter Geodata	-100	-100	-100	-100
Utgiftsdekning for renhold i utleielokaler	0	0	0	1 500
Vurdere flere eiendommer for salg, f.eks. Grasmyr sør, Sundbykåsa, Clarks Minde, Sentrumsgården	-1 201	-2 299	-2 999	-2 999
Sum Innsparingstiltak	-10 203	-14 474	-14 194	-13 964
Nye tiltak				
Beredskapsavtale - Vintervedlikehold	500	500	500	500

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Renhold av brannstasjon	-725	-725	-725	-725
Sum Nye tiltak	-225	-225	-225	-225
Politiske vedtak				
K-sak 3/23 og 115/22 50% stilling til frivillighetssentral	371	371	371	371
Ksak 44/23 årlige driftskostnader Åsen gate 3 (tidligere Rødhette barnehage)	180	180	180	180
Ksak 74/23 pkt 5, Vilt- og ettersøkskorps - vaktgodtgjøring	500	500	500	500
Kst.sak 76/23 Oppfølging av Cudriosgate 3 - langsiktig behov for vedlikehold.	1 000	1 000	1 000	0
Overtakelse av Stokkevannet barnehage 01.01.2024	1 405	905	905	905
Sommerblomster - Langesund/Stathelle	175	175	175	175
Tilskuddsordning energieffektivisering	-1 000	0	0	0
Økt avgift gjestehavner	-150	-150	-150	-150
Sum Politiske vedtak	2 481	2 981	2 981	1 981
Nye tiltak og realendringer	-20 570	-34 931	-43 594	-49 662
Ramme 2024-2027	74 602	61 961	47 749	35 566

Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan

100% gebyrdekning vann, avløp, renovasjon, slam, feiing, regulering, byggesak og oppmåling

Avgiftene på vann, avløp, renovasjon og septik skal dekke kostnadene kommunen har ved å produsere tjenestene. Det foretas en budsjettkalkyle som tar med planlagte investeringer og øvrige kjente endringer i tjenestene. Deretter fastsettes gebyrinntektene for kommende år. Endret fremdrift i investeringene og økt kalkylerente kan medføre endringer i gebyrinntektene. Netto gebyrinntekter skal dekke indirekte kostnader, kalkulerte renter og avskrivninger på tidligere og planlagte investeringer.

Drift Vilt og ettersøk

Det ble i budsjettet for 2023 lagt inn 175 000 kroner for å anskaffe driftsmidler for å kunne gjennomføre lovpålagte oppgaver i Vilt og ettersøk (jf. Animaliehygieneforskriften). Midlene ble kun bevilget for 1 år, så ramma reduseres med 175 000 kroner i 2024.

Ekstraordinær støtte næringslivet 2023

Det ble i budsjettet for 2023 bevilget i 5 mill. kroner med tilskudd for næringslivet etter nærmere fastsatte kriterier (K-sak 7/23 og 67/23). Midlene ble kun bevilget for 2023, så ramma reduseres med 5 mill. kroner i 2024.

Etablering Grenland Brann og Redning

Kommunestyret behandlet i sak 75/20 - Representantskapsmøte 23.09.2020 - Grenland brann og redning IKS - 2020.

Tallene er oppdatert iht. budsjett og økonomiplan 2023-2026 fra Grenland brann og redning. Det er også lagt inn en økning på 10,15 kroner per innbygger i økt eiertilskudd Sør-Øst 110 IKS, utgjør 143 000 kroner.

Endringen utgjør totalt 1,117 mill. kroner i 2023 med en økning til 9,272 mill. kroner i 2024.

Innsparinger på drift som ikke lar seg realisere før eiendommer er solgt

I forbindelse med ny ungdomsskole på Grasmyr ble det forutsatt at deler av skolen skulle finansieres ved salg av eiendommer og innsparing i driftsmidler når byggene er solgt. Det er i K-sak 105/17 forutsatt at det skal spares inn 7,0 millioner kroner for Langesund ungdomsskole og Grasmyr ungdomsskole, 2,0

millioner kroner for tomme lokaler og 1,3 millioner for Grasmyrhallen. Dette lar seg ikke realisere i 2023. Grasmyr ungdomsskole heter nå Knutepunktet og er bygd ut slik at driftskostnadene er høyere enn i 2017.

I budsjett og økonomiplan 2023-2026 ble innsparingene forskjøvet til 2026 da det ikke var realistisk før.

Justering av husleietaket på grunn av internett og tv signaler i husleia

vedtak budsjett og økonomiplan 2022-2025: I Bamble kommune er det ulik praksis når det gjelder TV og internett i omsorgsboligene. Noen betaler for dette utenom husleia og noen har det inkludert. Her bør det være lik praksis og at alle har TV og internett inkludert i husleia. Det ble tatt utgangspunkt i 500,- kroner pr. måned for dette. Det er 147 omsorgsboliger og det utgjør en heving av husleietaket med 500,- kroner. Økningen i inntekten utgjør til sammen 882.000,- (294 000 kroner per år i 3 år).

Det ble lagt inn i budsjett og økonomiplan 2022-25 en økning i inntektene på 294 000 kroner i 2022, 588 000 kroner i 2023 og 882 000 kroner i 2024, da en må vente med endringen til kontraktene kan fornyes. Økningen i 2024 utgjør 294 000 kroner.

Kommunalt støtteordning til utskifting av gamle vedovner

Det etableres en støtteordning i perioden 2022-2023 for utskifting av gamle vedovner til rent-brennende vedovner i privat-eide boliger, 150 000 per år. Det skal legges til grunn samme kriterier som i Skien, se <https://www.skien.kommune.no/aktuelt/bytte-ut-vedovnen-se-hit/>, med unntak av kravet om at boligen skal ligge i bybåndet; samt at ordningen kan organiseres av Miljøretta Helsevern i Grenland.

150 000 kroner trekkes ut av ramma igjen i 2024.

K-sak 71/22 kommunens bilordning

Det ble innvilget i 2023 130 000 kroner til innkjøp og montering av elektroniske kjørebøker. Bevilgningen var kun for 1 år, så midlene trekkes derfor ut igjen i 2024.

Ramme: Attraktivitet, miljø, friområder m.m.

I budsjett og økonomiplan for 2023-2026 ble det vedtatt en liten årlig justering av ramma på 30 000 kroner i økonomiplanperioden for å kompensere for merutgifter til vedlikehold av park og friområder.

Ramme: Oppgradering kommunale bygg og ENØK-tiltak

Det ble i budsjett og økonomiplan 2023-2026 vedtatt å redusere rammene med 50 000 kroner per år i økonomiplanperioden på grunn av energibesparelser i forbindelse med investering i nye ENØK-tiltak (energi økonomisering) i kommunale bygg.

Reduksjon strømkostnader fra 2024

Det ble lagt inn en økning på 745 000 kroner for å dekke økte strømkostnader til Bamble kirkelige fellesråd i 2023. En stipulerte at strømkostnadene ville gå ned fra 2024 med 359 000 kroner.

Redusere parkvedlikehold

Redusere vedlikehold og drift av parkanlegg, redusert plenklipping, bruk av sommerblomster med mer. Reduksjonen utgjør 300 000 kroner.

I budsjett og økonomiplan 2023-2026 la Kommunedirektøren inn et innsparingstiltak på 300 000 kroner hvert år i perioden. Innsparingstiltaket gikk på å redusere vedlikehold og drift av parkanlegg, redusert plenklipping, bruk av sommerblomster med mer. Kommunestyret vedtok å redusere denne med 200 000 kroner kun for 2023, slik at innsparingskravet ble på 100 000 kroner i 2023. Siden reduksjonen av

innsparingskravet kun var for 2023, økes det med 200 000 kroner i 2024, slik at det totale innsparingskravet blir på 300 000 kroner.

Redusere vedlikehold av formålsbygg

Det ble vedtatt å redusere noe vedlikehold av formålsbygg med 1 mill. kroner som et midlertidig tiltak kun i 2023. Ramma økes derfor igjen med 1 mill. kroner i 2024.

Selvkostkalkyle vann, avløp, slam og renovasjon

Vann

Prognosen viser en underdekning på 4,8 millioner kroner. Dette medfører et fremførbart underskudd på 2,6 millioner kroner.

Vi fremskriver driftsutgiftene fra 2023 til 2024, og det legges dermed ingen økning/reduksjon på direkte driftsutgifter.

Totale driftskostnader øker fra 38,9 til 40,9 millioner kroner fra 2023 til 2024, og det er lagt inn en gebyr økning på 20 % i 2024. I henhold til prognosen vil en slik økning medføre et underskudd på 40 000 kroner. Tjenesten vil ved utgangen av 2024 sitte med et fremførbart underskudd på 2,8 millioner kroner.

Det er videre lagt inn en gebyrutvikling på 7 % i 2025, og 7 % i 2026. Med en slik gebyrutvikling vil det fremførbare underskuddet være dekket inn innen 2027.

Avløp

Prognosen viser et underskudd på 2,8 millioner kroner. Dette gjør at det fremførbare underskuddet øker fra 7,7 til 10,9 millioner kroner.

Vi fremskriver driftsutgiftene fra 2023 til 2024, og det legges dermed ingen økning/reduksjon på direkte driftsutgifter.

Totale driftskostnader øker fra 41,5 til 43,8 millioner kroner fra 2023 til 2024, og det er lagt inn en gebyr økning på 19,5 % i 2024. I henhold til prognosen vil en slik økning medføre til et overskudd på 2,7 millioner kroner. Tjenesten vil ved utgangen av 2024 sitte med et fremførbart underskudd på 8,6 millioner kroner.

Det er videre lagt inn en gebyrutvikling på 7 % i 2025, og 5 % i 2026. Med en slik gebyrutvikling vil det fremførbare underskuddet være dekket inn innen 2028.

Renovasjon

Prognosen viser et overskudd på 0,2 millioner kroner. Dette medfører til at det fremførbare underskuddet reduseres fra 4,4 til 4,3 millioner kroner.

Vi fremskriver driftsutgiftene fra 2023 til 2024, men det legges inn en økning på 13-serien fra 21 millioner i 2023 til 25,6 millioner i 2024.

Totale driftskostnader øker fra 27,6 til 32,6 millioner kroner fra 2023 til 2024, og det er lagt inn en gebyr økning på 12,5 % i 2024. En slik økning vil medføre til et overskudd på ca. 2,1 millioner kroner. Tjenesten vil ved utgangen av 2024 sitte med et fremførbart underskudd på 2,3 millioner kroner.

Det er videre lagt inn en gebyrutvikling på 5,3 % i 2025, og 3,0 % i 2026. Med en slik gebyrutvikling vil det fremførbare underskuddet være dekket inn innen 2026.

Slam

Prognosen viser et underskudd på litt under 400 000 kroner. Dette medfører til at selvkostfondet reduseres fra 793 000 kroner til 433 000 kroner.

I møtet fremskrives driftsutgiftene fra 2023 til 2024.

Totale driftskostnader øker fra 1,89 til 1,97 millioner kroner fra 2023 til 2024, og det er lagt inn en gebyr økning på 15 % i 2024. En slik økning vil medføre til et underskudd på ca. 255 000 kroner. Tjenesten vil ved utgangen av 2024 sitte med et selvkostfond på 192 000 kroner.

Det er videre lagt inn en gebyrutvikling på 13,1 % i 2025, og 9,2 % i 2026. Med en slik gebyrutvikling vil det selvkostfondet reduseres innen 2027.

Styrking næringsarbeid, 3-årig prosjekt

Det ble i budsjett og økonomiplan 2022-2025 bevilget 600 000 kroner per år i prosjektperioden til å styrke næringsarbeidet med et 3-årig prosjekt i samarbeid med næringslivet, næringsforeningen og Skagerrak Sparebank. Det ble forutsatt at Bamble 2025 og Bamble næringsforening gikk inn i prosjektet med en samlet stemme. Prosjektet er tenkt å følge opp erfaringene fra Kragerø kommune, som har et lignende prosjekt pågående.

Prosjektet ble lagt inn for perioden 2022-2024, midlene trekkes derfor ut igjen i 2025.

Støtte til Tall Ships Races 2023

Det ble innvilget et engangsbeløp på 100 000 kroner i 2023 som skulle gå til å støtte opp om Tall Ships Races 2023 og Langesund som gjestehavn. Midlene trekkes derfor ut igjen av ramma i 2024.

Årlig effektiviseringskrav 1,5% brutto utgifter f.o.m. 2024

På bakgrunn av erfaringene som vi har med en årlig kostnadsvekst på enkeltområder som kommunen ikke har inntektsgrunnlag for å finansiere, legges det inn et fremtidig planlagt effektiviseringskrav f.o.m. 2024 på 1,5% av enhetenes brutto driftsutgifter. Selvkostfinansierte tjenester er ikke med i beregningsgrunnlaget. Kravet er satt i forhold til enhetenes brutto driftsutgifter i budsjettet for 2023.

Det er ikke definert tiltak i for inndekning av innsparingskravet. Dette må utredes og defineres i løpet av 2023 for realisering i 2024.

Driftskonsekvens av investeringer

Driftsmidler til nye områder

I forbindelse med at nye områder overtas til drift er det behov for å styrke rammen til Kommunalteknikk. Dette er områder som Kommunalteknikk overtar til drift i løpet av perioden.

Innsparingstiltak

Aktiv på like vilkår Bamble IF

Redusere sosialt aktivitetstilskudd til BIF når bevilgningen fra KST 108/20 opphører i fra 2025

Avvikle arrangementstilskudd

Det blir mer krevende for frivillige lag og foreninger å holde aktiviteten i gang

Avvikle tilskudd til miljøtiltak i landbruket

Det er bevilget 400 000 kroner i tilskuddsordning til miljøtiltak i landbruket. Tiltaket foreslås avviklet og midlene går til innsparing.

Avvikle tilskudd til private veier

Det er bevilget gjennom flere år bevilget 200 000 kroner som tildeles private veilag etter søknad. Ordningen foreslås avviklet og beløpet kan spares inn uten at det går ut drift og vedlikehold av de kommunale veiene.

Avvikle tilskudd til Skjærgårdsbuss

Kommunalt tilskudd til drift av skjærgårdsbussen bortfaller. Tilbudet må eventuelt drives videre i privat regi.

Avvikle tilskudd til utstyr og aktivitet

Det blir mer krevende for frivillige lag og foreninger å holde aktiviteten i gang

Effektiviseringskrav økes fra 1,5 % av brutto driftsutgifter til 2 % av brutto driftsutgifter fra 2025

På bakgrunn av erfaringene vi har med kostnadsvekst på områder hvor kommunen ikke har inntektsgrunnlag for å finansiere økes effektiviseringskravet fra 1,5 % til 2 % av kommunalområdenes brutto driftsutgifter fra 2025. Selvfinansierte tjenester er ikke med i beregningsgrunnlaget. Økningen er beregnet på samme grunnlag som beregningen som ble gjort i 2023. Dette ble satt i forhold til kommunalområdenes brutto driftsutgifter i budsjettet for 2023. Det nye tiltaket i ØP for 2024 viser endringen fra 1,5 % til 2 % økning hvert år fra 2025.

Det er ikke definert tiltak for inndekning av innsparingskravet. Dette må utredes og defineres i løpet av 2024 for realisering i 2025.

F-sak 4/22 næringsstilling 1 årsverk

I Formannskapet 02.06.22 ble det vedtatt ny stilling på næring. Kostnaden skulle finansieres ved reduksjon av bevillingene til andre tjenesteområder. Stillingen ble besatt i januar 2023, men er ikke lagt inn i økonomiplan for 2023-2026.

Markedsføring av sommeraktiviteter - omlegging

Det foreslås å redusere kjøp av tjenester fra eksterne til markedsføring av sommeraktiviteter.

Reduksjon av vedlikehold

Det foreslås å redusere vedlikeholdsmidlene til kjøp av tjenester og materiell på drift med 3,5 millioner kroner for å nå de oppsatte innsparingskrav på eiendom. Det betyr at ordinært vedlikehold minimaliseres til det som er lovpålagt, mens oppgraderinger som kan føres på investeringer fredes.

Redusere antall PC'er

Kun 1 bærbar PC pr ansatt på Areal og Miljø

Redusere kjøring og kjøp fra andre

Streng vurdering av behov

Redusere kurs byggesak

Streng vurdering av behov

Redusere kurs E skatt

Strengere vurdering av behov

Redusere kurs regulering

Streng vurdering av behov

Redusere strømkostnader - gatelys

Omlegging til LED vil gi reduserte energikostnader på sikt, og være miljøvennlig. Krever investering

Redusere årsverk ved naturlig avgang

I forbindelse med naturlig avgang innen kommunalteknikk vurderes oppgaver og organisering. Det vil kunne gi redusere park og veivedlikehold.

Reduserte driftsutgifter Geodata

4 tiltak: redusert kjøring med egen bil, redusert bruk av konsulenter og abonnementer, kutt i posten for innkjøp av materiell og inventar.

Utgiftsdekning for renhold i utleielokaler

Bamble kommune låner ut sine lokaler til lokale lag og foreninger gratis, som medfører ekstrakostnader til renhold og energi. Kostnader til renhold foreslås dekket av brukerne. Det er også en forventning om økt renhold i helger. Miljøserviceavdeling må avklare om dette kan imøtekommes.

Vurdere flere eiendommer for salg, f.eks. Grasmyr sør, Sundbykåsa, Clarks Minde, Sentrumsgården

Det gjøres en vurdering av konsekvenser av salg av flere eiendommer og bygninger, f.eks. Grasmyr sør, Sundbykåsa, Clarks Minde og Sentrumsgården Dette legges frem i egne saker.

Nye tiltak

Beredskapsavtale - Vintervedlikehold

Det er inngått ny avtale for å ha tilfredsstillende |beredskap for vintervedlikehold, som gir økte kostnader på ca. 0,5 mill. kr.

Renhold av brannstasjon

Bamble kommune og Grenland Brann og Redning har inngått avtale om renhold av den nye brannstasjonen på Grasmyr. Dette er et selvkost prosjekt da det er ansatt en person i forbindelse med denne kontrakten. Kontrakten vil gi inntekter på 725.000,- kroner hvert år og skal dekke lønn og forbruksmateriell.

Politiske vedtak

K-sak 3/23 og 115/22 50% stilling til frivillighetsentral

Kommunestyrets bevilgning økes fra 250 000 kroner til 371 000, jf. K-sak 3/23.

250 000 kroner ble lagt inn i ramma til Velferd i budsjett 2023. Midlene overføres derfor fra Velferd til Samfunn.

K-sak 44/23 årlige driftskostnader Åsen gate 3 (tidligere Rødhette barnehage)

Barnevernet fortsetter å benytte lokalene i Åsen gate 3 (tidligere Rødhette barnehage). De årlige driftskostnadene overføres fra Oppvekst til Samfunn. Øvrige opp-pussingskostnader dekkes av det ordinære drifts- og vedlikeholdsbudsjettet på Samfunn. Kommunestyrevedtak KST-44/23 den 04.05.23.

K-sak 74/23 pkt 5, Vilt- og ettersøkskorps - vaktgodtgjøring

Det ble vedtatt i K-sak 74/23 pkt. 5 å innarbeide i budsjett og økonomiplan 2024-2027 kostnadene knyttet til opprettelsen av ettersøkskorps/fallviltgruppe. Kostnadene er beregnet til 500 000 kroner.

K-sak 76/23 Oppfølging av Cudriosgate 3 - langsiktig behov for vedlikehold.

Bamble kommunestyre vedtok i sak 76/23, den 7. september 2023 å sette av 1 million kroner til framtidig utbedring og ombygging av Cudriosgate 3. Dette skal innarbeides i budsjettet for 2024 og økonomiplan for 2024 til 2027. Totalt sett vil det være behov for 1 million i avsetninger i 12 år for å fullfinansiere utviklingen av Cudriosgate 3.

Sommerblomster - Langesund/Stathelle

Som en konsekvens av innsparingstiltak i budsjettet for 2023 ble det vedtatt en reduksjon av rammen for drift og vedlikehold innenfor tjenesteområdet Park. Dette medførte at det ikke ble planlagt for sommerblomster i 2023. Bamble kommunestyre fattet i interpellasjonssak 2/23 i møtet 4/5-2023 vedtak om at midler til sommerblomster fra engangsbevilgning til "Nærmiljømidler". For at sommerblomster skal etableres og vedlikeholdes i økonomiplan perioden må det bevilges tilsvarende midler til ordinær driftsramme for Park.

Tilskuddsordning energieffektivisering

Tilskuddsordning energieffektivisering videreføres ikke. Det gjenstår nå ca. 3 millioner på den potten som i utgangspunktet var på 5 mill. Vi antar at 1 mill. vil være ubrukt når tiltaket har opphørt.

Økt avgift gjestehavner

Øke avgifter for gjestehavner - samt prioritere innkreving/kontroll ved bruk av frivillige ressurser. Inntekt 2023: 450.000, - uten kontroll (antas inntekt m/kontroll 600.000) Økning avgift: 100.000 Kostnad ved kontroll/innkreving 100.000 Forventet økt inntekt totalt 150.000 Administrasjonen bes finne en løsning for innkreving og kontroll ved å engasjere lag og foreninger.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

	Samlede prosjektbeløp	Økonomiplan		Sum	Inntekt	
		Tidligere bevilget	2024 Inntekt 2024		2024-27	2024-27
Investeringsprosjekter						
Boligutvikling, boligtomter, boligbygging						
Boligområde Bunestoppen	35 023	23 250	-20 000	23 250	-60 000	Nei
Boligområde Grasmyr Sør	-19 119	0	-10 000	0	-40 000	Nei
Kjøp og salg av boligtomter	-2 971	0	-5 000	0	-10 000	Nei
Sum Boligutvikling, boligtomter, boligbygging	12 932	23 250	-35 000	23 250	-110 000	
Attraktivitet, miljø, friområder, mm.						
Friluft- og miljøtiltak fom.2022		1 300	0	14 525	0	Nei
Kongens dam på Herre	15 804	3 000	0	3 000	0	Nei
Plan for Kystkultur - gjennomføring	2 741	65	0	1 300	0	Nei
Sum Attraktivitet, miljø, friområder, mm.	18 546	4 365	0	18 825	0	
Investeringer finansiert av virksomhetenes egne driftsmidler						
Sum Investeringer finansiert av virksomhetenes egne driftsmidler	0	0	0	0	0	
Ingen verdi						
Investeringer finansiert av drift Samfunn		1 000	0	2 000	0	Nei
Sum Ingen verdi	0	1 000	0	2 000	0	
Vann, avløp, renovasjon						
Investeringer iht Vann- og avløpsplan		67 000	0	300 500	0	Nei
Sum Vann, avløp, renovasjon	0	67 000	0	300 500	0	
Oppgradering kommunale bygg						
Oppgradering og rehabilitering gamle rådhuset Langesund	1 875	3 300	0	3 300	0	Nei
Rammebevilgning oppgradering og ombygging kommunale bygg fom.2022		5 000	0	20 750	0	Nei
Sum Oppgradering kommunale bygg	1 875	8 300	0	24 050	0	
Veg og trafiksikkerhet						
Veg- og trafiksikkerhetstiltak fom.2022		5 000	0	23 750	0	Nei
Sum Veg og trafiksikkerhet	0	5 000	0	23 750	0	

Boligområde Bunestoppen

Bunestoppen er ferdig regulert og vil kunne gi plass for omlag 110 nye boenheter. Anbud for infrastruktur, vei, vann og avløp, samt opparbeidelse av fellesarealer ble planlagt og prosjektert i 2022 og startet på i 2023. Arbeidene skal etter planen slutføres i før sommeren 2024. Salg av tomter kan startes på i 2024.

Friluft- og miljøtiltak fom.2022

Investeringsrammen er etablert for å samle investeringsprosjekter som fremmer attraktivitet og stedsutvikling. Rammen skal dekke investering til parker, oppgradering av friområder og skjærgårdsparken. Utskifting av maskiner og utstyr innenfor parkområdet ligger også under denne rammen. Videre er årlig ramme fra og med 2023 er lagt inn med 4,3 mill. kroner brutto, 3 mill.kroner netto eks. mva.

Kan ta ett år uten bevilgning i 2024 for å komme ajour med prosjekter. Bør tas opp igjen fra 2025

Investeringer finansiert av drift Samfunn

Det er behov for å fornye en del av bilparken på Eiendom da flere av bilene er over 13 år gamle om er mye på verksted. Det er store vedlikeholdskostnader som medfører forstyrrelser i drift, da bilene er i daglig bruk. Det er i første omgang behov for 4 nye biler. Det legges opp til å fase ut fossile biler med el-biler ved nyanskaffelser, der det er mulig.

Leasing er vurdert, men viser seg å koste mer enn å ha biler i egen drift.

I tillegg kommer bil spesialtilpasset for snekker. Den er bestilt for 17 måneder siden. Det er satt av 700.000,- kroner til denne.

Investeringer iht. Vann- og avløpsplan

Investeringsrammen er etablert for å samle investeringsprosjekter innenfor områdene vann, avløp og renovasjon. Aktiviteten innenfor rammen er i hovedsak fornyelse og forlengelse av eksisterende vann- og avløpsnett, rehabilitering og kapasitetsutvidelse av renseanleggene og utskiftinger av maskiner og utstyr. Ny hovedplan for vann og avløp ble vedtatt i mai 2023. For å nå målene i Hovedplan VA er det behov for en investeringsramme i 2024 på 67 mill. kroner.

Rammen dekker følgende investeringer:

Rehabilitering og kapasitetsutvidelse av renseanleggene slik at de skal tilfredsstillere kravene til rensing. Kravene er satt i utslippstillatelser, forurensingsforskriften og EU sitt avløpsdirektiv. Det dreier seg om rehabilitering og utvidelse av Salen RA. Kapasitetsutvidelse av Rakkestad RA.

Utskifting og separering av vann- og avløpsledninger. Områdene er kartlagt gjennom arbeid med saneringsplan for Langesund rensedistrikt. Kommunen er pålagt av Statsforvalteren å ha en saneringsplan for sitt rensedistrikt. De største prosjektene vil være i avløpsområdene Omborsnes, Bunes og Møllebukta mm.

Utskifting av anleggsmaskiner, biler og utstyr. Investeringen vil være nødvendig dersom virksomheten skal tilpasse seg en mer miljøvennlig bil og maskin park. En del av virksomhetens drift vil være avhengig av fossilt drivstoff, men deler vil også kunne elektrifiseres. Totalt investeringsbehov vil være 5 mill. kroner pr. år.

Utbygging og utskifting av vann- og avløpsledninger i forbindelse med bygging av gassveien og ny gang- og sykkelveg langsmed med fylkesvei 363.

Mindre investeringer innenfor renovasjonsområdet som i hovedsak gjelder effektivisering og innføring av ytterligere kildesortering av avfallet fra fritidsboliger.

Kongens dam på Herre

Reguleringsplan for Kongen dam ble vedtatt i kommunestyre sak 49/23. Det gjenstår fortsatt avklaringer rundt rettigheter og eiendomsforhold før noe praktisk kan gjennomføres. NVE har fatte vedtak om rivning/nedleggelse av Kongens dam. Vedtaket er pålagt til Olje- og energidepartementet som har sendt en forespørsel om overtagelse til Bamble kommune. Det vil bli lagt frem en egen sak for Bamble kommunestyre i første møte i 2024.

Oppgradering og rehabilitering gamle rådhuset Langesund

Det Gamle rådhuset er utleid til Geoparken fra 1.1.2025. Før lokalene kan tas i bruk er det behov for en oppgradering. Kostnadene er foreløpig anslått til litt i overkant av 3 mill. kroner. Bamble kommune må tilby en pakkeløsning for Geoparken inkludert alt. Husleia forutsetter å dekke kapitalkostnader, strøm, renhold og vaktmestertjenester. Leiekontrakt er underskrevet og ombyggingene starter på nyåret i 2024.

Plan for Kystkultur - gjennomføring

I forbindelse med gjennomføring av prosjekt med en helhetlig plan for et fremtidig senter for kystkultur settes det av midler til å gjennomføre tiltak som foreslås i planen. Dette må ses i sammenheng med at arbeidet med senter for kystkultur "Horisont" ble vedtatt lagt på is, men at man i stedet skulle fokusere på de bygninger og det området man allerede hadde etablert kystkulturaktiviteter i. Det ble bevilget 1,5 mill. kroner i 2022, 1,2 mill. kroner i 2023 og 1,3 i 2024, totalt 4 mill. kroner netto eks mva. Det foreslås å utsette investeringene i 2024 til 2025.

Rammebevilgning oppgradering og ombygging kommunale bygg fom.2022

Det er årlig behov for oppgraderinger og investeringer i eksisterende bygg som kommunen har. Det er lagt inn brutto 6 mill. kroner, netto 5 mill. kroner eks mva. til dette hvert år i perioden. Det foreslås ingen endringer i dette investeringsprosjektet da bruk av midler på sikt vil spare kommunen for økte driftskostnader.

Veg- og trafikksikkerhetstiltak fom.2022

Investeringsrammen er etablert for å samle investeringsprosjekter innenfor vei- og trafikksikkerhetstiltak. Tiltak til "Aksjon skolevei" er også en del av denne rammen, med statlig tilskudd kommer i tillegg til kommunal bevilgning. Det er lagt inn en årlig kommunal bevilgning på 5 mill. kroner brutto, 4 mill. kroner netto eks mva. i perioden.

Aktivitetene innenfor rammen er i hovedsak trafikksikkerhetstiltak samt utskifting av maskiner og utstyr som benyttes til vegformål. Rammen dekker også større utskiftinger av veilyss til LED.

Oppvekst

Måltabell

Hovedmål	Delmål
Bamble er et attraktivt bosted for unge og barnefamilier, og et sted der eldre føler seg trygge	I Bamble kan vi tilby gode barnehager til alle har krav på det.
Bamble har skoler og barnehager av høy kvalitet som gir nødvendige forutsetninger for fremtidig velferd	I Bamble legger vi til rette for tilgjengelige kommunale tjenester av høy kvalitet, og et variert og rikt kultur-, idretts- og foreningsliv
Bamble kommune er en attraktiv arbeidsplass med kompetente ledere og medarbeidere som utnytter sitt handlingsrom og viser fleksibilitet og endringsvilje.	I Bamble har alle barn og unge et likeverdig skole- og barnehagetilbud Dette innebærer at alle skal ha like muligheter gjennom tilpasning og tilrettelegging for å nå de mål som er realistiske for dem.
Bamble kommune møter innbyggernes forventninger og tjenestebehov på en samskapende og utviklingsorientert måte.	Bamble kommune bruker arbeidsmetoder, samarbeidsformer og teknologi for tjenesteutvikling i tråd med innbyggernes reelle utfordringer og behov.
Bambles innbyggere har gode holdninger og verdier som tar hensyn til klima og miljø	I Bamble får barn og unge rett hjelp til riktig tid
I Bamble har vi selvstendige innbyggere som opplever å mestre egne liv og tilhøre et fellesskap	Barn i Bamble har utviklet kompetanse som gjør dem i stand til å ta ansvarlige valg og handle etisk og miljøbevisst
I Bamble kommune arbeider ansatte mot felles mål og oppfattes som ett lag som bygger kultur for kontinuerlig forbedring.	I Bamble opplever alle barn at de er inkludert, har venner og er del av et fellesskap Gjennom respekt, kompetanse og engasjement arbeider vi som et lag og der vi ser, støtter og utfordrer hverandre samtidig som vi skaper en kultur for livslang læring og meningsutveksling der nye ideer alltid ønskes velkommen

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett	345 157	345 157	345 157	345 157
Sum Tekniske justeringer	26 121	26 121	26 121	26 121
Konsekvensjusteringer	26 121	26 121	26 121	26 121
Konsekvensjustert ramme	371 278	371 278	371 278	371 278
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
Ekstrabevilgning driftsmidler (undervisningsmateriell)	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Endring i befolkningssammensetning i kommunen, reduksjon elevtall	-1 368	-4 859	-8 845	-10 521
Korrigerings utgifter knyttet til oppstart av ny ungdomsskole.	0	-252	-252	-252
Videreføring av fritidsklubben "2etg" på Bamble ungdomsskole og transporttilbud	390	390	390	390
Årlig effektiviseringskrav 1,5% brutto utgifter fom. 2024	-5 630	-11 260	-16 890	-22 520
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan	-11 608	-20 981	-30 597	-37 903
Innsparingstiltak				
Effektiviseringskrav økes fra 1,5 % av brutto driftsutgifter til 2 % av brutto driftsutgifter fra 2025	-1 500	-3 750	-5 630	-7 506
Finansiære deler av tiltaksteamet knyttet til barne og familievern med tilskudd E.M	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600
Fådelte skoler	0	-1 200	-2 400	-2 400
Kulturskolen reduseres	-200	-200	-200	-200

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Redusere utgifter til institusjonsplasseringer på barnevernet	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Redusere vikarbruk og overtid	-500	-500	-500	-500
Ta bort buffer til barnehage	-700	-700	-700	-700
Ta bort miljøveiledere/miljøterapeuter i skole samt SLT koordinator	-0	-0	-0	-0
Ungdom og fritid reduseres	-335	-500	-500	-500
Sum Innsparingstiltak	-5 835	-9 450	-12 530	-14 406
Nye tiltak				
Korr statsbudsjettmidler SFO gratis kjernetid 1. klasse	-1 501	-1 501	-1 501	-1 501
Statsbudsjett 2023 SFO 2. klasse - gratis halvdagsplass 12 timer fra høsten 2023	942	942	942	942
Statsbudsjett 2024, diverse korrigeringer ny opplæringslov	119	119	119	119
Statsbudsjett 2024, endringer kontantstønad, konsekvenser for barnehage	265	265	265	265
Statsbudsjett 2024, gratis barnehage 3. barn i barnehagen, helårseffekt av endring i 2023	53	53	53	53
Statsbudsjett 2024, gratis deltids plass SFO 2. trinn, helårseffekt av endring i 2023.	2 183	2 183	2 183	2 183
Statsbudsjett 2024, reduksjon foreldrebetaling barnehage fra 1. august 2024, samt helårseffekt av reduksjon 2023	3 601	3 601	3 601	3 601
Statsbudsjett 2024, redusert pensjonspåslag for private barnehager	-127	-127	-127	-127
Sum Nye tiltak	5 535	5 535	5 535	5 535
Politiske vedtak				
Ksak 44/23 årlige driftskostnader Åsen gate 3 (tidligere Rødhette barnehage)	-180	-180	-180	-180
Overtakelse av Stokkevannet barnehage 01.01.2024	-748	-748	-748	-748
Sum Politiske vedtak	-928	-928	-928	-928
Nye tiltak og realendringer	-12 836	-25 824	-38 520	-47 702
Ramme 2024-2027	358 442	345 454	332 758	323 576

Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan

Ekstrabevilgning driftsmidler (undervisningsmateriell)

I budsjett og økonomiplan 2023-2026 ble det gitt en engangsbevilgning i 2023 på 5 mill. kroner til undervisningsmateriell. Midlene trekkes derfor ut igjen i 2024.

Endring i befolknings sammensetning i kommunen, reduksjon elevtall

Rammen for enhet skole og barnehage blir hvert år korrigert for elevtallsreduksjonen.

Siden skoleåret ikke er likt budsjettåret, brukes elevtallsdataene fra GSI-rapporteringen pr 01.10 for å beregne trekket neste skoleår. Det vil si at reduksjonen i elevtall, 30 elever, for skoleåret 2023/24 først vil få effekt for skoleåret 2024/25. Reduksjonen utgjør for 2024 1,368 mill. kroner.

Endringene i elevtall for resten av handlingsprogramperioden hentes fra Framsikt.

Korrigering av utgifter knyttet til oppstart av ny ungdomsskole.

I budsjett og økonomiplan 2023-2026 ble det lagt inn 2,098 mill. kroner til å dekke økte skyss utgifter knyttet til oppstart av ny ungdomsskole. Det ble i tillegg innvilget 252 000 kroner i 2023 og 2024 for å finansiere nødvendig skyss i forbindelse med "farlig skolevei". (Findal) Da det er vedtatt å bygge ny vei "gassveien" ligger det en reduksjon i ramma på 252 000 kroner fra 2025.

Videreføring av fritidsklubben "2etg" på Bamble ungdomsskole og transporttilbud

I K-sak 21/21 og K-sak 56/21 ble det vedtatt et toårig prosjekt knyttet til fritidstilbud for ungdom på Bamble ungdomsskole, i tillegg skulle det organiseres en egen transportordning mellom Rønholt, Herre og Bamble 2 dager pr. uke slik at alle ungdommer kunne ha mulighet til å delta på de ulike fritidsklubbene kommunen har. Det er vedtatt at prosjektet skal evalueres og videre framtidig organisering, inkludert ordningen med transport skal til politisk behandling. Dersom prosjektet skal fortsette som det gjør i dag vil dette kreve en bevilgning på kroner 445 000 kroner for høsten 2023, og deretter 890 000 kroner hvert år.

Fritidstilbudet ble evaluert 16.03.2023, K- sak 28/23 med vedtak om videreføring. I innsparingstiltak for årets budsjett ligger hele ungdom og fritid inne som et innsparingstiltak, dersom dette blir vedtatt går denne bevilgningen ut.

Årlig effektiviseringskrav 1,5% brutto utgifter f.o.m. 2024

På bakgrunn av erfaringene som vi har med en årlig kostnadsvekst på enkeltområder som kommunen ikke har inntektsgrunnlag for å finansiere, legges det inn et fremtidig planlagt effektiviseringskrav f.o.m. 2024 på 1,5% av enhetenes brutto driftsutgifter. Selvkostfinansierte tjenester er ikke med i beregningsgrunnlaget. Kravet er satt i forhold til enhetenes brutto driftsutgifter i budsjettet for 2023.

Det er ikke definert tiltak i for inndekning av innsparingskravet. Dette må utredes og defineres i løpet av 2023 for realisering i 2024.

Innsparingstiltak

Effektiviseringskrav økes fra 1,5 % av brutto driftsutgifter til 2 % av brutto driftsutgifter fra 2025

På bakgrunn av erfaringene vi har med kostnadsvekst på områder hvor kommunen ikke har inntektsgrunnlag for å finansiere økes effektiviseringskravet fra 1,5 % til 2 % av kommunalområdenes brutto driftsutgifter fra 2025. Selvfinansierte tjenester er ikke med i beregningsgrunnlaget. Økningen er beregnet på samme grunnlag som beregningen som ble gjort i 2023. Dette ble satt i forhold til kommunalområdenes brutto driftsutgifter i budsjettet for 2023. Det nye tiltaket i ØP for 2024 viser endringen fra 1,5 % til 2 % økning hvert år fra 2025.

Det er ikke definert tiltak for inndekning av innsparingskravet. Dette må utredes og defineres i løpet av 2024 for realisering i 2025.

Finansiere deler av tiltaksteamet knyttet til barne- og familievernet med tilskudd E.M

Bamble kommune er bedt om å bosette 4 enslige mindreårige flyktninger, noe kommunen har sagt ja til. Dette medfører et tilskudd på ca. 700 000 kroner pr. barn pr. år. Det foreslås at 2,5 stillinger knyttet til barnevernets tiltaksteam finansieres av dette tilskuddet, og at teamet får ansvaret for oppfølgingen av de enslige mindreårige. Dette medfører endring hvor 1,6 millioner dekkes av tilskudd.

Fådelte skoler

Fådelte undervisning ble foreslått som tiltak tilbake i 2020. Siden den gang har elevtallet ved de berørte skoler (Herre og Rønholt) sunket med 15-20%, og er nå på ca. 85 elever per skole. Det forutsettes at administrasjonen gjør en evaluering av "beste praksis" på dette området for å unngå de dårlige erfaringene man gjorde i 2020. Det finnes i underkant av 1000 skoler som driver fådelt i Norge (det nøyaktig tallet har vist seg vanskelig å finne), og det er publisert forskning på dette området, så det er mye god erfaring å lære fra her. Ved å utsette innføringen til høsten 2025 har administrasjonen god tid til å forberede dette tiltaket, og det forutsettes at skolene er godt forberedt fra dag 1.

Kulturskolen reduseres

Kulturskolen er et lovpålagt tjenestetilbud, men nivået er ikke lovregulert. En reduksjon av budsjettene vil medføre en kraftig reduksjon av kulturskoletilbudet til barn og unge. På hvilke områder kulturskolen skal redusere sitt tilbud vil vi måtte komme tilbake til.

Redusere utgifter til institusjonsplasseringer på barnevernet

Et av målene med barnevernreformen er å redusere bruken av institusjonsplasseringer for ungdom. Prisen på en institusjonsplassering er i overkant av to millioner pr. år. Barne- og familievernet har det siste året jobbet målbevisst med å få ungdom ut av institusjon, pr. i dag har ikke barnevernet noen ungdommer på institusjon. Det foreslås å redusere budsjettet til institusjonsplasseringer med 1 million.

Ta bort buffer til barnehage

Barnehage har fått tilført en buffer for å kunne møte svingninger i barnehageplasser. Konsekvens mindre mulighet til fleksibilitet mht. til å tilby barnehageplasser.

Ta bort miljøveiledere/miljøterapeuter i skole samt SLT koordinator

Hele budsjettet til miljøterapeuter i skole samt SLT koordinator trekkes inn, det er ikke realistisk at vi klarer å kutte hele budsjettet i 2024 da det vil ta noe tid å få effektivere et slikt vedtak. Konsekvenser er redusert fokus på forebyggende arbeid i skolene og redusert fokus på kriminalitetsforebyggende arbeid. Samlet er det 6,7 årsverk knyttet til miljøterapeuter/veiledere skole og 50% stilling som SLT koordinator

Ungdom og fritid reduseres

Alle fritidsklubber i kommunen legges ned. Fritid til barn og unge må ivaretas av frivilligheten. Hele beløpet vil ikke kunne spares inn i 2024, da det vil ta tid å effektivere vedtaket.

Det foreslås å legge ned alle fritidsklubbene i kommunen da tjenesten ikke er lovpålagt.

Stjerneklubben på Herre

- Jølle på Rønholt
- Mandagsklubben på Knutepunktet
- 2 etg. på Bamble ungdomsskole.

Samt gratis transport som koster 160 000kr. pr. år.

Nye tiltak

Korr statsbudsjettsmidler SFO gratis kjernetid 1. klasse

Oppvekst fikk en økning i 2022-ramma med 1,642 mill. kroner til å dekke den gratis kjernetiden for 1. klassingene. Det reelle inntektstapet er beregnet til 1,021 mill. kroner og budsjetttramma til Oppvekst kan reduseres med 621 000 kroner. Det ble lagt inn en økning i 2023-ramma til Oppvekst på 2,015 mill. kroner for å dekke inntektstapet for den gratis kjernetiden for 1. klassingene for våren 2023 (helårseffekt av 2022-tiltak). Det reelle inntektstapet er beregnet til 1,135 mill. kroner og budsjetttramma til Oppvekst kan reduseres med 880 000 kroner. Totalt en korreksjon og reduksjon på 1.501 mill. kroner. (Ref. K-sak 3/23)

Statsbudsjett 2023 SFO 2. klasse - gratis halvdagsplass 12 timer fra høsten 2023

I Statsbudsjettet for 2023 ble det vedtatt å sikre 12 timer gratis SFO også for 2. klassinger fra høsten 2024. Rammetilskuddet til kommunen ble økt med 1,748 mill. kroner. Det reelle inntektstapet i SFO ble beregnet til 942 000 kroner. (Ref. K-sak 3/23)

Statsbudsjett 2024, diverse korrigeringer ny opplæringslov

Stortinget vedtok ny opplæringslov i juni 2023. Lovendringene skal etter planen tre i kraft fra høsten 2024. For at kommunene skulle kunne forberede seg, var rammetilskuddet til kommunene økt med 5 mill. kroner i 2023 (Bambles andel utgjorde 13 000 kroner). Som kompensasjon for flere ulike lovendringer blir rammetilskuddet ytterligere økt med 47,2 mill. kroner i 2024. Bambles andel utgjør 119 000 kroner.

Statsbudsjett 2024, endringer kontantstøtten, konsekvenser for barnehage

Regjeringen foreslår for 2024 å videreføre retten til kontantstøtte for barn mellom 13 og 19 måneder og redusere retten til kontantstøtte med fire måneder for barn fra og med 20 måneder til 23. Endringene i kontantstøtten er ventet å føre til en økning i etterspørselen etter barnehageplass. Som kompensasjon for dette øker rammetilskuddet i 2024 totalt med 119,7 mill. kroner som blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage. Bambles andel utgjør 265 000 kroner.

Statsbudsjett 2024, gratis barnehage 3. barn i barnehagen, helårseffekt av endring i 2023

Det ble fra 1. august 2023 innført gratis barnehage fra tredje barn i familien som går i barnehage samtidig. Disse hadde tidligere rett til en reduksjon i foreldrebetalingen på 50 %. Tiltaket får en helårseffekt i 2024, og rammetilskuddet øker totalt med 24 mill. kroner som blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage. Bambles andel utgjør 53 000 kroner.

Statsbudsjett 2024, reduksjon foreldrebetaling barnehage fra 1. august 2024, samt helårseffekt av reduksjon 2023

Maksimal foreldrebetaling i barnehagen reduseres fra 3 000 til 2 000 kroner per måned fra 1. august 2024. Helårseffekten av endring i 2023 på grunn av reduksjon i maksimal foreldrebetaling er også blitt kompensert via statsbudsjettet. Rammetilskuddet har blitt økt med totalt 1.626,8 mill. kroner som er fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage. Bambles andel utgjør 3,6 mill. kroner.

Statsbudsjett 2024, redusert pensjonspåslag for private barnehager

Fra 1. januar 2022 var pensjonspåslaget for private barnehager redusert fra 13 til 10 % av lønnskostnadene i de kommunale barnehagene. Det ble samtidig innført en treårig overgangsordning for enkeltstående barnehager, så de skulle få lengre tid til å tilpasse seg. Som følge av dette ble rammetilskuddet redusert både i 2022 og 2023. Siden pensjonspåslaget til de enkeltstående barnehagene blir trappet videre ned i 2024, blir rammetilskuddet redusert med ytterligere 57,5 mill. kroner. Bambles andel utgjør et trekk på 127 000 kroner

Politiske vedtak

K-sak 44/23 årlige driftskostnader Åsen gate 3 (tidligere Rødhette barnehage)

Barnevernet fortsetter å benytte lokalene i Åsen gate 3 (tidligere Rødhette barnehage). De årlige driftskostnadene overføres fra Oppvekst til Samfunn. Øvrige opp-pussingskostnader dekkes av det ordinære drifts- og vedlikeholdsbudsjettet på Samfunn. Kommunestyrevedtak KST-44/23 den 04.05.23.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Tidligere bevilget	Økonomiplan		Sum 2024-27	Inntekt 2024-27	Driftskonsekvens
		2024	Inntekt 2024			
Oppgradering kommunale bygg						
Bygge ny barnehage til erstatning for Falkåsen kunst og kulturbarnehage.	0	0	0	80 000	0	Nei
Sum Oppgradering kommunale bygg	0	0	0	80 000	0	
Ingen verdi						
Kommunal overtakelse Stokkevannet barnehage	0	4 000	0	4 000	0	Nei
Sum Ingen verdi	0	4 000	0	4 000	0	

Kommunal overtakelse Stokkevannet barnehage

Bamble kommune fattet følgende vedtak i K-sak 62/23

1. Kommunedirektøren gis fullmakt til å gjennomføre forhandlinger med Stokkevannet barnehage, i tråd med beskrivelsene i saken.
2. Den fremforhandlede avtalen legges frem for kommunestyret for endelig godkjenning, senest i forbindelse med kommunestyrets behandling av budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027.

Pr. 2.11.2023 er ikke avtalen endelig fremforhandlet, men følgende forutsetninger ligger til grunn:

Kommunen står som garantist for husbanklånet til Stokkevannet barnehage, og ved kommunal overtakelse 1.1.24 vil kommunen innfri lånet på omlag 4 millioner kroner.

Advokat Sten Løitegaard har oppdrag med å inngå avtale med Stokkevannet barnehage om kommunal overtakelse som innebærer at vi overtar bygg, løsøre, tomt og ansatte.

Stokkevannet barnehage gir barnehagetilbud til 50 barn.

Overtakelse av Stokkevannet barnehage sikrer at kommunen fortsatt kan gi barn med rett til barnehageplass tilbud. Dersom kommunen ikke overtar Stokkevannet barnehage vil kommunen ikke kunne oppfylle denne retten da det ikke er ledig kapasitet i eksisterende barnehager.

Velferd

Måltabell

Hovedmål	Delmål
Bamble kommune er en attraktiv arbeidsplass med kompetente ledere og medarbeidere som utnytter sitt handlingsrom og viser fleksibilitet og endringsvilje.	Bamble kommune bruker arbeidsmetoder, samarbeidsformer og teknologi for tjenesteutvikling i tråd med innbyggernes reelle utfordringer og behov.
Bamble kommune møter innbyggernes forventninger og tjenestebehov på en samskapende og utviklingsorientert måte.	
Bamble kommune reduserer sine klimagassutslipp i tråd med nasjonalt fastsatte mål	I Bamble har vi redusert utslipp fra kommunens bilpark.
I Bamble har vi selvstendige innbyggere som opplever å mestre egne liv og tilhøre et fellesskap	Bamble er et aldersvennlig samfunn, der man bor hjemme så lenge som mulig.
I Bamble kommune arbeider ansatte mot felles mål og oppfattes som ett lag som bygger kultur for kontinuerlig forbedring.	
I Bamble opplever innbyggerne å ha god livskvalitet gjennom hele livet	I Bamble har vi et psykisk helsetilbud gjennom hele livet.
	I Bamble har vi fremtidsrettede tjenester som er dimensjonert og tilpasset kommunens demografi og rammebetingelser.
	I Bamble har vi tjenester som fokuserer på forebygging, helsefremming, habilitering og rehabilitering.
Innbyggerne i Bamble deltar i samfunnet gjennom arbeid, utdanning og aktivitet	I Bamble arbeider vi kunnskapsrettet for å inkludere flest mulig i arbeidsliv eller utdanning.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett	409 102	409 102	409 102	409 102
Sum Tekniske justeringer	30 993	30 992	30 992	30 992
Konsekvensjusteringer	30 993	30 992	30 992	30 992
Konsekvensjustert ramme	440 095	440 095	440 095	440 095
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
Demografisk utvikling, nybygg velferd	0	0	20 000	20 000
Hjertestarter til Herresenteret og Clarksenteret	-60	-60	-60	-60
Reduksjon strømkostnader fra 2024	-203	-203	-203	-203
Sammenslåing av hjemmetjenesten	-400	-400	-400	-400
Utrede nytt storkjøkken Sundby	-500	-500	-500	-500
Årlig effektiviseringskrav 1,5% brutto utgifter f.o.m. 2024	-6 740	-13 480	-20 220	-26 960
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan	-7 903	-14 643	-1 383	-8 123
Driftskonsekvens av investeringer				
Finansiering av fast stilling som rådgiver velferdsteknologi	450	450	450	450
Fyret legesenter	0	3 100	3 100	3 100
Sum Driftskonsekvens av investeringer	450	3 550	3 550	3 550
Innsparingstiltak				
Avvikle eller flytte gjenbruksbutikken Secundus	0	-300	-300	-300
Avvikle rådhuskantine	-330	-330	-330	-330
Effektiviseringskrav økes fra 1,5 % av brutto driftsutgifter til 2 % av brutto driftsutgifter fra 2025	0	-4 493	-6 740	-8 986
Endre middagsleveranser til hjemmeboende	0	-1 000	-1 000	-1 000
Redusere kantine Bamble ungdomsskole	0	-810	-810	-810
Redusere vedtakstimer	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Redusere vikarbruk og overtid	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Redusere årsverk	-2 000	-5 000	-5 000	-5 000
Økt pris på middagsporsjon hjemmeboende	-125	-500	-500	-500
Sum Innsparings tiltak	-4 455	-14 433	-16 680	-18 926
Nye tiltak				
Inntekter ved utleie av velferdsteknologi	-50	-50	-50	-50
Redusere tomgangsleie	1	1	1	1
Revidert nasjonalbudsjett 2023, økte sosialhjelpssatser fra 1. juli 2023	673	673	673	673
Statsbudsjett 2023 og 2024 øke barnetillegget på kvalifiseringsprogrammet.	26	26	26	26
Statsbudsjett 2024, pasienttilpasset basistilskudd, helårseffekt av endring i 2023.	698	698	698	698
Statsbudsjett 2024, økte veiledende satser for sosialhjelp, helårseffekt av endring i 2023	731	731	731	731
Økte kostnader til brukerstyrt personlig assistanse (BPA)	2 000	2 000	2 000	2 000
Sum Nye tiltak	4 079	4 079	4 079	4 079
Politiske vedtak				
K-sak 21/23 samhandlingskoordinatorstilling i Helsefellesskapet i Telemark.	133	133	133	133
K-sak 3/23 og 115/22 50% stilling til frivillighetssentral	-250	-250	-250	-250
K-sak 40/23 Interkommunal legevakt i Porsgrunn	0	0	348	348
K-sak 60/23 Plan for legetjenesten i Bamble kommune	1 541	6 041	6 041	6 041
Salg av Corona-telt	-250	0	0	0
Sum Politiske vedtak	1 174	5 924	6 272	6 272
Nye tiltak og realendringer	-6 655	-15 523	-4 162	-13 148
Ramme 2024-2027	433 440	424 572	435 933	426 947

Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan

Demografisk utvikling, nybygg velferd

Bamble kommune står overfor en betydelig endret demografisk utvikling. Antall 80-89 åringer doubles de neste 10 årene. Antall 90+ åringer øker med 30% i samme periode. Parallelt reduseres barn, unge og voksne. Dette gir kommunen store utfordringer med å dimensjonere tjenestene til hele befolkningen.

I K-sak 67/18 ble Helse- og omsorgsplan; Utvikling og dimensjonering av helse- og omsorgstjenestene vedtatt. Planen skal legges til grunn for den videre utviklingen og prioriteringen av helse- og omsorgstjenestene, og tiltak skal vurderes årlig i forbindelse med kommunens utfordringsnotat og handlingsplan. Med bakgrunn i utfordringene som skisseres i planen er det allerede nå viktig at det blir satt av midler til fremtidige investeringer innenfor helse og omsorg. I tråd med kommunens økonomireglement må større investeringsprosjekter utredes i forstudie og forprosjekt, før utbyggingsvedtak fattes. Rekkefølgen av prosjektene må prioriteres i forhold til de utfordringene helse og omsorgstjenestene står ovenfor, samt vurderinger som gjøres i det forestående kommuneplanarbeidet.

I perioden avsettes det en foreløpig ramme til finansiering av tiltakene i planen. Det er bevilget 190,8 mill. kroner til investeringer i perioden, samt 10 mill. kroner i 2024 og 30 mill. kroner i 2025 til driftskonsekvenser av investeringene. Dette er et foreløpig anslag.

Hjertestarter til Herresenteret og Clarksenteret

I budsjett og økonomiplan 2023-2026 ble det bevilget en engangssum i 2023 på 60 000 kroner til to hjertestartere. Midlene trekkes derfor ut igjen i 2024.

Reduksjon strømkostnader fra 2024

Det ble lagt inn en økning på 745 000 kroner for å dekke økte strømkostnader til Bamble kirkelige fellesråd i 2023. En stipulerte at strømkostnadene ville gå ned fra 2024 med 359 000 kroner.

Sammenslåing av hjemmetjenesten

Sammenslåing av hjemmetjenesten vil gi mulighet for mer effektiv drift av tjenestene og høyere kvalitet med mulighet for mer teamorganisering og fleksibilitet. Ressursene vil bli utnyttet på en mer effektiv måte og vil gi et mer robust fagmiljø og gjøre det lettere med rekruttering. Det vil gi riktig kompetanse på rett sted og bedre og riktigere tjenester til pasienter/brukere. Sammenslåingen vil på kort sikt gi en besparelse på 400 000 kroner i reduserte drivstoffkostnader. På lengre sikt vil sammenslåingen bidra til å dempe behovet for vekst i tjenestene, gjennom god ressursutnyttelse og en mer robust organisering i henhold til fremtidig demografiutvikling. Kommunen ønsker etter hvert å skifte ut deler av bilparken i kommunen med el-biler, og ved sammenslåing vil dette la seg gjøre. Virksomheten får ikke startet med innsparingen før 2024 da egnet bygg ikke er på plass.

Utrede nytt storkjøkken Sundby

I budsjett og øk-plan 2023-2026 ble det bevilget i 2023 500 000 kroner til å utrede nytt storkjøkken. Midlene trekkes derfor ut igjen i 2024 da dette kun var en engangssum i 2023.

Årlig effektiviseringskrav 1,5% brutto utgifter f.o.m. 2024

På bakgrunn av erfaringene som vi har med en årlig kostnadsvekst på enkeltområder som kommunen ikke har inntektsgrunnlag for å finansiere, legges det inn et fremtidig planlagt effektiviseringskrav f.o.m. 2024 på 1,5% av enhetenes brutto driftsutgifter. Selvkostfinansierte tjenester er ikke med i beregningsgrunnlaget. Kravet er satt i forhold til enhetenes brutto driftsutgifter i budsjettet for 2023.

Det er ikke definert tiltak i for inndekning av innsparingskravet. Dette må utredes og defineres i løpet av 2023 for realisering i 2024.

Driftskonsekvens av investeringer

Finansiering av fast stilling som rådgiver velferdsteknologi

Velferd har hatt denne stillingen i snart 8 år, finansiert av investeringsmidler og noe tilskuddsmidler. Det er vesentlig å fortsatt benytte velferdsteknologi med tanke på å jobbe effektivt og brukerrettet, samtidig som vi kan prioritere vår kompetanse til brukere som trenger dette.

Innsparingstiltak

Avvikle eller flytte gjenbruksbutikken Secundus

Gjenbruksbutikken Secundus betaler 264 000 kroner årlig i husleie. Det må vurderes flytting til et kommunalt bygg, alternativt avvikle butikken.

Avvikle rådhuskantine

Det ligger inne en vedtatt innsparing på 330 000 kroner for inneværende år. Forutsetningene for innsparingsforslaget er ikke til stede, da det ikke er mulig å få til noen VTA/VTO plass her. Det foreslås derfor å avvikle rådhuskantina.

Effektiviseringskrav økes fra 1,5 % av brutto driftsutgifter til 2 % av brutto driftsutgifter fra 2025

På bakgrunn av erfaringene vi har med kostnadsvekst på områder hvor kommunen ikke har inntektsgrunnlag for å finansiere økes effektiviseringskravet fra 1,5 % til 2 % av kommunalområdenes brutto driftsutgifter fra 2025. Selvfinsierte tjenester er ikke med i beregningsgrunnlaget. Økningen er

beregnet på samme grunnlag som beregningen som ble gjort i 2023. Dette ble satt i forhold til kommunalområdenes brutto driftsutgifter i budsjettet for 2023. Det nye tiltaket i ØP for 2024 viser endringen fra 1,5 % til 2 % økning hvert år fra 2025.

Det er ikke definert tiltak for inndekning av innsparingskravet. Dette må utredes og defineres i løpet av 2024 for realisering i 2025.

Endre middagsleveranser til hjemmeboende

Kommunestyret har vedtatt utkjøring av varm mat daglig, med levering mellom kl. 15.00-16.30. Tidfestingen gir negative konsekvenser for brukere som må være hjemme til en bestemt tid for å motta middag.

Det foreslås å endre middagsleveranse til 2 ganger per uke og maten leveres vakuumpakket.

Dette krever oppgradering av kjøkkendrift til også å produsere sous-vidé mat, og en effekt av forslaget kan først forventes etter en oppgradering av kjøkkenet.

Redusere kantine Bamble ungdomsskole

Budsjetterte midler til skolekantiner ligger på 817 000 kroner, og det foreslås å avvikle kantina på Bamble ungdomsskole.

Redusere vedtakstimer

Tall i Kostra viser at omfanget av tjenestevedtak i Velferd ligger godt over sammenlikningskommuner og gjennomsnittet av kostrakommune 7.

Det settes snarlig i gang en gjennomgang av gjeldende og nye vedtak, for å vurdere om dette kan endres. Konsekvenser av denne endringen vil bli reduserte årsverk tilsvarende 1 mill. kroner.

Redusere vikarbruk og overtid

Kommunalområdets drift gjennomgås med tanke på redusert bruk av vikarer og overtid.

Redusere årsverk

Redusere 5,5 årsverk med fordeling på alle virksomheter %-vis, alternativt redusere og/eller fjerne ikke lovpålagte tjenester. Innsparingen videreføres med 4,5 årsverk fordelt på planperioden. I hovedsak må virksomhetene melde inn til egen ledergruppe, hver stilling som blir ledig for å vurdere om denne skal inn til innsparing.

Konsekvenser for innsparingene blir betydelige.

Økt pris på middagsporsjon hjemmeboende

Det foreslås å øke pris på middag med 20 kroner per porsjon.

Nye tiltak

Inntekter ved utleie av velferdsteknologi

Velferdsteknologiske hjelpemidler som erstatter personlig hjelp kan ikke tas betalt for. Det er imidlertid hjelpemidler som ikke erstatter personlig hjelp og kan tas betalt for. Det foreslås derfor en liten leie pr måned på 50 kroner per hjelpemiddel.

Redusere tomgangsleie

Det ble vedtatt at Velferd skulle spare 1,5 mill. kroner ved å avhende boliger som sto tomme, og dermed unngå å bli belastet for disse. Flere av boligene eies av Boligstiftelsen for utleieboliger i Bamble, og er dermed vanskelig å selge. Det er viktig å arbeide systematisk med å få redusert antall boliger for å redusere underskuddet i Velferd.

Revidert nasjonalbudsjett 2023, økte sosialhjelpssatser fra 1. juli 2023

I revidert nasjonalbudsjett, endringer i rammetilskuddet, fikk kommunene økt rammer pga. økte sosialhjelpssatser fra 1. juli 2023. Bambles andel utgjør 673 000 kroner.

Statsbudsjett 2023 og 2024 øke barnetillegget på kvalifiseringsprogrammet.

Til deltaker på kvalifiseringsprogram som forsørger barn, ytes barnetillegg for hvert barn for fem dager i uken. Fra 1. februar 2023 økes barnetillegget fra 27 til 35 kroner. Som følge av dette ble rammetilskuddet økt med 10 mill. kroner. Bambles andel av dette utgjør 24 000 kroner. Endringen ble ikke vedtatt i budsjett og økonomiplan 2023-2026, men ble tatt i K-sak 3/23.

Tiltaket får en helårseffekt i 2024 og rammetilskuddet økes derfor med ytterligere 1 mill. kroner som blir fordelt etter delkostnadsnøkkel for sosialhjelp. Bambles andel utgjør 2 000 kroner.

Statsbudsjett 2024, pasienttilpasset basistilskudd, helårseffekt av endring i 2023.

Basistilskuddet til fastleger ble økt og lagt om fra 1. mai 2023. Tiltaket får en helårseffekt inn i 2024, og rammetilskuddet blir derfor økt med ytterligere totalt 250 mill. kroner som blir fordelt etter delkostnadsnøkkel for kommunehelse. Bambles andel utgjør 698 000 kroner.

Økte kostnader til brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Søknader om BPA-ordninger øker, og det ligger ikke budsjettmidler til dette i opprinnelig budsjett.

Politiske vedtak

K-sak 21/23 samhandlingskoordinatorstilling i Helsefellesskapet i Telemark.

Bambles andel av samhandlingskoordinator stillingen for nedre Telemark utgjør 133 000 kroner. Stillingen organiseres som en del av Grenlandssamarbeidet IPR. Samhandlingskoordinatorens oppgaver vil være tjenesteutvikling mellom grenlandskommunene og Nome kommune, samt koordinering mellom kommunene og STHF.

K-sak 3/23 og 115/22 50% stilling til frivillighetssentral

Kommunestyrets bevilgning økes fra 250 000 kroner til 371 000, jf. K-sak 3/23.

250 000 kroner ble lagt inn i ramma til Velferd i budsjett 2023. Midlene overføres derfor fra Velferd til Samfunn.

K-sak 40/23 Interkommunal legevakt i Porsgrunn

Den interkommunale legevakten organiseres som et vertskommunesamarbeid med Porsgrunn som vertskommune.

K-sak 60/23 Plan for legetjenesten i Bamble kommune

Plan for legetjenesten i Bamble skal vise løsninger som gjør at legetjenesten i kommunen kan klare utfordringene som kommer, på en måte som er god for pasientene og befolkningen. Samtidig må tjenesten være robust nok, med tilstrekkelige ressurser til å holde et faglig høyt nivå og være med å utvikle andre tjenester i kommunen til det beste for kommunen og befolkningen.

Plan for legetjenesten foreslår nye tiltak for å rekruttere og beholde fastleger i Bamble kommune.

- Utvidelse av fastlegekapasiteten, 1,5 mill. kroner.
- Sykdoms- og sykt barn rettigheter for næringsdrivende leger, 270 000 kroner.
- Redusert legevakts belastning, 1 mill. kroner.
- Kommunale legeoppgaver
- Økt dekning av kurs for næringsdrivende spesialister, 200 000 kroner.
- Flytte og utvide Fyret legesenter, 3 mill. kroner

Salg av Corona-telt

Salg av Corona-telt

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Tidligere bevilget	Økonomiplan		Sum		Inntekt 2024	Driftskonsekvens
		2024	Inntekt 2024	2024-27	2024-27		
Investeringer helse og omsorg							
Investeringer i helse- og omsorgsbygg iht. plan	35 220	42 200	0	303 700	-39 000		Ja
Sum investeringer helse og omsorg	35 220	42 200	0	303 700	-39 000		

Investeringer i helse- og omsorgsbygg iht. plan

Sammenslåing av hjemmetjenesten

Bamble kommunestyre vedtok i sak 20/23 Sammenslåing av hjemmetjenesten - rehabilitering av lokaler, 16.03.2023, at det iverksettes et hovedprosjekt med ombygging av tidligere Rugtvedt ungdomsskole til nye lokaler for hjemmetjenesten. Investeringsrammen er 46 mill. kroner. Økte kostnader til renter og avdrag, samt økte kostnader til bygningsmessig drift, innarbeides i budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027. Forventet innflytting er mars/april 2024.

Vissestad omsorgssenter

Bamble kommunestyre vedtok i sak 54/23 Vissestad omsorgssenter, 16.03.2023, at det iverksettes et hovedprosjekt med bygging av nye omsorgsboliger i tilknytning til eksisterende boliger på Vissestad. Investeringsrammen er 68,5 mill. kroner. Økte kostnader til renter og avdrag innarbeides i budsjett 2024

og økonomiplan 2024-2027. Prosjektet er under oppstart. Slik eksisterende forslag og økonomisk beregning foreligger per i dag, vil byggingen gi 17 plasser. Dette er en nedgang på 2 plasser fra i dag. Siden det er vedtatt å rive den gamle bygningen, vil utbygging av nytt Vissestad omsorgssenter ikke gi kommunen flere plasser

Fyret legesenter

Bamble kommunestyre vedtok i sak 84/23 Ombygging av avlastningsboligen på Rugtvedt til Fyret legesenter – forstudie, 07.09.2023, at det iverksettes et forprosjekt for vurdering av ombygging av avlastningsboligen på Rugtvedt til Fyret legesenter. Anslåtte investeringskostnader og driftskostnader til ombygging og utbygging av avlastningsboligen innarbeides i økonomiplan 2024-2027. Forprosjektet er under oppstart.

Nye sykehjemsplasser

Bamble kommunestyre vedtok i sak 85/23 Utbygging Bamble helsehus – prosjektspesifikasjon forstudie, 07.09.2023, at det iverksettes en forstudie for vurdering av utbygging av Bamble helsehus. Kommunestyrets bevilgning på 500 000 kroner til utredning av nytt hovedkjøkken ved Bamble helsehus, benyttes til finansiering av forstudiet (økonomiplan 2023-2026, k-sak 115/22). Prosjektet er under oppstart. Utbygging av helsehuset vil gi kommunen en netto økning av institusjonsplasser.

Bygging av ytterligere boenheter

Bamble kommunestyre vedtok i sak 42/22 Styrking av Demensomsorgen i Bamble kommune, 28.04.2022, temaplan for styrking av demensomsorgen. I samme sak ble det også vedtatt at Falkåsen senteret skulle utredes for døgnplasser, avlastning og dagsenter for hjemmeboende med demens. I k-sak 83/22 Styrking av demensomsorgen - Utredning av Falkåsveien 8, 15.09.2022, vedtok Bamble kommunestyre en prosjektspesifikasjon for forprosjekt utredning av Falkåsveien 8. Grunnet kommunens vanskelige økonomiske situasjon anbefaler kommunedirektøren at dette prosjektet skyves noe frem i tid.

Støtte og utvikling

Måltabell

Hovedmål

Bamble kommune er en attraktiv arbeidsplass med kompetente ledere og medarbeidere som utnytter sitt handlingsrom og viser fleksibilitet og endringsvilje.

Bamble kommune møter innbyggernes forventninger og tjenestebehov på en samskapende og utviklingsorientert måte.

I Bamble kommune arbeider ansatte mot felles mål og oppfattes som ett lag som bygger kultur for kontinuerlig forbedring.

Delmål

Bamble kommune bruker arbeidsmetoder, samarbeidsformer og teknologi for tjenesteutvikling i tråd med innbyggernes reelle utfordringer og behov.

Bamble kommune har en organisering som fremmer åpenhet, kommunikasjon, samhandling og fleksibilitet på tvers av fag- og tjenesteområder

Bamble kommune har engasjerte medarbeidere og ledere som tar ansvar og utvikler tjenestene

Bamble kommune har et godt omdømme og er en attraktiv arbeidsgiver som rekrutterer og beholder medarbeidere med nødvendig kompetanse

Bamble kommune jobber aktivt for å redusere risiko for at beredskapssituasjoner inntreffer og sørge for at situasjoner som likevel oppstår, håndteres på best mulig måte

I Bamble har vi et godt arbeidsmiljø med myndiggjorte medarbeidere, og ledere som følger opp sine ansatte

Bamble kommune har etablerte samarbeidsarenaer med brukere, innbyggere, frivillige, næringsliv og andre offentlige instanser

I Bamble setter vi brukerne i sentrum og imøtekommer innbyggernes reelle behov gjennom helhetlige tjenester med god kvalitet

I Bamble tar vi i bruk ny teknologi og digitale løsninger for effektive arbeidsprosesser og god samhandling

Bamble kommune har forankret sitt felles verdigrunnlag i alle deler av organisasjonen

Bamble kommune har helhetlig styring og felles forståelse av utfordringer, muligheter og behovet for utvikling på tvers i organisasjonen

Bamble kommune har medarbeidere og ledere som utfordrer etablerte sannheter og tankesett, og som har rom for eksperimentering og læring

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett	92 860	92 860	92 860	92 860
Sum Tekniske justeringer	7 314	7 314	7 314	7 314
Konsekvensjusteringer	7 314	7 314	7 314	7 314
Konsekvensjustert ramme	100 174	100 174	100 174	100 174
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
Digital transformasjon og gevinstrealisering	-100	-200	-300	-300
K-sak 59/21 DigiTV - samarbeid om digitalisering og tjenesteutvikling i Vestfold og Telemark, forlenget tom 31.12.23	-100	-100	-99	-99

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Ramme: IKT investeringer	-280	-560	-840	-840
Reduksjon strømkostnader fra 2024	-359	-359	-359	-359
Styrking Informasjon og samfunnskontakt	500	500	500	500
Styrking økonomistyring og kontroll	300	300	300	300
Årlig effektiviseringskrav 1,5% brutto utgifter f.o.m. 2024	-1 410	-2 820	-4 230	-5 640
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan	-1 449	-3 239	-5 028	-6 438
Innsparingstiltak				
Avvikle seniortiltak bonus for ansatte	-240	-240	-240	-240
Avvikle seniortiltak ekstra fridager for ansatte	-240	-240	-240	-240
Effektiviseringskrav økes fra 1,5 % av brutto driftsutgifter til 2 % av brutto driftsutgifter fra 2025	-554	-940	-1 410	-1 880
Ikke ansette i vakant rådgiverstilling + reduksjon 1 årsverk	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Reduksjon av avsatte midler til bedriftsintern attføring	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Redusere antall lærlinger i Bamble kommune fra 18 til 17	-250	-250	-250	-250
Redusere vikarbruk og overtid	-1	-1	-1	-1
Vurdere deltagelse/bruk/kostnader ved bruk av ITG, GKI og andre selskaper	-1	-1	-1	-1
Sum Innsparingstiltak	-4 286	-4 672	-5 142	-5 612
Nye tiltak				
Behov for å øke driftsrammen pga overgang til skyløsninger på nye fellessystemer og vedlikeholdsavtale rekrutteringssystem Webcruiter	1 150	1 150	1 150	1 150
Reduksjon strømkostnader Kirke 2024	-282	-282	-282	-282
Styrking økonomistyring og kontroll	97	97	97	97
Økte kostnader knyttet til drift av Grenlandskommunens innkjøpsenhet	50	50	50	50
Sum Nye tiltak	1 015	1 015	1 015	1 015
Politiske vedtak				
Ksak 61/23 DigiTV, samarbeid om digitalisering og tjenesteutvikling i Vestfold og Telemark	121	121	121	121
Sum Politiske vedtak	121	121	121	121
Nye tiltak og realendringer	-4 599	-6 775	-9 034	-10 914
Ramme 2024-2027	95 575	93 399	91 140	89 260

Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan

Digital transformasjon og gevinstrealisering

Støtte og utvikling har en årlig investeringsramme for IKT-investeringer. Nye digitale løsninger er i mange tilfeller helt grunnleggende for å effektivisere tjenstedrifta. I anskaffelsen av digitale løsninger har i stort fokus på den tekniske siden, IT-løsningen, sikkerhet, personvern, integrasjoner osv. Det er behov for å ha større fokus på brukernes behov, arbeidsprosessene og endringene i disse. Dersom kommunen skal få lykkes med digitale transformasjon må IKT-prosjektene i større grad fokusere på effektivisering og gevinster i anskaffelsene. Prosjektene som finansieres via IKT-forum må ta inn i seg kostnadene ved organisasjonsutvikling som en del av implementeringen og driftsmessige gevinster ved innføring. Dette utgjør 100 000 pr. år.

K-sak 59/21 DigiTV - samarbeid om digitalisering og tjenesteutvikling i Vestfold og Telemark, forlenget tom 31.12.23

I budsjett og økonomiplan 2023-2026 ble det lagt inn 100 000 kroner i 2023 for å dekke drift av DigiTv, ref. k-sak 59/21. Siden dette var en engangssum i 2023, trekkes midlene ut igjen i 2024.

Det ble vedtatt i K-sak 61/23 å bevilge 121 000 kroner til DigiTv. Kostnaden til dette er lagt under tiltak "K-sak 61/23 DigiTv, samarbeid om digitalisering og tjenesteutvikling i Vestfold og Telemark".

Ramme: IKT investeringer

Det bevilges årlige midler til nyinvesteringer på IKT. I forbindelse med de årlige investeringsbevilgningene er det lagt inn en forutsetning om at disse skal gi en årlig budsjettmessig gevinstrealisering på 280.000 kroner. Gevinsten skal følges opp av linja.

Reduksjon strømkostnader fra 2024

Det ble lagt inn en økning på 745 000 kroner for å dekke økte strømkostnader til Bamble kirkelige fellestråd i 2023. En stipulerte at strømkostnadene ville gå ned fra 2024 med 359 000 kroner.

Styrking Informasjon og samfunnskontakt

Det ble i budsjett og økonomiplan 2023-2026 bevilget 500 000 kroner i 2023 med en økning til 1 mill. kroner fra 2024 til å styrke informasjon og samfunnskontakt med 1 årsverk kommunikasjonsrådgiver. Rammene økes derfor med endringen på 500 000 kroner.

Styrking økonomistyring og kontroll

Det ble i budsjett og økonomiplan 2023-2026 innvilget 500 000 kroner i 2023 og 800 000 fra 2024 til å styrke Økonomi med 1 årsverk. Endringen på 300 000 legges derfor inn fra 2024.

Den reelle kostnaden er på 897 000 kroner. En ber derfor om å få dekt avviket på 97 000 kroner.

Årlig effektiviseringskrav 1,5% brutto utgifter fom. 2024

På bakgrunn av erfaringene som vi har med en årlig kostnadsvekst på enkeltområder som kommunen ikke har inntektsgrunnlag for å finansiere, legges det inn et fremtidig planlagt effektiviseringskrav fom. 2024 på 1,5% av enhetenes brutto driftsutgifter. Selvkostfinansierte tjenester er ikke med i beregningsgrunnlaget. Kravet er satt i forhold til enhetenes brutto driftsutgifter i budsjettet for 2023.

Det er ikke definert tiltak i for inndekning av innsparingskravet. Dette må utredes og defineres i løpet av 2023 for realisering i 2024.

Innsparingstiltak

Avvikle seniortiltak bonus for ansatte

Bamble kommune har seniortiltak for sine ansatte fra og med fylte 62 år, enten i form av fri eller utbetalt bonus. Dette er lokale ordninger og er ingen rettighet. Kommunalområdene har ikke budsjett til seniortiltak, men avvikling av ordningen vil bedre regnskapet og redusere kommunalområdenes overforbruk.

Avvikle seniortiltak ekstra fridager for ansatte

Bamble kommune har seniortiltak for sine ansatte fra og med fylte 62 år, enten i form av fri eller utbetalt bonus. Dette er lokale ordninger og er ingen rettighet. Ekstra fridager medfører behov for ekstra innleie for ansatte som må erstattes i det daglige arbeidet. Kommunalområdene har ikke budsjett til seniortiltak, men avvikling av ordningen vil bedre regnskapet og redusere kommunalområdenes overforbruk.

Effektiviseringskrav økes fra 1,5 % av brutto driftsutgifter til 2 % av brutto driftsutgifter fra 2025

På bakgrunn av erfaringene vi har med kostnadsvekst på områder hvor kommunen ikke har inntektsgrunnlag for å finansiere økes effektiviseringskravet fra 1,5 % til 2 % av kommunalområdenes brutto driftsutgifter fra 2025. Selvfinansierte tjenester er ikke med i beregningsgrunnlaget. Økningen er beregnet på samme grunnlag som beregningen som ble gjort i 2023. Dette ble satt i forhold til kommunalområdenes brutto driftsutgifter i budsjettet for 2023. Det nye tiltaket i ØP for 2024 viser endringen fra 1,5 % til 2 % økning hvert år fra 2025.

Det er ikke definert tiltak for inndekning av innsparingskravet. Dette må utredes og defineres i løpet av 2024 for realisering i 2025.

Ikke ansette i vakant rådgiverstilling + reduksjon 1 årsverk

Støtte og utvikling har vacant rådgiverstilling.

Reduksjon av avsatte midler til bedriftsintern attføring

Bamble kommune har et eget budsjett for bedriftsintern attføring, som benyttes blant annet i behandling av omstillingsprosesser, personalsituasjoner og langtidsfravær. Med disse midlene kan vi iverksette ulike tiltak som arbeidsutprøving på tvers av kommunalområder, omplasseringer eller andre målrettede tiltak for å få mennesker til å stå i jobben. Disse tiltakene er gode virkemidler som har gitt gode resultater. Det antas at det også gir gode samfunnsmessige effekter/virkninger. Hvor mye midler som behøves vil variere fra år til år, og det vurderes som forsvarlig å redusere rammen med 500 000 kroner.

Redusere antall lærlinger i Bamble kommune fra 18 til 17

Bamble kommune har i dag en ramme for å ha 18 lærlinger. Det gis et tilskudd for å ha denne ordningen, og utgjør ca. 20 % av kostnadsrammen for lærlinger. Vi ser at kommunen har store utfordringer med hensyn til den økonomiske situasjonen, og melder da inn et mulig tiltak der det kan ses på om vi skal gå ned på antall lærlinger. Ved å gå ned fra 18 til 17 lærlinger, kan det gi en årlig innsparing på 250 000 kroner.

Vurdere deltagelse/bruk/kostnader ved bruk av ITG, GKI og andre selskaper

Det må settes i gang en prosess for vurdering av utgifter og bruk knyttet til ITG, GKI og andre selskaper.

Nye tiltak

Behov for å øke driftsrammen pga overgang til skyløsninger på nye fellessystemer og vedlikeholdsavtale rekrutteringssystem Webcruiter

Kommunen får økte kostnader på grunn av overgang til skyløsninger på nye fellessystemer. Det gjelder Visma Erp, Acos, Dokumaster og Compilo. Kostnadene stipuleres til 1 mill. kroner. Kostnadene til ITG vil ikke reduseres enda, da en må ha tilgang til de "gamle" dataene på serverne.

Bamble kommune har innført nytt rekrutteringssystem, Webcruiter, og det påløper kostnader til lisenser, drift og vedlikehold av systemet. I henhold til gjeldende prisliste beløper dette seg til kr 150 000,- pr. år. de neste tre årene som er avtaleperioden.

Reduksjon strømkostnader Kirke 2024

Det ble lagt inn 745 000 kroner i 2023 pga ekstra strømkostnader samt en reduksjon i 2024 med 359 000 da en forventet at strømkostnadene skulle gå ned. Forventet strømkostnad i 2024 er beregnet til å bli ytterligere 282 000 kroner lavere.

Styrking økonomistyring og kontroll

Det ble i budsjett og økonomiplan 2023-2026 innvilget 500 000 kroner i 2023 og 800 000 fra 2024 til å styrke Økonomi med 1 årsverk. Endringen på 300 000 legges derfor inn fra 2024.

Den reelle kostnaden er på 897 000 kroner. En ber derfor om å få dekt avviket på 97 000 kroner.

Økte kostnader knyttet til drift av Grenlandskommunens innkjøpsenhet

Tallet må kvalitetssikret etter behandling i Styremøte på GKI.

Politiske vedtak

K-sak 61/23 DigiTV, samarbeid om digitalisering og tjenesteutvikling i Vestfold og Telemark Regionalt digitaliseringssamarbeid, DigiTV.

DigiTV er et strategisk og operativt nettverkssamarbeid innen digital transformasjon, digitalisering og tjenesteutvikling mellom kommunene og fylkeskommunene i regionen. Det skal skapes gjensidig nytte for de involverte kommunene/fylkeskommunene ved:

- felles mottak av nasjonale fellestjenester
- kompetansedeling
- bidra til å koordinere regional pilotering av nye teknologier og tjenester

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Tidligere bevilget	Økonomiplan		Sum	Inntekt	Driftskonsekvens
		2024	Inntekt 2024			
IKT investeringer						
Rammebevilgning IKT-plan		5 400	0	21 600	0	Nei
Sum IKT investeringer	0	5 400	0	21 600	0	
Kirkelig fellesråd						
Tilskudd til Bamble kirkelig fellesråd, Generell investeringsramme		1 000	0	4 000	0	Nei
Tilskudd til Bamble kirkelig fellesråd, utbedring Bamble kirke	25 000	7 000	0	7 000	0	Nei
Sum Kirkelig fellesråd	25 000	8 000	0	11 000	0	

Rammebevilgning IKT-plan

Det bevilges årlig midler til nyinvesteringer til IKT. Investeringsrammen går til finansiering av pågående og nye IKT prosjekter i henhold til kommunens IKT-plan. Det er nedsatt et tverrfaglig, administrativt IKT-forum som fordeler den årlige bevilgningen på prioriterte prosjekter. Det ligger inne en forutsetning om at investeringene skal ha en årlig gevinstrealisering på 280.000 pr. år.

Rammen fra ØP 2023 - 2026 på 8,4 mill. kroner årlig er redusert med 3 mill. kroner årlig i kommunedirektørens innstilling til 5,4 mill. kroner brutto, ned til 4 mill. kroner netto eks mva. hvert år i perioden.

Tilskudd til Bamble kirkelig fellesråd, Generell investeringsramme

Investeringsrammen er etablert fra og med 2017 for å kunne ivareta behov for nødvendige nyinvesteringer for kirkelig fellesråd. Fellesrådet melder årlig inn en rekke mindre investeringsbehov i forbindelse med budsjettbehandlingen. Midlene overføres til Fellesrådet og fordeles til prosjekter etter prioritering av Kirkelig fellesråd selv. Årlig ramme er satt til 1 mill. kroner eks. mva.

Tilskudd til Bamble kirkelig fellesråd, utbedring Bamble kirke

Bamble kirke er vernet og under utbedring for råteskader. Omfanget av skadene i tårnet viste seg langt verre enn hva som var avdekket da Bamble kirkelige fellesråd søkte om 20 mill.kr i 2022. Det er i

perioden 2017-2023 bevilget samlet ca 36,3 mill.kr til utbedringene. Det er i tillegg nødvendig med en større oppgradering av det elektriske anlegget for å opprettholde brannsikkerheten i kirkebygget. Summene av de ekstra skadene og el-anlegget mm gir behov for en tilleggsbevilgning på 7 mill.kr. Det er nødvendig å gjennomføre all utbedring nå, slik at kirken blir ferdig. En delvis gjennomføring vil medføre at kirken ser uferdig ut. Arbeidet skal sluttføres tidlig i 2024.

Folkevalgte

Måltabell

Hovedmål	Delmål
Bamble er et attraktivt bosted for unge og barnefamilier, og et sted der eldre føler seg trygge	
Bamble kommune er en attraktiv arbeidsplass med kompetente ledere og medarbeidere som utnytter sitt handlingsrom og viser fleksibilitet og endringsvilje.	Bamble kommune bruker arbeidsmetoder, samarbeidsformer og teknologi for tjenesteutvikling i tråd med innbyggernes reelle utfordringer og behov.
Bamble kommune møter innbyggernes forventninger og tjenestebehov på en samskapende og utviklingsorientert måte.	
I Bamble kommune arbeider ansatte mot felles mål og oppfattes som ett lag som bygger kultur for kontinuerlig forbedring.	

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett	7 571	7 571	7 571	7 571
Sum Tekniske justeringer	372	372	372	372
Konsekvensjusteringer	372	372	372	372
Konsekvensjustert ramme	7 943	7 943	7 943	7 943
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
Årlig effektiviseringskrav 1,5% brutto utgifter fom. 2024	-110	-220	-330	-440
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan	-110	-220	-330	-440
Innsparingstiltak				
Effektiviseringskrav økes fra 1,5 % av brutto driftsutgifter til 2 % av brutto driftsutgifter fra 2025	-60	-133	-170	-207
Sum Innsparingstiltak	-60	-133	-170	-207
Nye tiltak				
Endring budsjettramme for kontrollarbeidet i Bamble kommune	20	20	20	20
Ksak 48/23 bedre utstyr for dokumenthåndtering for de folkevalgte	57	57	57	57
Sum Nye tiltak	77	77	77	77
Nye tiltak og realendringer	-93	-276	-423	-570
Ramme 2024-2027	7 850	7 667	7 520	7 373

Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan

Årlig effektiviseringskrav 1,5% brutto utgifter fom. 2024

På bakgrunn av erfaringene som vi har med en årlig kostnadsvekst på enkeltområder som kommunen ikke har inntektsgrunnlag for å finansiere, legges det inn et fremtidig planlagt effektiviseringskrav fom. 2024 på 1,5% av enhetenes brutto driftsutgifter. Selvkostfinansierte tjenester er ikke med i beregningsgrunnlaget. Kravet er satt i forhold til enhetenes brutto driftsutgifter i budsjettet for 2023.

Det er ikke definert tiltak i for inndekning av innsparingskravet. Dette må utredes og defineres i løpet av 2023 for realisering i 2024.

Innsparingstiltak

Effektiviseringskrav økes fra 1,5 % av brutto driftsutgifter til 2 % av brutto driftsutgifter fra 2025

På bakgrunn av erfaringene vi har med kostnadsvekst på områder hvor kommunen ikke har inntektsgrunnlag for å finansiere økes effektiviseringskravet fra 1,5 % til 2 % av kommunalområdenes brutto driftsutgifter fra 2025. Selvfinansierte tjenester er ikke med i beregningsgrunnlaget. Økningen er beregnet på samme grunnlag som beregningen som ble gjort i 2023. Dette ble satt i forhold til kommunalområdenes brutto driftsutgifter i budsjettet for 2023. Det nye tiltaket i ØP for 2024 viser endringen fra 1,5 % til 2 % økning hvert år fra 2025.

Det er ikke definert tiltak for inndekning av innsparingskravet. Dette må utredes og defineres i løpet av 2024 for realisering i 2025.

Nye tiltak

Endring budsjettramme for kontrollarbeidet i Bamble kommune

For 2023 ble det vedtatt en budsjettramme på 1,63 mill. kroner for kontrollarbeidet i Bamble kommune (kontroll, tilsyn og revisjon). For 2024 så er kontrollutvalgets innstilling til kommunestyret på 1,65 mill. kroner. Ramma økes derfor med 20 000 kroner.

K-sak 48/23 bedre utstyr for dokumenthåndtering for de folkevalgte

Oppfølging av vedtak i K-sak 115/22, punkt 22 iPad vs PC og punkt 26, bedre utstyr for dokumenthåndtering (for folkevalgte). Kostnaden er stipulert til 57 000 kroner.

Finansiering og sentrale poster

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett	36 610	36 610	36 610	36 610
Sum Tekniske justeringer	-1 872	-1 872	-1 872	-1 872
Konsekvensjusteringer	-1 872	-1 872	-1 872	-1 872
Konsekvensjustert ramme	34 737	34 737	34 737	34 737
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
Felles avsetninger, uforutsette kostnadsøkninger og statlige føringer	0	7 500	15 000	22 500
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan	0	7 500	15 000	22 500
Innsparingstiltak				
Fjerne betalt spisepause	0	-1 000	-2 000	-2 000
Sum Innsparingstiltak	0	-1 000	-2 000	-2 000
Nye tiltak				
Endring egenkapitaltilskudd KLP	561	561	561	561
Sum Nye tiltak	561	561	561	561
Nye tiltak og realendringer	561	7 061	13 561	21 061
Ramme 2024-2027	35 298	41 798	48 298	55 798

Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan

Felles avsetninger, uforutsette kostnadsøkninger og statlige føringer

I økonomiplanen er følgende midler avsatt på fellespost i perioden 2024-2027:

- Erfaringsmessig øker kostnadene på eksisterende tjenester utover normal lønns- og prisstigningen fra det ene året til det andre. Vi erfarer kostnadsøkninger utover normal lønns- og prisstigning, samt andre endringer i tjenestene som mangler ekstern finansiering. Dette er kostnader som kommunen selv må dekke innenfor gitte inntekter. Dette er ikke tatt budsjettmessig høyde for i perioden.
- I beregningene av de frie inntektene, skatt og rammetilskudd, er det lagt inn et anslag på årlig realvekst på 0,8%. Denne realveksten forutsettes å komme med føringer fra staten, slik som vi erfarer fra tidligere år, og inntektene disponeres derfor ikke til finansiering av egne tiltak. Midlene holdes tilbake for perioden 2025-2027. Det er avsatt med økning på 7,5 mill. kroner pr år fra og med 2025.
- Det er ikke lagt inn buffer eller reserver for å dekke fremtidige økte demografi-kostnader utover det som allerede er lagt inn i enhetenes budsjetter.

Innsparingstiltak

Fjerne betalt spisepause

Ved å fjerne betalt spisepause for de som har mulighet for å gå fra arbeidsplassen sin, vil kommunen oppnå en gevinst ved lengre daglig og ukentlig arbeidstid og større effektivitet. Dette krever prosess med tillitsvalgte og kan tidligst få budsjettmessig effekt fra 2025. I følge kommunedirektøren er betalt spisepause en del av de administrative bestemmelser og således ikke en del av forhandlingsgrunnlaget. Vi ber om at kommunedirektøren snarlig starter prosessen.

Nye tiltak

Endring egenkapitaltilskudd KLP

Kommunen er medeier i KLP (Kommunal Landspensjonskasse), og som en del av kommunens pensjonskostnader innbetales det årlig et egenkapitalinnskudd. Innskuddet kan ikke lånefinansieres og finansieres dermed ved overføring fra drift til investering. Det er budsjettert med et egenkapitalinnskudd på 3,414 mill. kroner i 2024. I opprinnelig budsjett 2023 lå det på 2,853 mill. kroner, dvs. en økning på 561 000 kroner.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Tidligere bevilget	Økonomiplan		Sum		Inntekt	Driftskonsekvens
		2024	Inntekt 2024	2024-27	2024-27		
Finansielle investeringer							
Egenkapitalinnskudd KLP		3 414	-3 414	13 656	-10 803		Nei
Finansiering		0	-120 906	0	-584 862		Nei
Sum Finansielle investeringer	0	3 414	-124 320	13 656	-595 665		

Egenkapitalinnskudd KLP

Kommunen har KLP som leverandør for pensjon for kommunalt ansatte utenom lærerne som har sine i Statens pensjonskasse. Kommunen er medeier i KLP, og som en del av kommunens pensjonskostnader innbetales det årlig et egenkapitalinnskudd. Innskuddet kan ikke lånefinansieres og finansieres dermed ved overføring fra drift. Det er budsjettert med et egenkapitalinnskudd på 3,414 mill. kroner i 2024.

